

EBA/GL/2021/02

2021. március 1.

Iránymutatások

az (EU) 2015/849 irányelv 17. cikke és 18. cikkének (4) bekezdése szerint az ügyfél-átvilágításról, valamint a hitelintézetek és a pénzügyi intézmények által az egyedi üzleti kapcsolatokhoz és az üzleti megbízásokhoz kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat értékelése során figyelembe veendő tényezőkről (a továbbiakban: a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázati tényezőkről szóló iránymutatások), amelyek hatályon kívül helyezik és felváltják a JC/2017/37 hivatkozási számú iránymutatásokat

1. Megfelelési és beszámolási kötelezettségek

Az iránymutatások jogállása

1. Ez a dokumentum az 1093/2010/EU rendelet¹ 16. cikke szerint kiadott iránymutatásokat tartalmaz. Az 1093/2010/EU rendelet 16. cikkének (3) bekezdése szerint az illetékes hatóságoknak és pénzügyi intézményeknek minden erőfeszítést meg kell tenniük azért, hogy megfeleljenek az iránymutatásoknak.
2. Az iránymutatások az EBH azzal kapcsolatos álláspontját ismertetik, hogy mi a megfelelő felügyeleti gyakorlat a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerében, és miként kell alkalmazni az uniós jogot egy adott területen belül. Az 1093/2010/EU rendelet 4. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, az iránymutatások hatálya alá tartozó illetékes hatóságok azzal tesznek eleget az iránymutatásoknak, hogy megfelelően beépítik azokat saját felügyeleti gyakorlataikba (például saját jogi kereteik vagy felügyeleti folyamataik módosításával), beleértve azokat az eseteket is, ahol az iránymutatások elsősorban intézményekre vonatkoznak.

Adatszolgáltatási követelmények

3. Az 1093/2010/EU rendelet 16. cikkének (3) bekezdése értelmében az illetékes hatóságoknak (2021.09.07)-ig értesíteniük kell az EBH-t arról, hogy megfelelnek-e vagy meg kívánának-e felelni ezen iránymutatásoknak, ellenkező esetben pedig a meg nem felelés indokairól. Amennyiben a fenti határidőig ilyen értesítés nem érkezik, az EBH úgy tekinti, hogy a szóban forgó illetékes hatóság nem felel meg az ajánlásoknak. Az értesítéseket „EBA/GL/2021/02” hivatkozással az EBH honlapján szereplő formanyomtatványon kell megküldeni a compliance@eba.europa.eu címre. Az értesítéseket olyan személyek nyújthatják be, akik megfelelő felhatalmazással rendelkeznek arra, hogy az illetékes hatóságuk nevében nyilatkozzanak annak megfeleléséről. A megfeleléssel kapcsolatban bekövetkező bármely változást szintén be kell jelenteni az EBH-nak.
4. Az értesítések a 16. cikk (3) bekezdésével összhangban közzétételre kerülnek az EBH honlapján.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1093/2010/EU rendelete (2010. november 24.) az európai felügyeleti hatóság (Európai Bankhatóság) létrehozásáról, a 716/2009/EK határozat módosításáról és a 2009/78/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 331., 2010.12.15., 12. o.).

2. Tárgy, hatály és fogalommeghatározások

Tárgy

5. Ezek az iránymutatások meghatározzák azokat a tényezőket, amelyeket a vállalkozásoknak az üzleti tevékenységükhöz, valamint a természetes vagy jogi személyekkel (a továbbiakban: az ügyfél) való üzleti kapcsolat létesítéséhez, vagy az üzleti megbízások teljesítéséhez kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat értékelése során figyelembe kell venniük. Azt is meghatározzák, hogy a vállalkozások miként állapítsák meg ügyfél-átvilágítási intézkedéseik terjedelmét oly módon, hogy az arányos legyen az általuk feltárt pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázattal.
6. Ezek az iránymutatások elsősorban az egyedi üzleti kapcsolatok és az üzleti megbízások kockázatértékelésére összpontosítanak, a vállalkozásoknak azonban *értelemszerűen* alkalmazniuk kell ezeket az iránymutatásokat az üzleti tevékenységük pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatának az (EU) 2015/849 irányelv 8. cikkével összhangban történő értékelése során is.
7. Az ezen iránymutatásokban ismertetett tényezők és intézkedések nem teljes körűek, és a vállalkozásoknak adott esetben más tényezőket és intézkedéseket is figyelembe kell venniük.

Hatály

8. Ezen iránymutatások címzettjei az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikkének 1. pontjában meghatározott hitelintézetek és 3. cikkének 2. pontjában meghatározott pénzügyi intézmények, valamint azok az illetékes hatóságok, amelyek annak felügyeletéért felelősek, hogy ezek a vállalkozások megfelelnek-e a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségeiknek.
9. Az illetékes hatóságoknak alkalmazniuk kell ezeket az iránymutatásokat a vállalkozások kockázatértékelésének, valamint a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó politikáinak és eljárásainak megfelelésére irányuló értékelés során.
10. Az illetékes hatóságoknak azt is mérlegelniük kell, hogy ezek az iránymutatások mennyi információval szolgálhatnak az ágazatukhoz kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat értékelésével kapcsolatban, amely a felügyelet kockázatalapú megközelítésének részét képezi. Az európai felügyeleti hatóságok (EFH-k) az (EU) 2015/849 irányelv 48. cikkének (10) bekezdésével összhangban a kockázatalapú felügyeletről iránymutatásokat adtak ki.

11.A pénzügyi korlátozó intézkedések (szankciók) európai rendszerének való megfelelés ezen iránymutatások hatályán kívül esik.

Fogalommeghatározások

12. Ezen iránymutatások alkalmazásában:

- a) „illetékes hatóságok”: azok a hatóságok, amelyek hatáskörrel rendelkeznek annak biztosítása tekintetében, hogy a vállalkozások megfeleljenek a nemzeti jogszabályokba átültetett (EU) 2015/849 irányelv követelményeinek²;
- b) „vállalkozások”: az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikkének 1. és 2. pontjában meghatározott hitelintézetek és pénzügyi intézmények;
- c) „eredendő kockázat”: a kockázatcsökkentés előtt fennálló kockázatszint;
- d) „magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóságok”: olyan országok, amelyek az ezen iránymutatások I. címében meghatározott kockázati tényezők értékelése alapján magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentenek. Ez a fogalom kizárja a „kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat”, amelyeknek a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó nemzeti rendszereit olyan stratégiai hiányosságok jellemzik, amelyek jelentős veszélyt jelentenek az Unió pénzügyi rendszerére nézve (az (EU) 2015/849 irányelv 9. cikke);
- e) „nem személyes kapcsolatok vagy ügyletek”: bármely ügylet vagy üzleti kapcsolat, amelynél az ügyfél nincs fizikailag jelen, azaz fizikailag nem tartózkodik ugyanazon a helyen, ahol a vállalkozás vagy a vállalkozás nevében eljáró személy található. Ez a fogalom kiterjed azokra a helyzetekre, amikor az ügyfél kilétének ellenőrzése videokapcsolaton keresztül vagy hasonló technológiai eszközök útján történik;
- f) „ügyleti megbízás”: olyan ügylet, amelynek lebonyolítására nem az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikkének 13. pontjában meghatározott üzleti kapcsolat keretében kerül sor;
- g) „összevont számla”: valamely ügyfél – például ügyvéd vagy közjegyző – által az ügyfelek pénzének tartása érdekében nyitott bankszámla. Az ügyfelek pénze keveredik, de az ügyfelek közvetlenül nem tudják utasítani a bankot ügyletek lebonyolítására;
- h) „fennmaradó kockázat”: a kockázatcsökkentés után fennálló kockázatszint;
- i) „kockázat”: a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás felmerülésének hatása és valószínűsége;
- j) „kockázati étvágy”: az a kockázatszint, amelyet egy vállalkozás kész felvállalni;

² Az 1093/2010/EU rendelet 4. cikke (2) bekezdésének ii. alpontja; az 1094/2010/EU rendelet 4. cikke (2) bekezdésének ii. alpontja, az 1093/2010/EU rendelet 4. cikke (3) bekezdésének ii. alpontja

- k) „kockázati tényezők”: olyan változók, amelyek önmagukban vagy egymással ötvözve növelhetik vagy csökkenthetik a valamely egyedi üzleti kapcsolat vagy ügyleti megbízás okozta pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot;
- l) „kockázatalapú megközelítés”: olyan megközelítés, amelynek során az illetékes hatóságok és a vállalkozások feltárják, értékelik és értelmezik azokat a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokat, amelyeknek a vállalkozások ki vannak téve, és e kockázatokkal arányos, a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó intézkedéseket fogantatosítanak;
- m) „fiktív bank”: az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikkének 17. pontjában meghatározott hitelintézet vagy pénzügyi intézmény;
- n) „pénzeszközök forrása: valamely üzleti kapcsolatban vagy ügyleti megbízásban érintett pénzeszközök forrása. A fogalom kiterjed az üzleti kapcsolat során felhasznált pénzeszközök – például az ügyfél fizetése – által generált tevékenységre, valamint az ügyfél pénzeszközeinek átutalására szolgáló eszközre is;
- o) „vagyon forrása : az ügyfél teljes vagyonának forrása, például örökség vagy megtakarítás.

3. Végrehajtás

Az alkalmazás időpontja

1. Ezeket az iránymutatásokat az EU valamennyi hivatalos nyelvén történő közzétételüktől számított három hónap elteltével kell alkalmazni.

I. cím: Általános iránymutatások

Ezen iránymutatások két részből állnak. Az I. cím általános, és minden vállalkozásra alkalmazandó. A II. cím ágazatspecifikus. A II. cím önmagában nem teljes, és az I. címmel összefüggésben értelmezendő.

1. iránymutatás: Kockázatértékelések: kulcsfontosságú alapelvek minden vállalkozás számára

- 1.1. A vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy alapos ismeretekkel rendelkeznek azokról a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokról, amelyeknek ki vannak téve.

Általános szempontok

- 1.2. A vállalkozásoknak az (EU) 2015/849 irányelvben meghatározott kötelezettségeik teljesítése érdekében a következőket kell értékelniük:
- a) azok a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok, amelyeknek az üzleti tevékenységük jellege és összetettsége miatt ki vannak téve (az üzleti tevékenység egészére kiterjedő kockázatértékelés); és
 - b) azok a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok, amelyeknek valamely üzleti kapcsolat létesítése vagy ügyleti megbízás lebonyolítása miatt ki vannak téve (egyedi kockázatértékelések).

Minden kockázatértékelésnek két különböző, de egymással összefüggő lépésből kell állnia:

- a) a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázati tényezők feltárása; valamint
 - b) a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat értékelése.
- 1.3. A vállalkozásoknak az üzleti tevékenységükhöz, valamint az egyedi üzleti kapcsolatokhoz vagy ügyleti megbízásokhoz kapcsolódó fennmaradó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat általános szintjének értékelésekor az eredendő kockázat szintjét, a kontrollmechanizmusok minőségét és más kockázatcsökkentő tényezőket egyaránt figyelembe kell venniük.
- 1.4. Az (EU) 2015/849 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a vállalkozásoknak oly módon kell nyilvántartaniuk és dokumentálniuk az üzleti tevékenység egészére kiterjedő kockázatértékelésüket és az e kockázatértékelést érintő bármely

módosítást, amely lehetővé teszi a vállalkozás és az illetékes hatóságok számára annak megértését, hogy a kockázatértékelést milyen módon, és miért az adott módon végezték el.

- 1.5. A hitelintézetnek, illetve befektetési vállalkozásnak minősülő vállalkozásoknak ebben az összefüggésben az EBH belső irányításról szóló iránymutatását is figyelembe kell venniük.³

A kockázatértékelések naprakészen tartása

- 1.6. A vállalkozásoknak rendszereket és kontrollmechanizmusokat kell bevezetniük az üzleti tevékenységükhöz és az egyedi üzleti kapcsolataikhoz kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatra vonatkozó értékeléseik folyamatos felülvizsgálatára annak biztosítása érdekében, hogy a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatra vonatkozó értékelésük naprakész és releváns maradjon.
- 1.7. A vállalkozások által az egyedi és az üzleti tevékenységük egészére kiterjedő kockázatértékelésük naprakészen tartása érdekében bevezetendő rendszerek és kontrollmechanizmusok közé tartoznak a következők:
 - a) Minden naptári évre vonatkozóan egy időpont meghatározása, amikor az üzleti tevékenység egészére kiterjedő kockázatértékelés következő aktualizálását el kell végezni, valamint kockázatérzékenységi alapon az egyedi kockázatértékelés időpontjának meghatározása annak biztosítása érdekében, hogy az új vagy újonnan felmerülő kockázatok bekerüljenek a kockázatértékelésbe.
 - b) Amennyiben a vállalkozás az említett időpont előtt tudomást szerez arról, hogy új pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat merült fel, vagy valamely meglévő kockázat megnőtt, ennek mielőbb tükröződnie kell az egyedi és az üzleti tevékenységének egészére kiterjedő kockázatértékelésében; és
 - c) Azon problémáknak az adott időszakban végzett körültekintő rögzítése, amelyek kihatással lehetnek a kockázatértékelésekre; ide tartoznak például a gyanús ügyletekre vonatkozó belső jelentések, a megfelelési hiányosságok és a front office területek munkatársaitól származó információk.
- 1.8. Ennek részeként a vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy rendelkeznek az újonnan felmerülő pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok feltárására szolgáló rendszerekkel és kontrollmechanizmusokkal, valamint hogy értékelni tudják, és adott esetben időben be tudják építeni e kockázatok az üzleti tevékenységük egészére kiterjedő és az egyedi kockázatértékelésükbe.

³ Iránymutatás a belső irányításról, EBA/GL/2017/11

1.9. A vállalkozások által a felmerülő kockázatok feltárása érdekében bevezetendő rendszerek és kontrollmechanizmusok közé tartoznak a következők:

- a) Olyan eljárások, amelyek biztosítják a belső információk, így például az üzleti kapcsolatok vállalkozás által végzett folyamatos monitoringjának keretében szerzett információk rendszeres felülvizsgálatát a tendenciák és a felmerülő problémák azonosítása érdekében, mind az egyedi üzleti kapcsolatokkal, mind a vállalkozás üzleti tevékenységével kapcsolatban.
- b) Olyan eljárások, amelyek biztosítják, hogy a vállalkozás rendszeresen ellenőrizi a releváns információforrásokat, köztük az 1.28–1.30. iránymutatásban meghatározott információforrásokat, és különösen:
 - i. Az egyedi kockázatértékelések tekintetében,
 - a. a terrorriasztásokat és a pénzügyi szankciórendszereket, vagy az azokat érintő változásokat, amint azokat kiadják vagy közlik, és biztosítják az azokra való szükség szerinti reagálást; és
 - b. a vállalkozás működése szerinti ágazatok vagy joghatóságok szempontjából releváns médiabeszámolókat.
 - ii. Az üzleti tevékenység egészére kiterjedő kockázatértékelések tekintetében,
 - a. a bűnüldözési riasztásokat és jelentéseket;
 - b. az illetékes hatóságok által kiadott tematikus értékeléseket és hasonló kiadványokat; és
 - c. a kockázatokra, különösen az ügyfelek, országok vagy földrajzi területek új kategóriáival, az új termékekkel, új szolgáltatásokkal, új forgalmazási csatornákkal, valamint az új megfelelési rendszerekkel és kontrollmechanizmusokkal kapcsolatos kockázatokra vonatkozó információk gyűjtésére és felülvizsgálatára szolgáló eljárások.
- c) Az ágazat más képviselőivel és az illetékes hatóságokkal folytatott együttműködés (például kerekasztalok, konferenciák és képzések), valamint olyan eljárások, amelyek arra szolgálnak, hogy az érintett munkavállalók visszajelzést kapjanak bármely megállapításról.

1.10. A vállalkozásoknak kockázatérzékenységi alapon meg kell határozniuk az üzleti tevékenységük egészére kiterjedő és az egyedi kockázatértékelésükhöz alkalmazott módszertan átfogó felülvizsgálatának gyakoriságát.

Az üzleti tevékenység egészére kiterjedő kockázatértékelések

- 1.11. Az üzleti tevékenység egészére kiterjedő kockázatértékeléseknek segítséget kell nyújtaniuk ahhoz, hogy a vállalkozások megértsék, miként vannak kitéve pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatnak, és üzleti tevékenységük mely területeire kell kiemelt figyelmet fordítaniuk a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem során.
- 1.12. E célból a vállalkozásoknak átfogó képet kell kialakítaniuk azokról a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokról, amelyeknek ki vannak téve, melynek során fel kell tárnuk és ki kell értékelniük az általuk kínált termékekhez és szolgáltatásokhoz, a működési helyük szerinti joghatóságokhoz, az általuk vonzott ügyfelekhez és az ügyletkez, illetve az ügyfelek kiszolgálásához igénybe vett szolgáltatási csatornákhöz kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot.
- 1.13. A vállalkozásoknak:
 - a) különféle belső és külső forrásokból származó információk alapján kell feltárniuk a kockázati tényezőket, ideértve az 1.30–1.31. iránymutatásban felsorolt forrásokat;
 - b) figyelembe kell venniük az ezen iránymutatások I. és II. címében szereplő releváns kockázati tényezőket; és
 - c) figyelembe kell venniük az olyan szélesebb körű háttértényezőket, mint például az ágazati kockázat és a földrajzi kockázat, amelyek kihatással lehetnek a pénzmosással és terrorizmusfinanszírozással kapcsolatos kockázati profiljukra.
- 1.14. A vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy az üzleti tevékenységük egészére kiterjedő kockázatértékelésük igazodjék az üzleti profiljukhoz, és figyelembe veszi a vállalkozás üzleti tevékenységéhez kapcsolódó tényezőket és kockázatokat, függetlenül attól, hogy a vállalkozás maga dolgozza-e ki az üzleti tevékenységének egészére kiterjedő kockázatértékelését, vagy külső féllel köt szerződést az üzleti tevékenységének egészére kiterjedő kockázatértékelés kidolgozására. Hasonlóképpen, amennyiben valamely vállalkozás egy olyan csoport tagja, amely csoportszintű kockázatértékelést dolgoz ki, a vállalkozásnak mérlegelnie kell, hogy a csoportszintű kockázatértékelés kellően részletes és specifikus-e ahhoz, hogy tükrözze a vállalkozás üzleti tevékenységét és azokat a kockázatokat, amelyeknek a vállalkozás ki van téve a csoport országokkal és földrajzi területekkel fennálló kapcsolata miatt, és szükség esetén ki kell egészítenie a csoportszintű kockázatértékelést. Ha a csoport székhelye nagymértékű korrupcióval érintett országban található, a vállalkozásnak ezt akkor is figyelembe kell vennie kockázatértékelésében, ha a csoportszintű kockázatértékelés nem tesz említést róla.
- 1.15. A pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokra vonatkozó általános értékelés, amelyet nem igazítottak a vállalkozás sajátos igényeihez és üzleti modelljéhez (a továbbiakban: a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokra vonatkozó „polcról

levehető” (off-the-shelf) értékelés), vagy a fenntartás nélkül alkalmazott csoportszintű kockázatértékelés vélhetően nem felel meg az (EU) 2015/849 irányelv 8. cikkében foglalt követelményeknek.

Arányosság

1.16. Az (EU) 2015/849 irányelv 8. cikkében foglaltaknak megfelelően a vállalkozások által az üzleti tevékenységük során felmerülő pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat megállapítása és értékelése céljából megtett intézkedéseknek arányosoknak kell lenniük az egyes vállalkozások jellegével és méretével. Az összetett termékeket, illetve szolgáltatásokat nem kínáló és korlátozott vagy tisztán belföldi kiterjedéssel rendelkező kisvállalkozásoknak nem feltétlenül van szükségük összetett vagy szofisztikált kockázatértékelésre.

Végrehajtás

1.17. A vállalkozásoknak:

- a) az illetékes hatóságok rendelkezésére kell bocsátaniuk az üzleti tevékenységük egészére kiterjedő kockázatértékelésüket;
- b) az (EU) 2015/849 irányelv 46. cikkének (1) bekezdésével összhangban lépéseket kell tenniük annak biztosítására, hogy a munkavállalók megértsék az üzleti tevékenység egészére kiterjedő kockázatértékelést és azt, hogy az hogyan befolyásolja a napi munkájukat; és
- c) tájékoztatniuk kell a vezető tisztségviselőket az üzleti tevékenységük egészére kiterjedő kockázatértékelés eredményeiről, és gondoskodniuk kell arról, hogy a vezető tisztségviselők elegendő információt kapjanak ahhoz, hogy megértsék és átlássák a vállalkozás üzleti tevékenységének kockázati kiterjedését.

Az üzleti tevékenység egészére kiterjedő és az egyedi kockázatértékelés összekapcsolása

1.18. A vállalkozásoknak fel kell használniuk az üzleti tevékenységük egészére kiterjedő kockázatértékelés megállapításait az (EU) 2015/849 irányelv 8. cikkének (3) és (4) bekezdésében meghatározott, a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó politikák, kontrollmechanizmusok és eljárások kialakításakor. A vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy az üzleti tevékenységük egészére kiterjedő kockázatértékelésük az egyedi üzleti kapcsolatokhoz vagy ügyleti megbízásokhoz kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat értékelése érdekében tett lépéseket és a pénzmosással és terrorizmusfinanszírozással kapcsolatos kockázati étvágyukat is tükrözi.

1.19. Az 1.18. iránymutatásnak való megfelelés érdekében, és az 1.21. és az 1.22. iránymutatást is figyelembe véve, a vállalkozásoknak az üzleti tevékenységük egészére kiterjedő

kockázatértékelést fel kell használniuk a meghatározott esetekben és bizonyos típusú ügyfelekre, termékekre, szolgáltatásokra és szolgáltatási csatornákra alkalmazott első ügyfél-átvilágítás szintjének megállapításakor.

- 1.20. Az egyedi kockázatértékeléseket fel kell használni az üzleti tevékenység egészére kiterjedő kockázatértékeléshez, de nem helyettesíthetik azt.

Egyedi kockázatértékelések

- 1.21. A vállalkozásoknak meg kell állapítaniuk, hogy üzleti kapcsolat létesítése vagy fenntartása, illetve ügyleti megbízás lebonyolítása következtében milyen pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatnak vannak vagy lennének kitéve.
- 1.22. Az üzleti kapcsolatokhoz vagy ügyleti megbízásokhoz kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok feltárásakor a vállalkozásoknak figyelembe kell venniük a releváns kockázati tényezőket, többek között az ügyfelük kilétét, a működési helyük szerinti országokat vagy földrajzi területeket, az ügyfél által igényelt konkrét termékeket, szolgáltatásokat és ügyleteket, valamint a vállalkozás által e termékek, szolgáltatások és ügyletek biztosításához igénybe vett csatornákat.

Előzetes ügyfél-átvilágítás

- 1.23. Üzleti kapcsolat létesítése vagy ügyleti megbízás lebonyolítása előtt a vállalkozásoknak az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének a), b) és c) pontjával és 14. cikkének (4) bekezdésével összhangban első ügyfél-átvilágítást kell alkalmazniuk.
- 1.24. Az első ügyfél-átvilágításnak legalább a következőket célzó, kockázatérzékeny intézkedéseket kell magában foglalnia:
- a) az ügyfélnek és adott esetben az ügyfél tényleges tulajdonosának azonosítása;
 - b) az ügyfél kilétének megbízható és független forrásokon alapuló ellenőrzése, valamint adott esetben a tényleges tulajdonos kilétének oly módon történő ellenőrzése, hogy a vállalkozás biztos legyen abban, hogy ki a tényleges tulajdonos; továbbá
 - c) az üzleti kapcsolat céljának és tervezett jellegének megállapítása.
- 1.25. A vállalkozásoknak kockázatérzékenységi alapon ki kell megállapítaniuk az első ügyfél-átvilágításra irányuló intézkedéseik terjedelmét, figyelembe véve az üzleti tevékenységük egészére kiterjedő kockázatértékelésük megállapításait. Amennyiben az üzleti kapcsolathoz társuló kockázat valószínűleg alacsony lesz, és amennyiben a nemzeti jogszabályok lehetővé teszik, a vállalkozások egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedéseket is alkalmazhatnak. Amennyiben az üzleti kapcsolathoz társuló kockázat valószínűleg magas lesz, a vállalkozásoknak fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk.

Átfogó kép kialakítása

- 1.26. A vállalkozásoknak kellő mennyiségű információt kell gyűjteniük annak érdekében, hogy biztosak legyenek abban, hogy minden releváns kockázati tényezőt feltártak az üzleti kapcsolat kezdetekor, az üzleti kapcsolat fennállása alatt, illetve az üzleti megbízás lebonyolítása előtt. A vállalkozásoknak szükség esetén további ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk, és ki kell értékelniük ezeket a kockázati tényezőket, hogy így átfogó képet kaphassanak az adott üzleti kapcsolathoz vagy üzleti megbízáshoz társuló kockázatról.
- 1.27. A vállalkozásokkal szemben nem elvárás, hogy teljes körű ügyfélkockázati profilt készítsenek az üzleti megbízásokhoz kapcsolódóan.

Folyamatos ügyfél-átvilágítás

- 1.28. A vállalkozásoknak egyedi kockázatértékelés céljából fel kell használniuk az üzleti kapcsolat fennállása alatt szerzett információkat (lásd a „Monitoring” részt a 4. iránymutatásban).

Információforrások

- 1.29. A pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat feltárásához a vállalkozásoknak különféle forrásokból származó információkat kell felhasználniuk, amelyekhez egyedileg, illetve piaci alapon rendelkezésre álló, több forrásból származó információkat összesítő eszközök vagy adatbázisok útján férhetnek hozzá.
- 1.30. A vállalkozásoknak mindig figyelembe kell venniük a következő információforrásokat:
- a) az Európai Bizottság szupranacionális kockázatértékelése;
 - b) az Európai Bizottság jegyzéke a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokról;
 - c) kormányzati információk, például a kormányok nemzeti kockázatértékelései, szakpolitikai nyilatkozatai és riasztásai, valamint a vonatkozó jogszabályok indokolása;
 - d) szabályozó hatóságoktól származó információk, például útmutatások és a szabályozói pénzbírságokban foglalt indokolások;
 - e) a pénzügyi információs egységektől és bűnüldöző hatóságoktól származó információk, például fenyegetettségi jelentések, riasztások és tipológiák; valamint
 - f) az első ügyfél-átvilágítási folyamat és a folyamatos monitoring keretében szerzett információk.

1.31. A vállalkozások által figyelembe veendő további információforrások többek között, de nem kizárólag a következők:

- a) a vállalkozás saját ismeretei és szakértelme;
- b) iparági testületektől származó információk, például tipológiák és újonnan felmerülő kockázatok;
- c) a civil társadalomtól származó információk, például korrupciós mutatók és országjelentések;
- d) nemzetközi szabványügyi testületektől származó információk, például kölcsönös értékelési jelentések vagy jogilag nem kötelező erejű feketelisták, ideértve a 2.11–2.15. iránymutatásban felsorolt feketelistákat;
- e) hiteles és megbízható, nyílt forrásokból származó információk, például neves napilapokban megjelent beszámolók;
- f) hiteles és megbízható kereskedelmi szervezetektől származó információk, például kockázati és hírszerzési jelentések; valamint
- g) statisztikai szervezetektől és felsőoktatási intézményektől származó információk.

1.32. A vállalkozásoknak kockázatérzékenységi alapon kell meghatározniuk a források típusát és számát, figyelembe véve üzleti tevékenységük jellegét és összetettségét. A vállalkozások általában nem hagyatkozhatnak csak egyetlen forrásra a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok feltárása céljából.

2. iránymutatás: A pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázati tényezők feltárása

2.1. A vállalkozásoknak az ezen iránymutatásokban előírt módon meg kell határozniuk az ügyfeleikhez, országokhoz vagy földrajzi területekhez, termékekhez és szolgáltatásokhoz, valamint szolgáltatási csatornákhöz kapcsolódó kockázati tényezőket, figyelembe véve a kockázati tényezőknek az (EU) 2015/849 irányelv II. és III. mellékletében meghatározott nem teljes listáját is.

2.2. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy a következő kockázati tényezők nem teljes körűek, és nincs olyan elvárás sem, hogy minden esetben valamennyi kockázati tényezőt figyelembe kell venniük.

Ügyfélkockázati tényezők

2.3. A vállalkozásoknak az ügyfeleikhez – többek között az ügyfelek tényleges tulajdonosaihoz – kapcsolódó kockázat feltárásakor a következőkhöz kapcsolódó kockázatot kell mérlegelniük:

- a) az ügyfél és az ügyfél tényleges tulajdonosának üzleti vagy szakmai tevékenysége;
- b) az ügyfél és az ügyfél tényleges tulajdonosának megítélése; valamint
- c) az ügyfél és az ügyfél tényleges tulajdonosának jellege és viselkedése, beleértve azt is, hogy ez utalhat-e fokozott terrorizmusfinanszírozási kockázatra.

2.4. Az ügyfél vagy az ügyfél tényleges tulajdonosának üzleti vagy szakmai tevékenységéhez kapcsolódó kockázat feltárásakor többek között a következő kockázati tényezők lehetnek relevánsak:

- a) Az ügyfélnek vagy a tényleges tulajdonosának van-e kapcsolata olyan ágazatokkal, amelyekhez általában magasabb korrupciós kockázat kapcsolódik, például az építőiparral, a gyógyszeriparral és az egészségügyi ellátással, a fegyverkereskedelemmel és a védelmi iparral, a nyersanyag-kitemelő iparágakkal vagy a közbeszerzéssel?
- b) Az ügyfélnek vagy a tényleges tulajdonosának van-e kapcsolata olyan ágazatokkal, amelyekhez magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat kapcsolódik, például bizonyos pénzforgalmi szolgáltatókkal, kaszinókkal vagy nemesfém-kereskedőkkel?
- c) Az ügyfélnek vagy a tényleges tulajdonosának van-e kapcsolata olyan ágazatokkal, amelyek jelentős mennyiségű készpénzt használnak?
- d) Amennyiben az ügyfél jogi személy, bizalmi vagyonekezelő vagy más típusú, társulás jellegű jogi megállapodás, mi a célja a létrehozásának? Például milyen jellegű üzleti tevékenységet folytat?
- e) Az ügyfélnek vannak-e politikai kapcsolatai, például kiemelt közszereplő-e, vagy a tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő-e? Az ügyfélnek vagy a tényleges tulajdonosának van-e más releváns kapcsolata kiemelt közszereplővel, például az ügyfél bármelyik igazgatója kiemelt közszereplő-e, és ha igen, e kiemelt közszereplő jelentős ellenőrzést gyakorol-e az ügyfél vagy a tényleges tulajdonosa felett? Amennyiben az ügyfél vagy a tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő, a vállalkozásoknak az (EU) 2015/849 irányelv 20. cikkével összhangban mindig fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk.

- f) Az ügyfélnek vagy a tényleges tulajdonosának van-e másik kiemelt pozíciója, vagy közismertségnek örvend-e, amely lehetővé teheti, hogy személyes haszonszerzés céljából visszaéljen ezzel a pozícióval? Például olyan vezető beosztású helyi vagy regionális tisztviselő-e, aki befolyásolni tudja a közbeszerzési szerződések odaítélését, magas rangú sporttestületek döntéshozó tagja-e, vagy olyan egyén, akiről ismert, hogy befolyásolja a kormányt és más vezető beosztású döntéshozókat?
- g) Az ügyfél olyan jogi személy-e, amelyre az ügyfél tényleges tulajdonosára vonatkozó megbízható információk nyilvános hozzáférhetőségét biztosító, végrehajtható adatközlési követelmények vonatkoznak, például olyan tőzsdén jegyzett részvénytársaság-e, amely a tőzsdei jegyzés feltételeként előírja az adatközlést?
- h) Az ügyfél a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó hatékony rendszerrel rendelkező joghatóságból származó, a saját nevében eljáró hitelintézet vagy pénzügyi intézmény-e, és felügyelet alá tartozik-e a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos helyi kötelezettségeknek való megfelelés tekintetében? Van-e arra vonatkozó bizonyíték, hogy az ügyfél ellen az utóbbi években felügyeleti szankciókat vagy végrehajtást foganatosítottak a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségeknek vagy szélesebb körű magatartási követelményeknek való megfelelés elmulasztása miatt?
- i) Az ügyfél alacsony szintű korrupcióval érintett joghatóságból származó közigazgatási hatóság vagy vállalkozás-e?
- j) Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosának háttere összhangban van-e azzal, amit a vállalkozás az ügyfél vagy az ügyfél tényleges tulajdonosának korábbi, jelenlegi vagy tervezett üzleti tevékenységével, vállalkozásának forgalmával, a pénzeszközök forrásával, valamint az ügyfél vagy az ügyfél tényleges tulajdonosa vagyonának forrásával kapcsolatban tud?

2.5. Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa megítéléséhez kapcsolódó kockázat feltárásakor a következő kockázati tényezők lehetnek relevánsak:

- a) Vannak-e kedvezőtlen médiabeszámolók vagy más releváns információforrások az ügyfélről, például felmerültek-e az ügyféllel vagy tényleges tulajdonosával szemben bűncselekményre vagy terrorizmusra vonatkozó állítások? Ha igen, akkor azok megbízhatóak és hitelesek-e? A vállalkozásoknak az állítások hitelességét – egyéb megfontolások mellett – az adatforrás minősége és függetlensége, valamint ezen állítások tartós megjelenése alapján kell meghatározniuk. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy a büntetőjogi

felelősséget megállapító ítéletek hiánya önmagában nem feltétlenül elegendő a törvénysértésre vonatkozó állítások elvetéséhez.

- b) Az ügyfél, tényleges tulajdonosa vagy velük közismerten szoros kapcsolatban álló bármely személy vagyont befagyasztották-e közigazgatási vagy büntetőeljárás, illetve terrorizmusra vagy terrorizmusfinanszírozásra vonatkozó állítások miatt? A vállalkozásnak alapos oka van-e azt feltételezni, hogy az ügyfél, tényleges tulajdonosa vagy velük közismerten szoros kapcsolatban álló bármely személy vagyont múltbeli időpontban befagyasztották?
- c) A vállalkozásnak van-e tudomása arról, hogy az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa a múltban szokatlan tranzakciós bejelentésekben szerepelt?
- d) A vállalkozásnak van-e olyan házon belüli információja az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa feddhetetlenségéről, amelyet például régóta fennálló üzleti kapcsolat során szerzett?

2.6. Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa jellegéhez és viselkedéséhez kapcsolódó kockázat feltárásakor a következő kockázati tényezők lehetnek relevánsak: A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy kezdetben e kockázati tényezők nem mindegyike nyilvánvaló; előfordulhat, hogy azok csak az üzleti kapcsolat létesítését követően merülnek fel:

- a) Az ügyfélnek vannak-e jogos indokai arra, hogy nem tud megbízható bizonyítékkal szolgálni a kilétére vonatkozóan, esetleg azért, mert menedékkérő?
- b) A vállalkozásnak vannak-e kétségei az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa kilétének valóságát vagy pontosságát illetően?
- c) Vannak-e arra utaló jelek, hogy az ügyfél esetlegesen az üzleti kapcsolat létesítésének elkerülésére törekszik? Például az ügyfél ügyel-e arra, hogy egy ügyletet vagy több, egyszeri ügyletet bonyolítson le, miközben az üzleti kapcsolat létesítése gazdasági szempontból észszerűbb lehet?
- d) Az ügyfél tulajdonosi szerkezete és ellenőrzési struktúrája átlátható és célszerű-e? Ha az ügyfél tulajdonosi szerkezete és ellenőrzési struktúrája összetett vagy nem átlátható, van-e arra nyilvánvaló kereskedelmi vagy jogszerű magyarázat?
- e) Az ügyfél kibocsát-e bemutatóra szóló részvényeket, vagy vannak-e részvényesi meghatalmazottjai?
- f) Az ügyfél olyan jogi személy vagy társulás jellegű jogi megállapodás-e, amely igénybe vehető vagy kezelő gazdasági egységként működhet?

- g) Alapos okok indokolják-e az ügyfél tulajdonosi szerkezetében és ellenőrzési struktúrájában végbemenő változásokat?
- h) Az ügyfél kér-e olyan ügyleteket, amelyek összetettek, szokatlanul vagy váratlanul nagy volumenűek, vagy szokatlan és váratlan típusúak, és amelyeknek nincs látható gazdasági vagy nyilvánvalóan jogszerű célja vagy észszerű kereskedelmi magyarázata? Van-e ok annak feltételezésére, hogy az ügyfél megpróbál kikerülni például az (EU) 2015/849 irányelv 11. cikkének b) pontjában vagy adott esetben a nemzeti jogban meghatározott konkrét küszöbértékeket?
- i) Az ügyfél szükségtelen vagy észszerűtlen mértékű titoktartást kér-e? Például az ügyfél vonakodik-e az ügyfél-átvilágítási információk megosztásától, vagy úgy tűnik-e, hogy leplezni akarja üzleti tevékenységének valódi jellegét?
- j) Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa vagyonának vagy pénzeszközeinek forrása könnyen megmagyarázható-e, például a foglalkozásával, az örökségével vagy a befektetéseivel? A magyarázat észszerű-e?
- k) Az ügyfél használja-e azokat a termékeket, illetve igénybe veszi-e azokat a szolgáltatásokat, amelyekre az üzleti kapcsolat első létesítésekor a várakozásoknak megfelelően igényt tartott?
- l) Amennyiben az ügyfél külföldi illetőségű, az igényei jobban kiszolgálhatók lennének-e máshol? Van-e megbízható gazdasági és jogszerű magyarázat arra, hogy az ügyfél az igényelt pénzügyi szolgáltatástípust kéri? A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy a 2014/92/EU irányelv 16. cikke létrehozta az Unióban tartózkodásra jogosult fogyasztók számára az alapszintű fizetési számla nyitásához fűződő jogot, ez a jog azonban csak abban az esetben alkalmazandó, ha a hitelintézetek eleget tudnak tenni a 2014/92/EU irányelv 1. cikkének (7) bekezdésében és 16. cikke (4) bekezdésében említett, a pénzmosság és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségeiknek.

2.7. Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa jellegéhez és viselkedéséhez kapcsolódó kockázat feltárásakor a vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra a kockázati tényezőkre, amelyek ugyan nem jellemzőek a terrorizmusfinanszírozásra, de fokozott terrorizmusfinanszírozási kockázatra utalhatnak, különösen olyan helyzetekben, amikor más terrorizmusfinanszírozási kockázati tényezők is jelen vannak. A vállalkozásoknak e célból legalább a következő kockázati tényezőket figyelembe kell venniük:

- a) Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa olyan személy-e, aki szerepel a terrorcselekményekben részt vevő személyek, csoportok és szervezetek listáján

és korlátozó intézkedések hatálya alá tartozik⁴, vagy akiről tudott, hogy szoros személyes vagy szakmai kapcsolatban áll ilyen listázott személyekkel (mert például kapcsolatban vannak, vagy egyébként ilyen személlyel él)?

- b) Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa olyan személy-e, akivel szemben közismerten nyomozás folyik terrorista tevékenység miatt, vagy akit terrorista tevékenység miatt elítéltek, illetve akiről tudott, hogy szoros személyes vagy szakmai kapcsolatban áll ilyen személlyel (mert például kapcsolatban vannak, vagy egyébként ilyen személlyel él)?
- c) Az ügyfél végez-e olyan ügyleteket, amelyeket olyan országokból bejövő pénzáttalások és/vagy olyan országokba kimenő pénzáttalások jellemeznek, amelyekről tudott, hogy területükön terrorista bűncselekményeket elkövető csoportok működnek, és amelyekről tudott, hogy terrorizmusfinanszírozás forrásai, vagy amelyekre nemzetközi szankciók vonatkoznak? Ha igen, akkor ezek az áttalások könnyen megmagyarázhatók-e például családi vagy kereskedelmi kapcsolatokkal?
- d) Az ügyfél olyan nonprofit szervezet-e
 - i. amelynek tevékenysége vagy vezetése közismerten szimpátiát mutat a szélsőséges vagy a terrorizmus iránt? Vagy
 - ii. amelynek ügyletekkel kapcsolatos viselkedését nagy összegű pénzeszközök magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóságokba és kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokba történő tömeges áttalása jellemzi?
- e) Az ügyfél végez-e rövid időn belül nagy pénzmozgással jellemzett ügyleteket tisztázatlan kapcsolatokkal rendelkező nonprofit szervezetek bevonásával (például ugyanazon a helyen található a székhelyük, ugyanazok a képviselők vagy alkalmazottaik vagy ugyanazon a néven több számlával rendelkeznek)?
- f) Az ügyfél áttal-e vagy szándékozik-e áttalni pénzeszközöket az a) és b) pontban említett személyeknek?

⁴ Lásd például a terrorizmus elleni küzdelemre vonatkozó különleges intézkedések alkalmazásáról szóló, 2001. december 27-i közös tanácsi álláspontra (2001/931/KKBP)(HL L 344., 2001.12.28., 0093. o.); a terrorizmus leküzdése érdekében egyes személyekkel és szervezetekkel szemben hozott különleges korlátozó intézkedésekről szóló, 2001. december 27-i 2580/2001/EK tanácsi rendelet (HL L 344., 2001.12.28., 70. o.); az ISIL-lel (Dáissal) és az al-Kaida szervezetekkel összeköttetésben álló egyes személyekkel és szervezetekkel szemben meghatározott szigorító intézkedések bevezetéséről szóló, 2002. május 27-i 881/2002/EK tanácsi rendelet (HL L 139., 2002.5.29., 9. o.). Az EU szankciótérképe is tanulmányozható a következő internetcímen: <https://www.sanctionsmap.eu/>

2.8. Az 1.30. és 1.31. iránymutatásban felsorolt információforrások mellett a vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk a Pénzügyi Akció Munkacsoport (FATF) terrorizmusfinanszírozási tipológiájára is, amelyeket rendszeresen frissítenek.⁵

Országok és földrajzi területek

2.9. Az országokhoz és földrajzi területekhez kapcsolódó kockázat feltárásakor a vállalkozásoknak a következőkhöz kapcsolódó kockázatot kell mérlegelniük:

- a) az ügyfél lakóhelye vagy székhelye és tényleges tulajdonosának lakóhelye szerinti joghatóságok;
- b) az ügyfél és tényleges tulajdonosának központi telephelyei szerinti joghatóságok; valamint
- c) azok a joghatóságok, amelyekkel az ügyfél és tényleges tulajdonosa személyes vagy üzleti kapcsolatban áll, illetve amelyekhez pénzügyi vagy jogi érdekek fűzik.

2.10. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy az egyes országok és földrajzi területek kockázati tényezőinek viszonylagos jelentőségét gyakran az üzleti kapcsolat jellege és célja, vagy az üzleti tevékenység típusa határozza meg. Példa:

- a) Amennyiben az üzleti kapcsolat során felhasznált pénzeszközök külföldön keletkeztek, különösen releváns a pénzmosáshoz kapcsolódó alaphűncselekmények szintje és az ország jogrendszerének hatékonysága.
- b) Amennyiben a pénzeszközök olyan joghatóságból érkeznek, illetve azokat olyan joghatóságba küldik, amelyekről tudott, hogy területükön terrorista bűncselekményeket elkövető csoportok működnek, a vállalkozásoknak az üzleti kapcsolat céljára és jellegére vonatkozó ismereteik alapján mérlegelniük kell, hogy ez várhatóan milyen mértékben adhat okot gyanúra.
- c) Amennyiben az ügyfél hitelintézet vagy pénzügyi intézmény, a vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk az ország pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó rendszerének megfelelőségére, valamint a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemhez kapcsolódó felügyelet hatékonyságára.
- d) Amennyiben az ügyfél bizalmi vagyonkezelő vagy bármely más típusú, társulás jellegű jogi megállapodás, illetve a bizalmi vagyonkezelőkhöz hasonló szervezettel vagy funkciókkal rendelkezik (például fiducies, fideicomiso, Treuhand), a vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy az ügyfél – és adott esetben a tényleges tulajdonosa – bejegyzett székhelye szerinti ország

⁵ <http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/ml-tf-risks.html>

ténylegesen milyen mértékben felel meg az adózási átláthatóságra és az információmegosztásra vonatkozó nemzetközi standardoknak.

2.11. Annak meghatározásakor, hogy mennyire hatékony valamely joghatóság pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó rendszere, a vállalkozásoknak többek között a következő kockázati tényezőket kell figyelembe venniük:

- a) A Bizottság azt állapította-e meg az (EU) 2015/849 irányelv 9. cikkével összhangban, hogy az ország pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó rendszerét stratégiai hiányosságok jellemzik? Ezekben az esetekben a vállalkozásoknak a 4.53–4.57 iránymutatást kell figyelembe venniük útmutatásért.
- b) Az ország jogszabályai tiltják-e a csoportszintű politikák és eljárások végrehajtását, és különösen előfordulnak-e olyan helyzetek, amikor az (EU) 2019/758 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletet kell alkalmazni?
- c) Létezik-e egynél több hiteles és megbízható forrásból származó információ a joghatóság pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó kontrollmechanizmusainak minőségére – többek között a hatósági végrehajtás és felügyelet minőségére és hatékonyságára – vonatkozóan? Lehetséges források például a következők: a Pénzügyi Akció Munkacsoport (FATF), illetve az FATF-hez hasonló jellegű regionális szervek (FSRB-k) kölcsönös értékelési jelentései (jó kiindulópontot jelentenek a következők: a vezetői összefoglaló és a fő megállapítások, valamint a 10., 26. és 27. ajánlásnak, illetve a 3. és 4. hatékonysági kritériumnak való megfelelés értékelése), továbbá a kiemelt kockázatot jelentő és nem együttműködő joghatóságokat tartalmazó FATF-lista, a Nemzetközi Valutaalap (IMF) értékelései és a pénzügyi ágazatot értékelő program (FSAP) keretében készült jelentések. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy a FATF- vagy az FSRB-tagság (például a Moneyval-tagság) önmagában nem jelenti azt, hogy a joghatóság pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó rendszere megfelelő és hatékony.

2.12. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy az (EU) 2015/849 irányelv nem ismeri el a harmadik országok „egyenértékűségét”, és hogy az egyenértékű joghatóságok tagállami listái már nincsenek karbantartva. A vállalkozásoknak – a nemzeti jogszabályok által megengedett mértékben – képesnek kell lenniük arra, hogy ezen iránymutatásokkal és az (EU) 2015/849 irányelv II. mellékletével összhangban azonosítsák az alacsonyabb kockázatot jelentő joghatóságokat.

2.13. A joghatóságokhoz kapcsolódó terrorizmusfinanszírozási kockázat szintjének megállapítása során a vállalkozásoknak többek között a következő kockázati tényezőket kell figyelembe venniük:

- a) Léteznek-e például bűnüldözési vagy más hiteles és megbízható, nyilvános médiaforrásból származó, arra utaló információk, hogy valamely joghatóság terrorista tevékenységekhez nyújt finanszírozást és támogatást, akár hivatalos forrásokból, akár az e joghatóságon belüli szervezett csoportoktól vagy szervezetektől?
- b) Léteznek-e például bűnüldözési vagy más hiteles és megbízható, nyilvános médiaforrásból származó, arra utaló információk, hogy az országban vagy a területen ismerten terrorista bűncselekményeket elkövető csoportok működnek?
- c) Az Egyesült Nemzetek Szervezete vagy az Európai Unió például kiszabott-e a joghatóságot terrorizmussal, terrorizmusfinanszírozással vagy fegyverek elterjedésével kapcsolatos pénzügyi szankciókat, embargókat vagy intézkedéseket?

2.14. Annak meghatározásakor, hogy valamely joghatóságban milyen mértékű az átláthatóság és az adózási fegyelem, a vállalkozásoknak többek között a következő kockázati tényezőket kell figyelembe venniük:

- a) Létezik-e egynél több hiteles és megbízható forrásból származó információ arra vonatkozóan, hogy az ország az adózási átláthatóságra és információmegosztásra vonatkozó nemzetközi standardoknak megfelelőnek minősül? Van-e arra bizonyíték, hogy a gyakorlatban ténylegesen végrehajtják a releváns szabályokat? Lehetséges források például a következők: a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) adóügyi átláthatósággal és információcserével foglalkozó globális fórumának jelentései, amelyek az adózási átláthatóság és az információmegosztás céljából minősítik a joghatóságokat; a joghatóság közös jelentéstételi standardon alapuló automatikus információcsere melletti elkötelezettségére vonatkozó értékelések; a 9., 24. és 25. FATF-ajánlásnak, illetve a 2. és 5. hatékonysági kritériumnak való megfelelés FATF vagy FSRB-k általi értékelése; az adózási szempontból nem együttműködő országok és területek európai uniós jegyzéke tekintetében végzett értékelések; valamint az IMF-értékelések (például offshore pénzügyi központoknak az IMF-munkatársak által végzett értékelései).
- b) A joghatóság elköteleződött-e az automatikus információcserére vonatkozó, a G20-csoport által 2014-ben elfogadott közös jelentéstételi standard mellett, és azt ténylegesen végrehajtotta-e?

- c) A joghatóság bevezetett-e megbízható és hozzáférhető nyilvántartásokat a tényleges tulajdonlásra vonatkozóan?

2.15. A pénzmosáshoz kapcsolódó alpbűncselekmények szintjével összefüggő kockázat feltárásakor a vállalkozásoknak többek között a következő kockázati tényezőket kell figyelembe venniük:

- a) Léteznek-e a pénzmosáshoz kapcsolódó, az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikkének 4. pontjában felsorolt alpbűncselekmények – például a korrupció, a szervezett bűnözés, az adóbűncselekmények és a súlyosnak minősülő csalás – szintjére vonatkozó, hiteles és megbízható nyilvános forrásból származó információk? Példaként említhetők a következők: korrupcióérzelései indexek, az OECD megvesztegetés elleni egyezményének végrehajtásával kapcsolatos OECD-országjelentések, valamint az ENSZ Kábítószer- és Bűnügyi Hivatalának a globális kábítószerhelyezetről szóló jelentése.
- b) Létezik-e egynél több hiteles és megbízható forrásból származó információ arra vonatkozóan, hogy a joghatóság nyomozási és igazságszolgáltatási rendszere képes-e hatékonyan kivizsgálni és büntetőeljárás alá vonni e bűncselekményeket?

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

2.16. A vállalkozásoknak a termékeikhez, szolgáltatásaikhoz vagy ügyleteikhez kapcsolódó kockázat feltárásakor a következőkhöz kapcsolódó kockázatot kell mérlegelniük:

- a) a termék, a szolgáltatás vagy az ügylet átláthatóságának vagy átláthatósága hiányának a szintje;
- b) a termék, a szolgáltatás vagy az ügylet összetettsége; valamint
- c) a termék, a szolgáltatás vagy az ügylet értéke vagy volumene.

2.17. A termék, a szolgáltatás vagy az ügylet átláthatóságához kapcsolódó kockázat feltárásakor a vállalkozásoknak többek között a következő kockázati tényezőket kell figyelembe venniük:

- a) A termékek vagy a szolgáltatások milyen mértékben teszik lehetővé az ügyfél, a tényleges tulajdonos vagy a tényleges tulajdonosi struktúrák anonimitásának megőrzését, illetve milyen mértékben segítik elő a kiletük elrejtését? Ilyen termékek és szolgáltatások például a következők: bemutatóra szóló részvények, vagyonkezelői betétek, offshore gazdasági egységek és bizonyos bizalmi vagyonkezelési konstrukciók, valamint alapítványhoz hasonló jogi entitások, amelyek felépülhetnek oly módon, hogy kihasználják az anonimitást és lehetővé

tegyék a fedőcégekkel vagy a részvényesi meghatalmazottakkal rendelkező társaságokkal való ügyletkötést.

- b) Mennyire lehetséges, hogy az üzleti kapcsolatban részt nem vevő harmadik fél utasításokat adjon, például bizonyos levelezőbanki kapcsolatok esetében?

2.18. A termék, a szolgáltatás vagy az ügylet összetettségéhez kapcsolódó kockázat feltárásakor a vállalkozásoknak többek között a következő kockázati tényezőket kell figyelembe venniük:

- a) Az ügylet mennyire összetett, és abban több fél vagy több joghatóság érintett-e, például bizonyos kereskedelemfinanszírozási ügyletek esetében? Egyértelműek-e az ügyletek, például rendszeresen teljesítenek-e fizetést nyugdíjalapba?
- b) A termékek vagy szolgáltatások mennyire tesznek lehetővé harmadik felek által teljesített fizetéseket, illetve mennyiben fogadnak el túlfizetéseket, amikor ezekre rendes körülmények között nem kellene számítani? Amennyiben a vállalkozás harmadik fél által teljesített fizetésekre számít, ismeri-e a harmadik fél kilétét, például az állami kedvezményezett hatóság vagy kezes-e? Esetleg a termékeket és a szolgáltatásokat az ügyfél saját, valamely másik pénzügyi intézmény által vezetett számlájáról teljesített pénzáttalással finanszírozzák, mely intézmény a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem tekintetében az (EU) 2015/849 irányelvben előírtakhoz hasonló standardok és felügyelet hatálya alá tartozik?
- c) A vállalkozás ismeri-e az új vagy innovatív termékéhez vagy szolgáltatásához kapcsolódó kockázatokat, különösen abban az esetben, ha ez új technológiák vagy fizetési módok használatával jár?

2.19. A termék, a szolgáltatás vagy az ügylet értékéhez vagy volumenéhez kapcsolódó kockázat feltárásakor a vállalkozásoknak többek között a következő kockázati tényezőket kell figyelembe venniük:

- a) A termékek és a szolgáltatások mennyire készpénzigényesek, mint például sok pénzforgalmi szolgáltatás, de bizonyos folyószámlák is?
- b) A termékek és a szolgáltatások mennyire könnyítik meg, illetve mennyire ösztönzik a nagy értékű ügyleteket? Maximálják-e az ügyleti értéket vagy a díjbevételek mértékét, ami korlátozhatja a termék vagy szolgáltatás pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára történő felhasználását?

A szolgáltatási csatornához kapcsolódó kockázati tényezők

2.20. Az ügyfél által a kért termékek vagy szolgáltatások igénybevételének módjához kapcsolódó kockázat feltárásakor a vállalkozásoknak a következőkhöz kapcsolódó kockázatot kell mérlegelniük:

- a) mennyire nem személyes jellegű az üzleti kapcsolat intézése; valamint
- b) a vállalkozás által esetlegesen igénybe vett befogadó fél vagy közvetítő, és a vállalkozással fennálló kapcsolatának jellege.

2.21. A termékek vagy szolgáltatások ügyfél általi igénybevételének módjához kapcsolódó kockázat értékelésekor a vállalkozásoknak számos tényezőt figyelembe kell venniük, többek között a következőket:

- a) az ügyfél fizikailag jelen van-e az azonosításhoz. Ha nincs, akkor a vállalkozás
 - i. a nem személyes ügyfél-átvilágítás megbízható formáját alkalmazta-e; és
 - ii. tett-e lépéseket a hasonmással vagy a személyazonossággal való visszaélés megakadályozására.
A vállalkozásoknak a 4.29–4.31. iránymutatást kell alkalmazniuk ezekben a helyzetekben;
- b) az ügyfél befogadását ugyanazon pénzügyi csoport valamely másik tagja végezte-e, ha igen, milyen mértékben hagyatkozhat a vállalkozás erre a befogadásra, mint biztosítékra arra vonatkozóan, hogy az ügyfél nem fogja kitenni a vállalkozást túlzott pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatnak, és milyen módon győződött meg a vállalkozás arról, hogy a csoport tagja az (EU) 2015/849 irányelv 28. cikkével összhangban az Európai Gazdasági Térség (EGT) standardjainak megfelelő ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmaz;
- c) az ügyfél befogadását végző harmadik fél, például egy nem az ugyanazon csoporthoz tartozó bank vagy egy közvetítő végezte-e, és ha igen
 - i. a harmadik fél olyan szabályozott személy-e, amelyre a pénzmosás elleni küzdelem tekintetében az (EU) 2015/849 irányelvben előírtakkal összhangban lévő kötelezettségek vonatkoznak, és a harmadik fél pénzügyi intézmény-e, vagy annak fő üzleti tevékenysége nincs-e összefüggésben pénzügyi szolgáltatások nyújtásával;
 - ii. a harmadik fél az EGT-előírásoknak megfelelő ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmaz-e és nyilvántartást vezet-e, valamint a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos, hasonló kötelezettségek betartása tekintetében az (EU) 2015/849 irányelv 26. cikkével összhangban

felügyelet alá tartozik-e, továbbá vannak-e arra utaló jelek, hogy a harmadik fél nem megfelelő mértékben tartja be a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos hatályos jogszabályokat vagy szabályozást, például a harmadik felet szankcionálták-e a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségek megsértéséért;

- iii. a harmadik fél magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén telepedett-e le. Amennyiben valamely harmadik fél olyan, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országban telepedett le, amelyet az Európai Bizottság stratégiai hiányosságokkal rendelkezőnek minősített, a vállalkozás nem hagyatkozhat e harmadik félre. Mindazonáltal a nemzeti jogszabályok által megengedett mértékben lehetséges a harmadik félre való hagyatkozás, amennyiben a közvetítő az Unióban letelepedett másik vállalkozás fióktelepe vagy többségi tulajdonú leányvállalata, és a vállalkozás biztos abban, hogy a közvetítő maradéktalanul megfelel az (EU) 2015/849 irányelv 45. cikke szerinti csoportszintű politikáknak és eljárásoknak.⁶
- iv. a vállalkozás milyen módon győződött meg arról, hogy:
 - a. a harmadik fél mindig rendelkezésre bocsátja a szükséges azonosítási dokumentációt;
 - b. a harmadik fél kérésre haladéktalanul rendelkezésre bocsátja *a többek között* az (EU) 2015/849 irányelv 27. cikkében említett azonosítási és ellenőrzési adatok vonatkozó másolatait vagy elektronikus adatokat;
 - c. a harmadik fél ügyfél-átvilágítási intézkedései olyan minőségűek, hogy hagyatkozni lehet rájuk; és
 - d. a harmadik fél által alkalmazott ügyfél-átvilágítás szintje arányos az üzleti kapcsolathoz társuló pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázattal, figyelembe véve, hogy a harmadik fél saját céljaira és esetlegesen más összefüggésben alkalmazza az ügyfél-átvilágítási intézkedéseket;
- d) az ügyfél befogadása függő ügynökön, azaz vállalkozással való közvetlen kapcsolat nélkül történt-e, és milyen mértékben lehet a vállalkozás biztos abban, hogy az ügynök elegendő információt szerzett annak biztosításához, hogy a vállalkozás megismerje ügyfelét és az üzleti kapcsolathoz társuló kockázat szintjét;

⁶ Az (EU) 2015/849 irányelv 26. cikkének (2) bekezdése.

- e) független vagy függő ügynököket vettek-e igénybe, milyen mértékben vesznek részt az ügynökök a folyamatos üzleti tevékenységben, és hogyan befolyásolja ez a vállalkozás ügyfélről szerzett ismereteit és a folyamatos kockázatkezelést;
- f) amikor a vállalkozás a nemzeti jogszabályok által megengedett mértékben kiszervezett tevékenységet végző szolgáltatót vesz igénybe a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségei tekintetében, figyelembe vette-e, hogy a kiszervezett tevékenységet végző szolgáltató kötelezett szolgáltató-e, és kezelte-e a kiszervezésről szóló EBH-iránymutatásokban (EBA/GL/2019/02) meghatározott kockázatokat, amennyiben ezek az iránymutatások alkalmazandók.

3. iránymutatás: A pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat értékelése

- 3.1. A vállalkozásoknak az általuk feltárt kockázati tényezőket fel kell használniuk a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat általános szintjének értékeléséhez.

Átfogó kép kialakítása

- 3.2. A vállalkozásoknak átfogó képet kell kialakítaniuk az általuk feltárt pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázati tényezőkről, amelyek együttesen határozzák meg az üzleti kapcsolathoz, az ügyleti megbízáshoz vagy az üzleti tevékenységükhöz kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat szintjét.
- 3.3. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy amennyiben az (EU) 2015/849 irányelv vagy a nemzeti jogszabályok másként nem rendelkeznek, az elszigetelt kockázati tényezők fennállása miatt az üzleti kapcsolat nem feltétlenül kerül magasabb vagy alacsonyabb kockázati kategóriába.

A kockázati tényezők súlyozása

- 3.4. A pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat értékelésekor a vállalkozások dönthetnek úgy, hogy a viszonylagos jelentőségüktől függően eltérően súlyozzák az egyes tényezőket.
- 3.5. A kockázati tényezők súlyozásakor a vállalkozásoknak kellő tájékozottsággal kell megítélniük az üzleti kapcsolattal, az ügyleti megbízással vagy az üzleti tevékenységükkel összefüggő különböző kockázati tényezők relevanciáját. Ennek gyakran az a következménye, hogy a vállalkozások más-más „pontszámot” rendelnek a különböző tényezőkhöz; például a vállalkozások dönthetnek úgy, hogy az ügyfélnek a magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatósággal való személyes kapcsolata az általa keresett termék jellemzőire figyelemmel kevésbé releváns.

- 3.6. Végezetül az egyes tényezők súlya valószínűleg termékenként és ügyfelenként (vagy ügyfélkategóriánként), illetve vállalkozásonként eltérő lesz. A kockázati tényezők súlyozásakor a vállalkozásoknak biztosítaniuk kell a következőket:
- a) a súlyozást indokolatlanul ne befolyásolja csupán egyetlen tényező;
 - b) gazdasági megfontolások vagy nyereségvágy ne befolyásolják a kockázatminősítést;
 - c) a súlyozás ne eredményezzen olyan helyzetet, hogy egyetlen üzleti kapcsolatot se lehessen magas kockázatúként besorolni;
 - d) a vállalkozás által alkalmazott súlyozás ne írhasa felül az (EU) 2015/849 irányelv vagy a nemzeti jogszabályok azon helyzetekre vonatkozó rendelkezéseit, amelyek mindig magas pénzmosási kockázatot jelentenek; valamint
 - e) a vállalkozás szükség esetén írhasa felül az automatikusan generált kockázati pontszámokat. A kérdéses pontszámok felülírására vonatkozó döntés indokolását megfelelően dokumentálni kell.
- 3.7. Amennyiben a vállalkozás automatizált informatikai rendszereket alkalmaz, hogy az üzleti kapcsolatok vagy az ügyleti megbízások kategorizálása céljából kiossza az általános kockázati pontszámokat, és e rendszereket nem házon belül fejleszti, hanem külső szolgáltatótól vásárolja meg, meg kell ismernie, hogy a rendszer hogyan működik és hogyan kombinálja vagy súlyozza a kockázati tényezőket az általános kockázati pontszám kiszámításához. A vállalkozásnak mindig meg kell tudnia győződni arról, hogy a kiosztott pontszámok a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatra vonatkozó saját értelmezését tükrözik, továbbá képesnek kell lennie arra, hogy ezt bizonyítsa az illetékes hatóságnak.

A kockázatok kategorizálása

- 3.8. A vállalkozásoknak dönteniük kell a kockázatok kategorizálásának legmegfelelőbb módjáról. Ez a vállalkozás üzleti tevékenységének jellegétől és volumenétől, valamint attól függ, hogy a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat mely típusainak van kitéve. Bár a vállalkozások gyakran magas, közepes és alacsony kategóriába sorolják a kockázatokat, más kategorizálás is lehetséges.
- 3.9. A vállalkozásnak a kockázattertelés elvégzését követően, és miután figyelembe vette mind az eredendő kockázatokat, mint az általa meghatározott kockázatcsökkentő eszközöket, a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat észlelt szintje alapján kategorizálnia kell üzletágait, valamint azok üzleti kapcsolatait és ügyleti megbízásait.

4. iránymutatás: Valamennyi vállalkozás által alkalmazandó ügyfél-átvilágítási intézkedések

- 4.1. A vállalkozás üzleti tevékenységének egészére kiterjedő és egyedi kockázatértékelésének segítséget kell nyújtania a vállalkozásnak annak meghatározásához, hogy hová összpontosítsa a pénzmosási és a terrorizmusfinanszírozási kockázat kezelésére irányuló erőforrásait mind az ügyfél befogadásakor, mind pedig az üzleti kapcsolat időtartama alatt.
- 4.2. A vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó politikáik és eljárásaik a kockázatértékelésükre épülnek és tükrözik azt.
- 4.3. A vállalkozásoknak továbbá biztosítaniuk kell, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó politikáik és eljárásaik azonnal hozzáférhetőek, alkalmazhatóak, hatékonyak és valamennyi érintett munkavállaló számára érthetőek legyenek.
- 4.4. A vállalkozásoknak az (EU) 2015/849 irányelv 8. cikkében foglalt kötelezettségük teljesítésekor, amely szerint jóváhagyást kell kérniük a vezető tisztségviselőktől a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó politikáikra, kontrollmechanizmusaikra és eljárásaikra vonatkozóan, biztosítaniuk kell, hogy a vezető tisztségviselők elegendő adathoz férjenek hozzá – ideértve a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatnak a vállalkozás általi, az üzleti tevékenység egészére kiterjedő értékelését –, hogy megalapozott véleményt tudjanak kialakítani e politikák és eljárások, és különösen az ügyfél-átvilágítási politikáik és eljárásaik megfelelőségéről és hatékonyságáról.

Ügyfél-átvilágítás

- 4.5. Az ügyfél-átvilágítási intézkedéseknek elő kell segíteniük, hogy a vállalkozások jobban megértsék az egyedi üzleti kapcsolatokhoz és az üzleti megbízásokhoz kapcsolódó kockázatot.
- 4.6. A vállalkozásoknak az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikkének (1) bekezdésében meghatározott ügyfél-átvilágítási intézkedések mindegyikét alkalmazniuk kell, azonban ezen intézkedések mindegyikének terjedelmét kockázatérzékenységi alapon határozhatják meg.
- 4.7. A vállalkozásoknak egyértelműen meg kell határozniuk politikáikban és eljárásaikban a következőket:
 - a) ki az ügyfél és adott esetben a tényleges tulajdonos az egyes ügyféltípusok, valamint termék- és szolgáltatáskategóriák esetében, és kinek a kiletét kell ellenőrizni ügyfél-átvilágítási célokból. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük az ezen iránymutatások II. címében szereplő ágazati útmutatót, amely további részleteket tartalmaz az ügyfelek és tényleges tulajdonosaik azonosítására vonatkozóan;

- b) mi minősül ügyleti megbízásnak az üzleti tevékenységükkel összefüggésben, és mikor számít az egyszeri ügyletek sorozata inkább üzleti kapcsolatnak, mintsem ügyleti megbízásnak, figyelembe véve olyan tényezőket, mint például az ügyfelek ügyleti megbízások céljából történő visszatérésének gyakorisága vagy rendszeressége, valamint a kapcsolat várhatóan milyen mértékben rendelkezik, vagy tűnik úgy, hogy rendelkezik a tartósság elemével. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy az (EU) 2015/849 irányelv 11. cikkének b) pontjában szereplő értékhatár csak annyiban releváns, amennyiben ügyfél-átvilágítási intézkedések feltétlen alkalmazását teszi szükségessé; ügyleti megbízások sorozata akár e küszöbérték alatt is üzleti kapcsolat lehet;
- c) az ügyfél-átvilágítás megfelelő szintje és típusa, amelyet az egyedi üzleti kapcsolatokra és az ügyleti megbízásokra vonatkozóan alkalmazni fognak;
- d) elvárásuk szerint milyen módon kell ellenőrizni az ügyfél és adott esetben a tényleges tulajdonos kilétét, és elvárásuk szerint milyen módon kell megállapítani az üzleti kapcsolat jellegét és célját;
- e) mely körülmények között milyen szintű monitoringot kell alkalmazni;
- f) hogyan és mely helyzetekben ellensúlyozhatók az azonosítás és a kilét ellenőrzésének gyengébb formái a megerősített eljárással; és
- g) a vállalkozás kockázati étvágya.

4.8. Az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikkének (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a vállalkozásoknak bizonyítani kell tudniuk az illetékes hatóság számára, hogy az általuk alkalmazott ügyfél-átvilágítási intézkedések arányosak a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokkal.

A pénzügyi integráció és kockázatmentesítés

4.9. A „kockázatmentesítés” a vállalkozások arra vonatkozó döntését jelenti, hogy többé nem nyújtanak szolgáltatásokat bizonyos, magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő ügyfélkategóriák számára. Mivel az egyedi üzleti kapcsolatokhoz társuló kockázat még egy-egy kategórián belül is eltérhet, a kockázatalapú megközelítés alkalmazása nem teszi szükségessé, hogy a vállalkozások a magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatúnak tekintett ügyfelek teljes kategóriáival elutasítsák az üzleti kapcsolat létesítését vagy megszüntessék az üzleti kapcsolatot. A vállalkozásoknak körültekintően egyensúlyozniuk kell a pénzügyi integráció szükségessége és a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat csökkentésének szükségessége között.

4.10. Ennek részeként a vállalkozásoknak megfelelő és kockázatérzékeny politikákat és eljárásokat kell bevezetniük annak biztosítására, hogy az ügyfél-átvilágítási intézkedések alkalmazásával

kapcsolatos megközelítésük ne eredményezze a jogszerűen működő ügyfelek pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek indokolatlan megtagadását. Amennyiben az ügyfél jogszerű és hihető okokból nem tudja hagyományos formában benyújtani a személyazonosító okmányokat, a vállalkozásoknak mérlegelniük kell a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat más módon történő csökkentését, ideértve a következőket:

- a) a monitoring szintjének és intenzitásának oly módon történő megállapítása hogy arányos legyen az ügyfélhez társuló pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázattal, ideértve annak kockázatát is, hogy az ügyfél, aki esetlegesen a személyazonosító okmányok gyengébb formáját nyújtotta be, talán nem az, akinek mondja magát; és
- b) csak olyan pénzügyi alaptermékek és -szolgáltatások kínálása, amelyek korlátozzák az igénybe vevő arra való képességét, hogy pénzügyi bűncselekmények elkövetése céljából visszaéljen ezekkel a termékekkel és szolgáltatásokkal. Az ilyen alaptermékek és -szolgáltatások megkönnyíthetik a vállalkozások számára a szokatlan ügyletek vagy ügylettípusok azonosítását is, ideértve a termék nem szándékos felhasználását; fontos azonban, hogy minden korlátozás arányos legyen, és ne korlátozza indokolatlanul vagy szükségtelenül az ügyfelek pénzügyi termékekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

4.11. A vállalkozások figyelembe vehetik az ügyfél-átvilágítási intézkedéseknek a magasabb kockázatú harmadik országokból vagy területekről származó menedékkérő ügyfelek tekintetében történő alkalmazásáról szóló EBH-véleményt is (EBA-OP-2016-07).

Tényleges tulajdonosok

4.12. A vállalkozásoknak az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott kötelezettségeik teljesítése során, az ügyfél tulajdonosi szerkezetének és ellenőrzési struktúrájának megértése céljából legalább a következő lépéseket meg kell tenniük:

- a) A vállalkozásoknak meg kell kérdezniük az ügyfelet, hogy kik a tényleges tulajdonosai.
- b) A vállalkozásoknak dokumentálniuk kell a kapott információkat.
- c) A vállalkozásoknak ezután minden szükséges és észszerű intézkedést meg kell hozniuk az információk ellenőrzésére: e célból a vállalkozásoknak fontolóra kell venniük – amennyiben rendelkezésre áll – a tényleges tulajdonosok nyilvántartásának használatát.
- d) A b) és c) lépést kockázatérzékenységi alapon kell alkalmazni.

A tényleges tulajdonosok nyilvántartása

4.13. A vállalkozásoknak szem előtt kell tartaniuk, hogy a tényleges tulajdonosok nyilvántartásában szereplő információk felhasználása önmagában nem jelenti azon kötelezettségük teljesítését, hogy megfelelő és kockázatérzékeny intézkedéseket kell hozniuk a tényleges tulajdonos azonosítása és kilétének ellenőrzése érdekében. Előfordulhat, hogy a vállalkozásoknak további lépéseket kell tenniük a tényleges tulajdonos azonosítása és ellenőrzése érdekében, különösen akkor, ha az üzleti kapcsolathoz magasabb kockázat társul, vagy ha a vállalkozásnak kétségei vannak afelől, hogy a nyilvántartásban szereplő személy a tényleges végső tulajdonos.

Más módon gyakorolt irányítás

4.14. Az azonosításra és az arra vonatkozó követelmény, hogy minden szükséges és észszerű intézkedést meg kell hozni a tényleges tulajdonos kilétének ellenőrzése érdekében, csak arra a természetes személyre vonatkozik, aki az ügyfél végső tulajdonosa vagy aki végső irányítást gyakorol fölötte. Ugyanakkor a vállalkozásoknak az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikke szerinti kötelezettségeik teljesítése érdekében az ügyfél tulajdonosi szerkezetének és ellenőrzési struktúrájának megértése céljából is észszerű intézkedéseket kell hozniuk.

4.15. A vállalkozások által az ügyfél tulajdonosi szerkezetének és ellenőrzési struktúrájának megértése céljából hozott intézkedéseknek elegendőeknek kell lenniük ahhoz, hogy a vállalkozás észszerűen meggyőződhessen arról, hogy érti a tulajdonlás és az ellenőrzés különböző szintjeihez kapcsolódó kockázatot. A vállalkozásoknak különösen a következőkről kell meggyőződniük:

- a) az ügyfél tulajdonosi szerkezete és ellenőrzési struktúrája nem indokolatlanul összetett és nehezen átlátható; vagy
- b) az összetett vagy nehezen átlátható tulajdonosi szerkezetnek és ellenőrzési struktúrájának jogszerű jogi vagy gazdasági oka van.

4.16. A vállalkozásoknak az (EU) 2015/849 irányelv 33. cikkének (1) bekezdése szerinti kötelezettségeik teljesítése érdekében tájékoztatniuk kell a pénzügyi információs egységet, ha az ügyfél tulajdonosi szerkezete és ellenőrzési struktúrája alapján gyanú merül fel, vagy ha alapos okuk van feltételezni, hogy bizonyos pénzeszközök büntetendő cselekményből befolyt jövedelemből származnak vagy terrorizmus finanszírozásához kapcsolódnak.

4.17. A vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra a személyekre, akik az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikke 6. a) pontjának i. alpontja értelmében „más módon gyakorolhatnak irányítást”. Példák a „más módon gyakorolt irányításra”, amelyeket a vállalkozásoknak többek között – de nem kizárólag – figyelembe kell venniük:

- a) közvetlen tulajdonlás nélküli irányítás, például szoros családi kapcsolatok, illetve történelmi vagy szerződéses kapcsolatok révén;
- b) az ügyfél tulajdonában lévő eszközök igénybevétele, használata, vagy azokból való haszonszerzés;
- c) a jogi személy üzleti gyakorlatait vagy működésének általános irányát alapvetően befolyásoló stratégiai döntésekért való felelősség.

4.18. A vállalkozásoknak kockázatérzékenységi alapon kell eldönteniük, hogy ellenőrzik-e az ügyfél tulajdonosi szerkezetét és ellenőrzési struktúráját.

Az ügyfél vezető tisztségviselőinek azonosítása

4.19. Amennyiben az ügyfél jogi személy, a vállalkozásoknak minden erőfeszítést meg kell tenniük az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikke 6. a) pontjának i. alpontjában meghatározott tényleges tulajdonos azonosítása érdekében.

4.20. A vállalkozásoknak csak akkor kell az ügyfél vezető tisztségviselőinek tényleges tulajdonosként való azonosításához folyamodniuk, ha:

- a) minden lehetséges eszközt kimerítettek azon természetes személy azonosítása céljából, aki az ügyfél végső tulajdonosa vagy aki végső irányítást gyakorol fölötté;
- b) az a tény, hogy képtelenek azonosítani azt a természetes személyt, aki az ügyfél végső tulajdonosa vagy aki végső irányítást gyakorol fölötté, nem ad okot pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás gyanújára; és
- c) meggyőződtek arról, hogy elfogadható az ügyfél által arra vonatkozóan adott indoklás, hogy miért nem azonosítható az a természetes személy, aki az ügyfél végső tulajdonosa vagy aki végső irányítást gyakorol fölötté.

4.21. A vállalkozásoknak annak eldöntése során, hogy mely vezető tisztségviselőt vagy vezető tisztségviselőket határozzák meg tényleges tulajdonosként, mérlegelniük kell, hogy kit terhel az ügyfélért való végső és általános felelősség, és ki hoz kötelező érvényű döntéseket az ügyfél nevében.

4.22. Ezekben az esetekben a vállalkozásoknak egyértelműen dokumentálniuk kell annak okait, hogy az ügyfél tényleges tulajdonosa helyett miért a vezető tisztségviselőt azonosítják, és nyilvántartást kell vezetniük intézkedéseikről⁷.

⁷ Az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikke 6. a) pontjának i. alpontja.

Közigazgatási hatóság vagy állami tulajdonú vállalat tényleges tulajdonosának azonosítása

- 4.23. Amennyiben az ügyfél közigazgatási hatóság vagy állami tulajdonú vállalat, a vállalkozásoknak a 4.21. és a 4.22. iránymutatásban szereplő útmutatót kell követniük a vezető tisztségviselő azonosítása céljából.
- 4.24. Ezekben az esetekben, és különösen akkor, ha a kapcsolathoz fokozott kockázat társul, például azért, mert az állami tulajdonú vállalat nagymértékű korrupcióval érintett országból származik, a vállalkozásoknak kockázatérzékeny lépéseket kell tenniük annak megállapítására, hogy az általuk tényleges tulajdonosként azonosított személy megfelelő felhatalmazással rendelkezik-e az ügyféltől arra vonatkozóan, hogy az ügyfél nevében eljárjon.
- 4.25. A vállalkozásoknak kellően figyelembe kell venniük azt a lehetőséget is, hogy az ügyfél vezető tisztviselője esetleg kiemelt közszereplő. Ebben az esetben a vállalkozásoknak az (EU) 2015/849 irányelv 18. cikkével összhangban fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk az adott vezető tisztségviselőre vonatkozóan, és értékelniük kell, hogy a kiemelt közszereplő képes-e olyan mértékű befolyást gyakorolni az ügyfélre, ami növeli a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot, valamint szükségessé válhat-e fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések alkalmazása az ügyfélre vonatkozóan.

A személyazonosság igazolása

- 4.26. A vállalkozásoknak az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja szerinti kötelezettségeik teljesítése érdekében – akár távoli hozzáférés keretében, elektronikus úton, akár okmány formájában megszerzett – megbízható és független információk és adatok alapján ellenőrizniük kell ügyfelük és adott esetben a tényleges tulajdonosok kilétét.
- 4.27. A vállalkozásoknak meg kell határozniuk politikáikban és eljárásaikban, hogy ügyfél-átvilágítás céljából mely információkat és adatokat fogják megbízhatóként és függetlenként kezelni. Ennek részeként a vállalkozásoknak a következőket kell figyelembe venniük:
- a) Mitől válnak az adatok vagy információk megbízhatóvá. A vállalkozásoknak a megbízhatóság különböző fokait kell figyelembe venniük, amelyeket a következők alapján kell meghatározniuk:
 - i. milyen mértékben kellett az ügyfelet bizonyos ellenőrzéseknek alávetni a rendelkezésre bocsátott információk vagy adatok megszerzéséhez;
 - ii. az említett ellenőrzéseket elvégző személy vagy intézmény hivatalos státusza, ha van ilyen;
 - iii. az alkalmazott digitális azonosítási rendszerek biztonsági szintje; és

iv. mennyire könnyen hamisíthatók a rendelkezésre bocsátott, azonosításra szolgáló információk vagy adatok.

b) Mitől válnak az adatok vagy információk függetlenné. A vállalkozásoknak a függetlenség különböző fokait kell figyelembe venniük, amelyeket az alapján kell meghatározniuk, hogy az adatokat vagy információkat eredetileg kiadó vagy rendelkezésre bocsátó személy vagy intézmény milyen mértékben:

i. kapcsolódik az ügyfélhez közvetlen személyes, szakmai vagy családi kapcsolatokon keresztül; és

ii. lenne az ügyfél által indokolatlanul befolyásolható.

A legtöbb esetben a vállalkozásoknak a kormány által kiadott információkat vagy adatokat úgy kell kezelniük, hogy azok a legnagyobb mértékben függetlenek és megbízhatóak.

4.28. A vállalkozásoknak értékelniük kell az egyes benyújtott bizonyítéktípusokhoz, valamint az alkalmazott azonosítási és ellenőrzési módszerhez kapcsolódó kockázatokat, és biztosítaniuk kell, hogy a választott módszer és típus arányos legyen az ügyfélhez kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázattal.

4.29. Nem személyes ügyfélkapcsolatok: A vállalkozásoknak az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikkének (1) bekezdése szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez, amennyiben az üzleti kapcsolat kezdeményezése, létesítése és fenntartása, vagy az ügyleti megbízások végrehajtása nem személyes megjelenéssel történik:

a) megfelelő intézkedéseket kell hozniuk az arról való meggyőződés érdekében, hogy az ügyfél az, akinek mondja magát; és

b) értékelniük kell, hogy a kapcsolat vagy az ügyleti megbízás nem személyes jellege növeli-e a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot, és ha igen, akkor ennek megfelelően módosítaniuk kell az ügyfél-átvilágítási intézkedéseiket. A nem személyes kapcsolatokhoz társuló kockázat értékelésekor a vállalkozásoknak figyelembe kell venniük a 2. iránymutatásban meghatározott kockázati tényezőket.

4.30. Ha a nem személyes ügyfélkapcsolathoz vagy az ügyleti megbízáshoz fokozott kockázat társul, a vállalkozásoknak a 4.46. iránymutatással összhangban fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk. A vállalkozásoknak különösen azt kell mérlegelniük, hogy az ügyfél kilétének ellenőrzését célzó fokozott intézkedések vagy megerősített monitoring eljárás lenne-e megfelelő.

4.31. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy az elektronikus azonosító eszközök használata önmagában nem növeli a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot,

különösen akkor nem, ha ezek az elektronikus eszközök a 910/2014/EU rendelet értelmében magas biztonsági szintet nyújtanak.

Innovatív technológiai eszközök használata az ügyfél kilétének ellenőrzésére

- 4.32. Az (EU) 2015/849 irányelv technológiasemleges, és a vállalkozások választhatnak, hogy elektronikus eszközöket vagy dokumentumokat, illetve azok kombinációját alkalmazzák-e ügyfeleik kilétének ellenőrzésére; az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében azonban a vállalkozásoknak meg kell győződniük arról, hogy ezek a bizonyítékok megbízható és független forrásokból származó adatokon vagy információkon alapulnak.
- 4.33. Azoknak a vállalkozásoknak, amelyek innovatív technológiai eszközöket használnak vagy szándékoznak használni azonosítási és ellenőrzési célokra, értékelniük kell, hogy az innovatív technológiai megoldások használata milyen mértékben kezelheti vagy súlyosbíthatja a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokat, különösen nem szemtől szembeni helyzetekben. A vállalkozásoknak az általuk végzett értékelés részeként pontos képet kell kialakítaniuk a következőkről:
- a) IKT- és biztonsági kockázatok, különösen annak kockázata, hogy az innovatív megoldás alkalmatlan vagy megbízhatatlan lehet, vagy manipulálható;
 - b) minőségi kockázatok, különösen annak kockázata, hogy az ellenőrzési célokra használt információforrások nem kellően függetlenek és megbízhatóak, ezért nem tesznek eleget az uniós jognak vagy a nemzeti jognak; továbbá annak kockázata, hogy az innovatív megoldás által biztosított személyazonosság-ellenőrzés terjedelme nem arányos az üzleti kapcsolathoz társuló pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat szintjével;
 - c) jogi kockázatok, különösen annak kockázata, hogy a technológiai megoldást nyújtó szolgáltató nem felel meg a hatályos adatvédelmi jogszabályoknak; és
 - d) a személyazonossággal való visszaélés kockázata, vagyis annak kockázata, hogy az ügyfél nem az, akinek mondja magát. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük annak kockázatát is, hogy az illető személy nem valós személy.
- 4.34. Azok a vállalkozások, amelyek külső szolgáltatót vesznek igénybe, ahelyett, hogy házon belül fejlesztenék ki saját innovatív megoldásukat, végső felelősséget azonban továbbra is viselnek az ügyfél-átvilágítási kötelezettségeik teljesítéséért. E vállalkozásoknak egyértelművé kell tenniük az innovatív megoldást nyújtó szolgáltatóval fennálló kapcsolatukat (például kiszervezési kapcsolat-e vagy az innovatív megoldás alkalmazása az (EU) 2015/849 irányelv 4. szakasza szerinti, harmadik félre való hagyatkozás valamely formáját jelenti-e), és megfelelő lépéseket kell tenniük az arról való meggyőződés érdekében, hogy az innovatív megoldást nyújtó szolgáltató:

- a) az (EU) 2016/679 rendelettel (általános adatvédelmi rendelet (GDPR))⁸ és a GDPR végrehajtására szolgáló jogszabályokkal összhangban szerepel az illetékes nemzeti hatóságok nyilvántartásában abból a célból, hogy az uniós jogi normáknak megfelelően személyes adatokhoz férjen hozzá és személyes adatokat tároljon;
 - b) különböző forrásokból és időpontokból származó, kellő mennyiségű adathoz fér hozzá és adatot használ fel, különös tekintettel a következő elemekre:
 - i. az ügyfél útlevelén alapuló elektronikus bizonyíték valószínűleg nem lesz elegendő nem szemtől szembeni helyzetekben anélkül, hogy ellenőrzések társulnának hozzá annak biztosítása érdekében, hogy az ügyfél az, akinek mondja magát, és hogy a dokumentumot nem hamisították meg; és
 - ii. egyetlen adatforrás vagy egyetlen időpont a legtöbb helyzetben valószínűleg nem lesz elegendő az ellenőrzési standardoknak való megfeleléshez;
 - c) szerződéses kötelelem alapján köteles betartani a megállapodásukban, valamint az uniós jog és a nemzeti jog kötelező erejű normáiban előírt kötelezettségeket, és bármely változás esetén köteles haladéktalanul tájékoztatni a vállalkozást; és
 - d) átláthatóan működik, ezért a vállalkozás mindig tudja, hogy milyen ellenőrzéseket végeztek el, milyen forrásokat használtak, mi volt az eredmény, és mennyire volt megbízható ez az eredmény.
- 4.35. Amennyiben a külső szolgáltató egy harmadik országban letelepedett vállalkozás, a vállalkozásnak biztosítania kell, hogy megérti az ezzel kapcsolatos jogi kockázatokat, működési kockázatokat és adatvédelmi követelményeket, és hatékonyan csökkenti ezeket a kockázatokat.
- 4.36. A vállalkozásoknak tudniuk kell bizonyítani az illetékes hatóság számára, hogy egy adott innovatív megoldás használata megfelelő.
- 4.37. A vállalkozások figyelembe vehetik az európai felügyeleti hatóságoknak az innovatív megoldások ügyfél-átvilágítási eljárás keretében történő alkalmazásáról szóló, 2018. évi közös véleményét is, amely további részleteket tartalmaz e tekintetben.

Az üzleti kapcsolat jellegének és céljának megállapítása

- 4.38. A vállalkozások által az üzleti kapcsolat jellegének és céljának megállapítása céljából hozott intézkedéseknek arányosnak kell lenniük a kapcsolathoz társuló kockázattal, és elegendőnek kell lenniük ahhoz, hogy lehetővé tegyék a vállalkozás számára annak

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

megismerését, hogy ki az ügyfél, és kik az ügyfél tényleges tulajdonosai. A vállalkozásoknak lépéseket kell tenniük legalább a következők megismerése céljából:

- a) az ügyfél tevékenységeinek vagy vállalkozásának jellege;
- b) az ügyfél miért választotta a vállalkozás termékeit és szolgáltatásait;
- c) a számlán a jövőben átáramló pénzeszközök értéke és forrása;
- d) az ügyfél hogyan fogja használni a vállalkozás termékeit és szolgáltatásait;
- e) az ügyfél üzleti kapcsolatban áll-e a vállalkozás más részével vagy szélesebb csoportjával, és ez mennyiben befolyásolja a vállalkozás ügyfélről szerzett ismereteit; és
- f) mi minősül „szokásos” viselkedésnek ezen ügyfél vagy ügyfélkategória esetében.

4.39. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük az ezen iránymutatások 2.4–2.6. iránymutatásában szereplő kockázati tényezőket.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

4.40. A vállalkozások – a nemzeti jogszabályok által megengedett mértékben – alkalmazhatnak egyszerűsített ügyfél-átvilágítást olyan helyzetekben, amikor az üzleti kapcsolathoz társuló pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot alacsonynak értékelték. Az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás nem mentesít egyik ügyfél-átvilágítási intézkedés alól sem, a vállalkozások azonban egyes ügyfél-átvilágítási intézkedések vagy az összes ügyfél-átvilágítási intézkedés mennyiségét, gyakoriságát, illetve típusát megállapíthatják oly módon, hogy az arányos legyen az általuk feltárt alacsony kockázattal.

4.41. A vállalkozások által alkalmazható egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedések többek között, de nem kizárólag a következők:

- a) az ügyfél-átvilágítás időpontjának meghatározása gyakorisága, például amennyiben a kért termék vagy ügylet olyan jellemzőkkel rendelkezik, amelyek korlátozzák a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási célra való felhasználhatóságát, például a következők révén:
 - i. az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa kilétének ellenőrzése az üzleti kapcsolat létesítése során; vagy
 - ii. az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa kilétének ellenőrzése azt követően, hogy az ügyletek meghaladnak egy meghatározott küszöbértéket, vagy egy észszerű határidőt. A vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy:

- a. ez ne vezessen az ügyfél-átvilágítás alóli *tényleges* mentességhez, azaz a vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy az ügyfél vagy *tényleges* tulajdonosa kilétének ellenőrzésére végül sor kerül;
 - b. a küszöbértéket vagy a határidőt észszerűen alacsony szinten határozzák meg (a terrorizmusfinanszírozás tekintetében azonban a vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy az alacsony küszöbérték önmagában nem feltétlenül elegendő a kockázat csökkentéséhez);
 - c. rendelkezzenek az annak észlelésére szolgáló rendszerekkel, hogy elérték a küszöbértéket vagy a határidőt; továbbá
 - d. ne halasszák el az ügyfél-átvilágítást, illetve ne késleltessék az ügyfélre vonatkozó releváns információk megszerzését, amennyiben az alkalmazandó jogszabályok – például az (EU) 2015/847 irányelv vagy a nemzeti jogszabályi rendelkezések – előírják, hogy ezeket az információkat már a kapcsolat indulásakor meg kell szerezni;
- b) az azonosítás, az ellenőrzés vagy a monitoring céljára megszerzett információk mennyiségének kiigazítása, például a következőkrévén:
- i. az ügyfél kilétének mindössze egyetlen megbízható, hiteles és független dokumentumból vagy adatforrásból szerzett információk alapján való ellenőrzése; vagy
 - ii. az üzleti kapcsolat jellegének és céljának azon alapuló vélelmezése, hogy a termék egyetlen meghatározott felhasználásra szolgál, például vállalati nyugdíjrendszerhez vagy bevásárlóközponti ajándékkártyához;
- c) az azonosítás, az ellenőrzés vagy a monitoring céljára megszerzett információk minőségének vagy forrásának megállapítása, például a következők révén:
- i. elsődlegesen az ügyféltől, mintsem független forrásból szerzett információk elfogadása a *tényleges* tulajdonos kilétének ellenőrzésekor (felhívjuk a figyelmet arra, hogy ez az ügyfél kilétének ellenőrzésénél nem megengedett); vagy
 - ii. amennyiben a kapcsolat valamennyi aspektusához társuló kockázat nagyon alacsony, a pénzeszközök származására való hagyatkozás egyes ügyfél-átvilágítási követelmények teljesítése érdekében, például ha a pénzeszközök az állam által

kifizetett ellátások, vagy ha a pénzeszközöket egy EGT-beli vállalkozásnál az ügyfél nevéen vezetett számláról utalták át;

- d) az ügyfél-átvilágítások aktualizálási és az üzleti kapcsolat felülvizsgálati gyakoriságának megállapítása, például oly módon, hogy ezeket csak bizonyos kiváltó események bekövetkeztekor végzik el, például ha az ügyfél új terméket vagy szolgáltatást kíván igénybe venni, vagy egy bizonyos üzleti küszöbérték elérése esetén; a vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy ez ne vezessen az ügyfél-átvilágítási információk folyamatos naprakészen tartása alóli tényleges mentességhez;
- e) az ügyletek monitoringja gyakoriságának és intenzitásának kiigazítása, például oly módon, hogy csak egy bizonyos küszöbértéket meghaladó ügyletek esetében végzik el a monitoringot. Amennyiben a vállalkozások emellett döntenek, gondoskodniuk kell arról, hogy a küszöbértéket észszerű szinten állapítsák meg, és hogy rendelkezzenek olyan rendszerekkel, amelyekkel azonosíthatók azok az egymással összefüggő ügyletek, amelyek együttesen meghaladnák a küszöbértéket.

4.42. A II. cím sorolja fel azokat a további egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedéseket, amelyek különösen relevánsak lehetnek a különböző ágazatokban.

4.43. A vállalkozás által az egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedések alkalmazása során megszerzett információknak lehetővé kell tenniük, hogy a vállalkozás észszerűen meggyőződhesen arról, hogy a kapcsolathoz társuló kockázat alacsony voltára vonatkozó értékelése megalapozott. Az intézkedéseknek ahhoz is elegendőnek kell lenniük, hogy kellő információval szolgáljanak az üzleti kapcsolat jellegéről ahhoz, hogy azonosíthatók legyenek az esetleges szokatlan vagy gyanús ügyletek. Az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás nem mentesíti az intézményeket azon kötelezettségük alól, hogy a gyanús ügyleteket a pénzügyi információs egységnek jelentsék.

4.44. Amennyiben vannak arra utaló jelek, hogy a kockázat nem feltétlenül alacsony, például amennyiben okkal feltételezhető, hogy pénzmosást vagy terrorizmusfinanszírozást kísérelnek meg, vagy amennyiben a vállalkozásnak kétségei merülnek fel a megszerzett információk valóságával kapcsolatban, nem alkalmazható egyszerűsített ügyfél-átvilágítás.⁹ Ugyanígy, magas kockázatú forgatókönyv, és amennyiben fokozott ügyfél-átvilágítás lefolytatására vonatkozó kötelezettség áll fenn, egyszerűsített ügyfél-átvilágítás nem alkalmazható.

⁹ Az (EU) 2015/849 irányelv 11. cikkének e) és f) pontja, valamint 15. cikkének (2) bekezdése.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

- 4.45. Az (EU) 2015/849 irányelv 18–24. cikke értelmében a vállalkozásoknak a magasabb kockázatot jelentő helyzetekben fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk a kockázatok megfelelő kezelése és enyhítése céljából. A fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések nem helyettesíthetők normál ügyfél-átvilágítási intézkedésekkel, hanem azokat a normál ügyfél-átvilágítási intézkedéseken felül kell alkalmazni.
- 4.46. Az (EU) 2015/849 irányelv felsorolja azokat a konkrét eseteket, amelyeket a vállalkozásoknak mindig magasabb kockázatként kell kezelniük:
- a) amennyiben az ügyfél vagy az ügyfél tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő (20–24. cikk);
 - b) amennyiben a vállalkozás harmadik országbeli intézményekkel bonyolított fizetések teljesítését magában foglaló levelezőbanki kapcsolatot létesít (19. cikk);
 - c) amennyiben a vállalkozás kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat érintő üzleti kapcsolatot tart fenn vagy ügyletet hajt végre (18. cikk (1) bekezdés); és
 - d) valamennyi ügylet, amely
 - i. összetett;
 - ii. szokatlanul nagy volumenű;
 - iii. szokatlan ügylettípus; vagy
 - iv. amelynek nincs látható gazdasági vagy nyilvánvalóan jogszerű célja (18. cikk (2) bekezdés).
- 4.47. Az (EU) 2015/849 irányelv a vállalkozások által alkalmazandó egyedi fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket állapít meg a következő esetekre:
- a) amennyiben az ügyfél vagy az ügyfél tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő;
 - b) amennyiben az üzleti kapcsolat vagy az ügylet a Bizottság által az (EU) 2015/849 irányelv 9. cikkének (2) bekezdése alapján azonosított, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országot érint;
 - c) harmadik országbeli válaszó bankokkal bonyolított fizetések teljesítését magában foglaló levelezőbanki kapcsolatok tekintetében; valamint

- d) valamennyi olyan ügylet tekintetében, amely összetett, szokatlanul nagy volumenű, szokatlan ügylettípus, vagy amelynek nincs látható gazdasági vagy nyilvánvalóan jogszerű célja.

A vállalkozásoknak további fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk olyan helyzetekben, amikor ez az általuk feltárt pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázattal arányos.

Kiemelt közszereplők

- 4.48. A kiemelt közszereplők azonosítására vonatkozó kockázatérékeny politikák és eljárások bevezetésekor a vállalkozásoknak figyelembe kell venniük a Bizottság által az (EU) 2015/849 irányelv 20a. cikkének (3) bekezdése alapján közzétett, fontos közhivatalokat tartalmazó jegyzéket, és gondoskodniuk kell az e hivatalokat betöltő személyek azonosításának elvégzéséről. Ez a jegyzék az Európai Unió belüli fontos közhivatalokra alkalmazandó; a harmadik országokból származó kiemelt közszereplők azonosítási módjának meghatározásakor a vállalkozásoknak az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikkének 9. pontjában szereplő, közhivatalokat tartalmazó listát kell alkalmazniuk ehelyett, és ezt a listát eseti alapon ki kell igazítaniuk.
- 4.49. Azoknak a vállalkozásoknak, amelyek piaci alapon rendelkezésre álló, kiemelt közszereplőket tartalmazó listákat alkalmaznak, biztosítaniuk kell, hogy az e jegyzékekben szereplő információk naprakészek legyenek, valamint hogy ismerjék e listák korlátait. A vállalkozásoknak szükség esetén további intézkedéseket kell hozniuk, például olyan helyzetekben, amikor a szűrési eredmények nem meggyőzőek vagy nem felelnek meg a vállalkozás elvárásainak.
- 4.50. Azoknak a vállalkozásoknak, amelyek valamely ügyfelüket, vagy tényleges tulajdonosukat kiemelt közszereplőként azonosították, mindig gondoskodniuk kell a következőkről:
 - a) Megfelelő intézkedéseket kell hozniuk az üzleti kapcsolat során felhasználandó vagyon és pénzeszközök származásának megállapítása céljából annak lehetővé tétele érdekében, hogy a vállalkozás meggyőződhessen arról, hogy nem kezel korrupcióból vagy egyéb büntetendő cselekményből származó jövedelmet. Az, hogy a vállalkozásoknak milyen intézkedéseket kell hozniuk a kiemelt közszereplők vagyona és pénzeszközei származásának megállapítására, az üzleti kapcsolathoz társuló magas kockázat mértékétől függ. Amennyiben a kiemelt közszereplővel fennálló kapcsolathoz társuló kockázat különösen magas, a vállalkozásoknak a vagyon és a pénzeszközök származását megbízható és független adatok, dokumentumok vagy információk alapján kell ellenőrizniük.
 - b) A kiemelt közszereplőkkel létesítendő vagy folytatandó üzleti kapcsolathoz meg kell szerezni a vezető tisztségviselők jóváhagyását. A jóváhagyáshoz szükséges megfelelő vezetői hatáskör szintjét az üzleti kapcsolat fokozott kockázati szintjének kell meghatároznia, és a kiemelt közszereplővel létesítendő üzleti

kapcsolatot jóváhagyó vezető tisztségviselőnek megfelelő vezetői és ellenőrzési hatáskörrel kell rendelkeznie ahhoz, hogy tájékozott döntéseket hozhasson a vállalkozás kockázati profilját közvetlenül befolyásoló kérdésekről.

- c) A kiemelt közszereplővel létesítendő kapcsolat jóváhagyásának mérlegelésekor a vezető tisztségviselőnek arra kell alapoznia döntését, hogy az üzleti kapcsolat létrejötte milyen mértékű pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatnak tenné ki a vállalkozást, valamint hogy a vállalkozás mennyire van felszerelve e kockázat hatékony kezeléséhez.
- d) Mind az ügyletek, mind az üzleti kapcsolathoz társuló kockázat tekintetében megerősített monitoring eljárást kell alkalmazni. A vállalkozásoknak fel kell tárnuk a szokatlan ügyleteket, és rendszeresen felül kell vizsgálniuk a birtokukban lévő információkat annak biztosítása érdekében, hogy időben feltárják a kockázatértékelést esetlegesen befolyásoló új vagy újonnan felmerülő információkat. A folyamatos monitoring gyakoriságát a kapcsolathoz társuló magas kockázat szintjének kell meghatározni.

4.51. Az (EU) 2015/849 irányelv 20. cikkének b) pontja értelmében a vállalkozásoknak ezen intézkedések mindegyikét alkalmazniuk kell a kiemelt közszereplőkre, családtagjaikra és a velük közeli kapcsolatban álló személyekre, és ezen intézkedések terjedelmét kockázatérzékenységi alapon kell megállapítaniuk.

4.52. A vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy az általuk annak érdekében bevezetett intézkedések, hogy a kiemelt közszereplők tekintetében megfeleljenek az (EU) 2015/849 irányelvnek és ezen iránymutatásoknak, ne eredményezzék azt, hogy a kiemelt közszereplőnek minősülő ügyfelektől indokolatlanul megtagadják a pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Kiemelt kockázatot jelentő harmadik országok

4.53. Az (EU) 2015/849 irányelv 9. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat érintő üzleti kapcsolatok vagy ügyletek tekintetében a vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy legalább az (EU) 2015/849 irányelv 18a. cikkének (1) bekezdésében meghatározott fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket, adott esetben pedig a 18a. cikk (2) bekezdésében meghatározott intézkedéseket alkalmazzák.

4.54. A vállalkozásoknak a 4.53. iránymutatásban felsorolt intézkedéseket kell alkalmazniuk, és ezen intézkedések terjedelmét kockázatérzékenységi alapon ki kell igazítaniuk.

4.55. Az üzleti kapcsolat vagy az ügylet mindig kiemelt kockázatot jelentő harmadik országot érint, ha

- a) a pénzeszközök kiemelt kockázatot jelentő harmadik országban keletkeztek;

- b) a pénzeszközök kiemelt kockázatot jelentő harmadik országból érkeznek;
- c) a pénzeszközök rendeltetési helye egy kiemelt kockázatot jelentő harmadik ország;
- d) a vállalkozás kiemelt kockázatot jelentő harmadik országban lakóhellyel rendelkező természetes személlyel vagy ott letelepedett jogi entitással kapcsolatosan jár el; vagy
- e) a vállalkozás kiemelt kockázatot jelentő harmadik országban letelepedett vagy kezelővel vagy kiemelt kockázatot jelentő harmadik ország joga alapján szabályozott bizalmi vagy kezelővel kapcsolatosan jár el.

4.56. Az üzleti kapcsolat fennállása folyamán végzett ügyfél-átvilágítási intézkedések végrehajtásakor a vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy az (EU) 2015/849 irányelv 18a. cikkének (1) bekezdésében meghatározott fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket, adott esetben pedig a 18a. cikk (2) bekezdésében meghatározott intézkedéseket is alkalmazzák, amennyiben a vállalkozások megállapítják, hogy

- a) az ügylet kiemelt kockázatot jelentő harmadik országon halad át, például a közvetítő pénzforgalmi szolgáltató letelepedési helye miatt; vagy
- b) az ügyfél tényleges tulajdonosa kiemelt kockázatot jelentő harmadik országban rendelkezik lakóhellyel.

4.57. A 4.54. és 4.56. iránymutatás sérelme nélkül a vállalkozásoknak alaposan értékelniük kell az üzleti kapcsolatokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázatokat, amennyiben

- a) az ügyfélről tudott, hogy szoros személyes vagy szakmai kapcsolatot tart fenn kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokkal; vagy
- b) a tényleges tulajdonos(ok)ról tudott, hogy szoros személyes vagy szakmai kapcsolatot tart(anak) fenn kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokkal.

Ezekben a helyzetekben a vállalkozásoknak kockázatalapú döntést kell hozniuk arról, hogy az (EU) 2015/849 irányelv 18a. cikkében felsorolt intézkedéseket, fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket vagy rendszeres ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazzanak-e.

Levelezőbanki kapcsolatok

4.58. Az (EU) 2015/849 irányelv 19. cikkének való megfelelés érdekében a vállalkozásoknak egyedi fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk, amennyiben harmadik országbeli válaszó bankokkal folytatott, határon átnyúló levelezőbanki kapcsolattal

rendelkeznek. A vállalkozásoknak ezen intézkedések mindegyikét alkalmazniuk kell, és ezen intézkedések terjedelmét kockázatérzékenységi alapon ki kell igazítaniuk.

- 4.59. A vállalkozásoknak a levelezőbanki kapcsolatok tekintetében a II. címet kell alkalmazniuk a fokozott ügyfél-átvilágításra vonatkozó iránymutatások vonatkozásában; ezen iránymutatások más levelezőbanki kapcsolatban álló vállalkozások számára is hasznosak lehetnek.

Szokatlan ügyletek

- 4.60. A vállalkozásoknak megfelelő politikákat és eljárásokat kell bevezetniük a szokatlan ügyletek vagy szokatlan ügylettípusok feltárása céljából. Amennyiben a vállalkozások ilyen ügyleteket tárnak fel, fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk. Az ügyletek szokatlanok lehetnek, mert:

- a) nagyobb volumenűek, mint amilyenre a vállalkozás rendes körülmények között, az ügyfélre, az üzleti kapcsolatra vagy az ügyfél kategóriájára vonatkozó ismeretei alapján számíтана;
- b) az ügyfél szokásos tevékenységéhez képest, illetve a hasonló ügyfelekhez, termékekhez vagy szolgáltatásokhoz kapcsolódó ügylettípusokhoz képest szokatlan vagy váratlan típusúak; vagy
- c) a hasonló ügyféltípusokhoz, termékekhez vagy szolgáltatásokhoz kapcsolódó egyéb hasonló ügyletekhez képest nagyon összetettek, és a vállalkozásnak nincs tudomása gazdasági indokról vagy jogszerű célról, vagy kétségei merülnek fel az ügyfél által megadott információk valóságával kapcsolatban.

- 4.61. Ezeknek a fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseknek lehetővé kell tenniük a vállalkozás számára annak eldöntését, hogy ezek az ügyletek okot adnak-e gyanúra, és legalább a következőkre kell kiterjedniük:

- a) a szóban forgó ügyletek hátterének és céljának megismerését célzó észszerű és megfelelő intézkedések meghozatala, például a pénzeszközök forrásának és rendeltetési helyének meghatározásával, vagy az ügyfél üzleti tevékenységére vonatkozó további információk kiderítésével, az arról való meggyőződés érdekében, hogy az ügyfél valószínűsíthetően bonyolít-e ilyen ügyleteket; valamint
- b) az üzleti kapcsolat és a későbbi ügyletek gyakoribb és részletorientáltabb monitoringja. A vállalkozás úgy is dönthet, hogy az egyes ügyletek vonatkozásában végez monitoringot, amennyiben ez arányos a feltárt kockázattal.

Magas kockázatot jelentő egyéb helyzetek

- 4.62. Minden egyéb, magas kockázatot jelentő helyzetben a vállalkozásoknak megalapozott döntést kell hozniuk arról, hogy melyik fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedés megfelelő az adott, magas kockázatot jelentő helyzetre. A fokozott ügyfél-átvilágítás megfelelő típusa, ezen belül a kért további információk köre, valamint a fokozott monitoring megfelelő típusa attól függ, hogy az ügyleti megbízást vagy az üzleti kapcsolatot miért sorolták be magas kockázatúként.
- 4.63. A vállalkozások nem minden esetben kötelesek az alábbiakban felsorolt összes fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedést alkalmazni. Bizonyos, magas kockázatot jelentő helyzetekben helyénvaló lehet, ha az üzleti kapcsolat fennállása során végzett megerősített monitoring eljárásra összpontosítanak.
- 4.64. A vállalkozások által alkalmazandó fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések többek között a következők lehetnek:
- a) Az ügyfél-átvilágítás céljára megszerzett információk mennyiségének növelése a következők szerint:
 - i. Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosának kilétére vagy az ügyfél tulajdonosi szerkezetére és ellenőrzési struktúrájára vonatkozó információk, az arról való meggyőződés érdekében, hogy a vállalkozás jól ismeri-e a kapcsolathoz társuló kockázatot. Ez magában foglalhatja az ügyfél vagy tényleges tulajdonosának megítélésére vonatkozó információk megszerzését és értékelését, valamint az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa ellen irányuló esetleges negatív állítások értékelését. Példák:
 - a. a családtagokra és a közeli üzleti partnerekre vonatkozó információk;
 - b. az ügyfél vagy tényleges tulajdonosának múltbeli és jelenlegi üzleti tevékenységeire vonatkozó információk; valamint
 - c. kedvezőtlen média hírek keresése.
 - ii. Az üzleti kapcsolat tervezett jellegére vonatkozó információk az arról való meggyőződés érdekében, hogy az üzleti kapcsolat jellege és célja törvényes, illetve annak elősegítése érdekében, hogy a vállalkozások teljesebb kockázati profilt kapjanak az ügyfélről. Ennek keretében többek között a következőkre vonatkozó információk szerezhetők:

- a. a számlán valószínűsíthetően bonyolítandó ügyletek száma, mérete és gyakorisága, annak lehetővé tétele érdekében, hogy a vállalkozás feltárja azokat az eltéréseket, amelyek gyanúra adhatnak okot (egyes esetekben helyénvaló lehet bizonyítékok kérése);
 - b. az ügyfél miért kíván valamely konkrét terméket vagy szolgáltatást igénybe venni, különösen abban az esetben, ha nem egyértelmű, hogy az ügyfél igényei miért nem teljesíthetők jobban más módon vagy másik joghatóság területén;
 - c. a pénzeszközök rendeltetési helye;
 - d. az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa üzleti tevékenységének jellege, annak lehetővé tétele érdekében, hogy a vállalkozás jobban megismerje az üzleti kapcsolat valószínűsíthető jellegét.
- b) Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa kilétének megerősítéséhez az ügyfél-átvilágítás céljára megszerzett információk minőségének javítása, többek között a következők révén:
- i. annak előírása, hogy az első fizetést olyan számláról teljesítsék, amely ellenőrizhetően az ügyfél nevében van, és amelyet az (EU) 2015/849 irányelv II. fejezetében meghatározottaknál nem kevésbé szigorú ügyfél-átvilágítási standardok hatálya alá tartozó banknál vezetnek; vagy
 - ii. annak megállapítása, hogy az ügyfélnek az üzleti kapcsolat során felhasznált vagyona és pénzeszközei nem büntetendő cselekményből származó jövedelemből keletkeztek, és hogy a vagyon és a pénzeszközök forrása összhangban van a vállalkozás ügyfélre vonatkozó ismereteivel és az üzleti kapcsolat jellegével. Egyes esetekben, ha a kapcsolathoz társuló kockázat különösen magas, a vagyon és a pénzeszközök származásának ellenőrzése lehet az egyetlen megfelelő kockázatcsökkentési eszköz. A pénzeszközök, illetve a vagyon forrása *többek között* hía-bevallások vagy jövedelemadó-bevallások, auditált beszámolók másolatai, fizetési jegyzékek, közokiratok vagy független médiabeszámolók tanulmányozásával ellenőrizhető. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy akár a jogszerű üzleti tevékenységből származó pénzeszközök is az (EU) 2015/849 irányelv 1. cikkének (3)–(5) bekezdésében meghatározott pénzmosásnak vagy terrorizmusfinanszírozásnak minősülhetnek.
- c) A felülvizsgálatok gyakoriságának növelése az arról való meggyőződés érdekében, hogy a vállalkozás továbbra is képes kezelni az egyedi üzleti

kapcsolathoz társuló kockázatot, vagy annak megállapítása érdekében, hogy a kapcsolat már nem felel meg a vállalkozás kockázati étvágyának, valamint a további felülvizsgálatot igénylő ügyletek meghatározásának elősegítése érdekében, többek között a következők révén:

- i. az üzleti kapcsolatra irányuló felülvizsgálat gyakoriságának növelése az arról való meggyőződés érdekében, hogy az ügyfél kockázati profilja megváltozott-e, és hogy a kockázat kezelhető maradt-e;
- ii. a vezető tisztségviselők jóváhagyásának megszerzése az üzleti kapcsolat létesítéséhez vagy folytatásához annak biztosítása érdekében, hogy a vezető tisztségviselők tisztában legyenek azzal a kockázattal, amelynek a vállalkozás ki van téve, és tájékozott döntést hozhassanak azzal kapcsolatban, hogy a vállalkozás mennyire van felszerelve az adott kockázat kezeléséhez;
- iii. az üzleti kapcsolat rendszeresebb felülvizsgálata annak biztosítása érdekében, hogy az ügyfél kockázati profiljának esetleges változását feltárják, értékeljék, és azzal kapcsolatban szükség esetén intézkedést hozzanak; vagy
- iv. az ügyletek gyakoribb és mélyrehatóbb monitoringja az olyan szokatlan vagy váratlan ügyletek feltárása érdekében, amelyek pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás gyanújára adhatnak okot. Ennek keretében megállapítható többek között a pénzeszközök rendeltetési helye, illetve meg lehet győződni bizonyos ügyletek okáról.

4.65. A II. cím sorolja fel azokat a további fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket, amelyek különösen relevánsak lehetnek a különböző ágazatokban.

Egyéb megfontolások

- 4.66. A vállalkozásoknak nem szabad üzleti kapcsolatot létesíteniük, ha nem tudnak eleget tenni az ügyfél-átvilágítási követelményeknek, ha nincsenek meggyőződve arról, hogy az üzleti kapcsolat célja és jellege jogszerű, vagy ha nincsenek meggyőződve arról, hogy hatékonyan kezelni tudják azt a kockázatot, hogy esetlegesen pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás céljára veszik őket igénybe. Amennyiben ilyen üzleti kapcsolat már fennáll, a vállalkozásoknak – adott esetben a bűnüldöző hatóságok utasításaira figyelemmel – meg kell szüntetniük az üzleti kapcsolatot, vagy amíg meg nem tudják megszüntetni azt, fel kell függeszteniük az ügyleteket.
- 4.67. Amennyiben fennáll annak gyanúja, hogy az adott ügylet pénzmosáshoz vagy a terrorizmus finanszírozásához kapcsolódik a vállalkozások ezt kötelesek bejelenteni a pénzügyi információs egységüknek.

- 4.68. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy a kockázatalapú megközelítés alkalmazása önmagában nem teszi szükségessé, hogy az általuk magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatúnak ítélt ügyfelek teljes kategóriáival elutasítsák az üzleti kapcsolat létesítését vagy megszüntessék az üzleti kapcsolatot, mivel az egyedi üzleti kapcsolatokhoz társuló kockázat még egy-egy kategórián belül is eltérhet.

Monitoring

- 4.69. Az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikkének értelmében a vállalkozásoknak nyomon kell követniük az ügyfeleikkel fennálló üzleti kapcsolataikat.

4.70. A monitoringnak a következőkre kell kiterjednie:

- a. az ügyletek monitoringja annak biztosítása érdekében, hogy azok összhangban legyenek az ügyfél kockázati profiljával, pénzügyi helyzetével és a vállalkozás ügyfélre vonatkozó szélesebb körű ismereteivel a szokatlan vagy gyanús ügyletek feltárása céljából; és
- b. a vállalkozások birtokában lévő dokumentumok, adatok vagy információk naprakészen tartása annak megértése céljából, hogy változott-e az üzleti kapcsolathoz társuló kockázat, és az arról való meggyőződés érdekében, hogy a folyamatos monitoring alapját képező információk pontosak-e.

- 4.71. A vállalkozásoknak kockázaterzékenységi alapon kell meghatározniuk a monitoring gyakoriságát és intenzitását, figyelembe véve üzleti tevékenységük jellegét, volumenét és összetettségét, valamint a kockázati kitettségük szintjét.

Tranzakció monitoring

- 4.72. A vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy a tranzakció monitoringgal kapcsolatos megközelítésük hatékony és megfelelő legyen.

- 4.73. A hatékony tranzakció monitoring-rendszer naprakész ügyfélinformációkra támaszkodik, és lehetővé kell tennie a vállalkozás számára a szokatlan és gyanús ügyletek és ügylettípusok megbízható feltárását. A vállalkozásoknak gondoskodniuk kell arról, hogy legyenek eljárásaik a jelzett ügyletek indokolatlan késedelem nélküli felülvizsgálatára.

- 4.74. Az, hogy mi a megfelelő, a vállalkozás üzleti tevékenységének jellegétől, volumenétől és összetettségétől, valamint a vállalkozás kockázati kitettségétől függ. A vállalkozásoknak a kockázatalapú megközelítéssel összhangban kell megállapítaniuk a monitoring intenzitását és gyakoriságát. A vállalkozásoknak mindenképpen meg kell határozniuk a következőket:

- a) Mely ügyleteket fogják valós időben nyomon követni, és mely ügyleteket fogják utólag nyomon követni. Ennek részeként a vállalkozásoknak a következőket kell meghatározniuk:

- i. melyek azok a magas kockázatot jelző tényezők vagy a magas kockázatot jelző tényezők azon kombinációi, amelyek mindig valós idejű monitoringot tesznek szükségessé; és
 - ii. mely magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő ügyleteket követik nyomon valós időben, különös tekintettel azokra, amelyek esetében az üzleti kapcsolathoz már fokozott kockázat társul;
- b) Manuálisan vagy automatizált tranzakció monitoring-rendszer alkalmazásával fogják-e nyomon követni az ügyleteket. A nagy mennyiségű ügyletet feldolgozó vállalkozásoknak fontolóra kell venniük egy automatizált tranzakció monitoring-rendszer bevezetését; és
 - c) A tranzakció monitoring gyakorisága, figyelembe véve az ezen irányelvekben meghatározott követelményeket.
- 4.75. Az egyes ügyletek valós idejű és utólagos monitoringja mellett, és függetlenül az alkalmazott automatizáltsági szinttől, a vállalkozásoknak rendszeresen utólagos felülvizsgálatokat kell végezniük az összes feldolgozott ügyletből vett mintán, hogy meghatározzák azokat a tendenciákat, amelyek a kockázatértékelésükhöz alapul szolgálhatnak, valamint teszteljék és – szükség esetén – később javítsák a tranzakció monitoring-rendszerük megbízhatóságát és megfelelőségét. A vállalkozásoknak az 1.29–1.30. iránymutatás alapján megszerzett információkat is fel kell használniuk a tranzakció monitoring-rendszerük teszteléséhez és fejlesztéséhez.

Az ügyfél-átvilágítási információk naprakészen tartása

- 4.76. A vállalkozásoknak naprakészen kell tartaniuk az ügyfél-átvilágítási információkat.¹⁰
- 4.77. Az ügyfél-átvilágítási információk naprakészen tartására vonatkozó politikák és eljárások bevezetésekor a vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk annak szükségességére, hogy folyamatosan figyelemmel kísérjék és rögzítsék az ügyfelekre vonatkozó olyan információkat, amelyek segítségével megérthetik, hogy változott-e az üzleti kapcsolathoz társuló kockázat. A vállalkozásoknak például a következő információkat kell rögzíteniük: az ügyfél pénzeszközeinek származásában, az ügyfél tulajdonosi szerkezetében vagy viselkedésében bekövetkező olyan nyilvánvaló változás, amely következetesen nincs összhangban a vállalkozás által várt viselkedéssel vagy ügyleti profillal.
- 4.78. Az ügyfél körülményeinek megváltozása miatt az adott ügyfélre vonatkozóan vélhetően ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazni. Ezekben a helyzetekben a vállalkozásoknak nem feltétlenül kell az összes ügyfél-átvilágítási intézkedést ismételtlen alkalmazniuk; helyette meg kell határozniuk, hogy mely ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazni,

¹⁰ A pénzmosási irányelv 14. cikkének (5) bekezdése.

és hogy milyen mértékben fogják alkalmazni az ügyfél-átvilágítási intézkedéseket. Alacsonyabb kockázatú esetekben a vállalkozások például az üzleti kapcsolat fennállása során szerzett információkra is hagyatkozhatnak annak érdekében, hogy naprakésszé tegyék az ügyfélre vonatkozóan birtokukban lévő ügyfél-átvilágítási információkat.

5. Iránymutatás: Nyilvántartás

5.1. Az (EU) 2015/849 irányelv 8. és 40. cikkének alkalmazásában a vállalkozásoknak nyilvántartást kell vezetniük legalább a következőkről:

- a) ügyfél-átvilágítási információk;
- b) az általuk végzett kockázatértékelés; valamint
- c) ügyletek.

5.2. A vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy ezek a nyilvántartások elegendőek legyenek ahhoz, hogy az illetékes hatóság számára bizonyítani tudják a meghozott intézkedéseknek megfelelően a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatra tekintettel.

6. Iránymutatás: Képzés

6.1. A vállalkozásoknak fel kell hívniuk munkavállalóik figyelmét a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségeik teljesítése érdekében hozott rendelkezésekre.¹¹

6.2. Ennek részeként és az I. címben szereplő útmutatással összhangban a vállalkozásoknak lépéseket kell tenniük annak biztosítására, hogy munkavállalóik megértsék a következőket:

- a) a tevékenység egészére kiterjedő kockázatértékelés, és az hogyan befolyásolja a napi munkájukat;
- b) a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó politikák és eljárások, és azok alkalmazási módja; valamint
- c) hogyan lehet felismerni a gyanús vagy szokatlan ügyleteket és tevékenységeket, és hogyan kell eljárni ilyen esetekben.

6.3. A vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos képzés:

- a) a vállalkozás és üzleti tevékenysége szempontjából releváns legyen;
- b) a munkavállalókhöz és konkrét feladataikhoz igazodjon;

¹¹ Az (EU) 2015/849 irányelv 46. cikkének (1) bekezdése.

- c) rendszeresen frissüljön; és
- d) hatékony legyen.

7. iránymutatás: A hatékonyság felülvizsgálata

- 7.1. A vállalkozásoknak rendszeresen értékelniük kell a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos megközelítésük hatékonyságát, és kockázatérzékenységi alapon meg kell határozniuk ezen értékelések gyakoriságát és intenzitását, figyelembe véve üzleti tevékenységük jellegét és volumenét, valamint a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás szempontjából való kockázati kitettségük szintjét.
- 7.2. A vállalkozásoknak mérlegelniük kell, hogy indokolt vagy szükséges lehet-e megközelítésük független felülvizsgálata.¹²

¹² Az (EU) 2015/849 irányelv 8. cikke (4) bekezdésének b) pontja.

II. CÍM: Ágazatspecifikus iránymutatások

A II. címbe foglalt ágazatspecifikus iránymutatások az ezen iránymutatások I. címében szereplő általános útmutatást egészítik ki. Az ágazatspecifikus iránymutatásokat az I. címmel együtt kell értelmezni.

A II. címbe szereplő egyes ágazati iránymutatásokban ismertetett kockázati tényezők nem teljes körűek. A vállalkozásoknak átfogóan kell vizsgálniuk az adott helyzethez tartozó kapcsolódó kockázatot, és figyelembe kell venniük, hogy különálló kockázati tényezők miatt nem feltétlenül kerül át az üzleti kapcsolat vagy az üzleti megbízás magasabb vagy alacsonyabb kockázati kategóriába.

A II. cím egyes ágazati iránymutatásai példákkal szolgálnak továbbá azokra az ügyfél-átvilágítási intézkedésekre, amelyeket a vállalkozásoknak kockázatérzékenységi alapon kell alkalmazniuk a magas kockázatot jelentő és – a nemzeti jogszabályok által megengedett mértékben – az alacsony kockázatot jelentő helyzetekben. Ezek a példák nem teljes körűek, és a vállalkozásoknak az általuk feltárt pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat szintjével és típusával összhangban kell dönteniük a legmegfelelőbb ügyfél-átvilágítási intézkedésekről.

8. iránymutatás: Levelezőbanki kapcsolatokra vonatkozó ágazati iránymutatás

- 8.1. A 8. iránymutatás az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikke 8. pontjának a) alpontjában meghatározott levelezőbanki kapcsolatra vonatkozó iránymutatásokat tartalmaz. Az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikke 8. pontjának b) alpontjában meghatározott egyéb levelezőbanki kapcsolatot biztosító vállalkozásoknak értelemszerűen kell alkalmazniuk ezeket az iránymutatásokat.
- 8.2. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy a levelezőbanki kapcsolat keretében a levelező bank megbízói minőségben vagy a válaszdó bank ügyfelei nevében nyújt banki szolgáltatásokat a válaszdó bank részére. A levelező bank általában nem áll üzleti kapcsolatban a válaszdó bank ügyfeleivel, és általában nem ismeri a kilétüket vagy a mögöttes ügylet jellegét és célját, kivéve ha ezek az információk szerepelnek a fizetési utasításban.
- 8.3. A vállalkozásoknak az ezen iránymutatások I. címében meghatározott kockázati tényezők és intézkedések mellett az alábbi kockázati tényezőket és intézkedéseket kell figyelembe venniük.

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

- 8.4. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:
- a) A számlát használhatják más olyan válaszdó bankok, amelyek közvetlen kapcsolatban állnak a válaszdó bankkal, de a levelező bankkal nem („beágyazás” vagy downstream klíring), ami azt jelenti, hogy a levelező bank közvetett módon a válaszdó banktól eltérő bankok részére nyújt szolgáltatást.
 - b) A számlát a válaszdó bank csoportján belüli más olyan szervezetek is használhatják, amelyek tekintetében a levelező bank nem végzett ügyfél-átvilágítást.
 - c) A szolgáltatás magában foglalja egy ún. „payable through” számla nyitását, amely lehetővé teszi a válaszdó bank ügyfelei számára, hogy közvetlenül a válaszdó bank nevében bonyolítsanak ügyleteket.
- 8.5. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez:
- a) A kapcsolat a SWIFT kockázatkezelő alkalmazásra (RMA) korlátozódik, amelynek célja a pénzügyi intézmények közötti kommunikáció lebonyolítása. A SWIFT RMA

kapcsolatban a válaszadó banknak vagy félnek nincs fizetési számlára irányuló kapcsolata.

- b) A bankok inkább megbízói minőségben járnak el, nem pedig az ügyfélbázisuk nevében dolgoznak fel ügyleteket, például két bank közötti valutaváltási szolgáltatások esetében, amelyeknél az üzletet megbízói alapon kötik a bankok között, és amelyeknél az ügylet kiegyenlítése nem jár harmadik fél részére teljesített fizetéssel. Ezekben az esetekben az ügylet megkötése a válaszadó bank saját nevében történik.
- c) Az ügylet értékpapírok szabályozott piacokon történő értékesítésére, vásárlására vagy elzálogosítására vonatkozik, például amikor a bank – rendszerint helyi résztvevő közreműködésével – valamely uniós vagy nem uniós értékpapír-kiegyenlítési rendszerhez közvetlen hozzáféréssel rendelkező letétkezelőként jár el vagy ilyen letétkezelőt vesz igénybe.

Ügyfélkockázati tényezők

8.6. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) A válaszadó bank pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó politikái, valamint az azok végrehajtása érdekében alkalmazott rendszerei és kontrollmechanizmusai nem felelnek meg az (EU) 2015/849 irányelvben előírt standardoknak.
- b) A válaszadó bank nem tartozik a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó megfelelő felügyelet alá.
- c) A válaszadó banknál, annak anyavállalatánál vagy a válaszadó bankkal azonos csoportbeli vállalkozásnál a közelmúltban a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó politikák és eljárások megfelelésének hiánya és/vagy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségek megsértése miatt hatósági végrehajtás folyt.
- d) A válaszadó bank jelentős üzleti tevékenységet folytat olyan ágazatokkal, amelyekhez magasabb szintű pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat társul; például a válaszadó bank jelentős készpénzátutalási tevékenységet folytat, illetve bizonyos pénzküldő szolgáltatók vagy elszámolóházak nevében külföldi illetőségű adóalanyokkal vagy a székhelye szerinti ország pénznemétől eltérő pénznemben folytat tevékenységet.
- e) A válaszadó bank irányításában vagy tulajdonosai között kiemelt közszereplők vannak, különösen ha a kiemelt közszereplő érdemi befolyást gyakorolhat a

válaszadó bankra, ha a kiemelt közszereplő megítélése, feddhetetlensége, illetve az irányító testület tagjaként vagy kulcsfontosságú beosztás betöltőjeként való alkalmassága aggodalomra ad okot, vagy ha a kiemelt közszereplő magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóságok területéről származik. A vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra a joghatóságokra, amelyekben a korrupciót rendszerszintűnek vagy széles körben elterjedtnek tartják.

- f) A válaszadó bankkal fennálló üzleti kapcsolat előzményei aggodalomra adnak okot, például azért, mert az ügyletek mennyisége nincs összhangban a levelező bank által a válaszadó bank jellegére és méretére vonatkozó ismeretei alapján várt mennyiséggel.
- g) A válaszadó bank nem bocsátja rendelkezésre a levelező bank által ügyfél-átvilágítás és fokozott ügyfél-átvilágítás céljából kért információkat, valamint a fizető félre vagy a kedvezményezettre vonatkozóan az (EU) 2015/847 rendeletben előírt információkat. E célból a levelező banknak figyelembe kell vennie a JC/GL/2017/16 közös iránymutatásban¹³ meghatározott mennyiségi és minőségi kritériumokat.

8.7. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez: A levelező bank meggyőződik a következőkről:

- a) a válaszadó bank pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó kontrollmechanizmusai az (EU) 2015/849 irányelvben előírtaknál nem kevésbé szigorúak;
- b) a válaszadó bank ugyanazon csoportba tartozik, mint a levelező bank, nem magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén telepedett le, és hatékonyan eleget tesz a pénzmosás elleni küzdelmet célzó csoportszintű standardoknak, amelyek nem kevésbé szigorúak, mint az (EU) 2015/849 irányelvben előírt standardok.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

8.8. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) A válaszadó bank magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén telepedett le. A vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra a joghatóságokra,

¹³ A 2017. szeptember 22-én kiadott, az (EU) 2015/847 rendelet 25. cikke szerinti közös iránymutatás a fizető féllel vagy a kedvezményezettel kapcsolatos hiányzó vagy hiányos adatok pénzforgalmi szolgáltató általi felderítése céljából meghozandó intézkedésekről, valamint az olyan pénzáttalások kezelésére szolgáló eljárásokról, amelyeknél hiányoznak az előírt adatok.

- i. amelyek az (EU) 2015/849 irányelv 9. cikkének (2) bekezdése alapján kiemelt kockázatot jelentő harmadik országnak minősülnek;
 - ii. amelyekben magas a korrupció és/vagy a pénzmosáshoz kapcsolódó egyéb alpbűncselekmények szintje;
 - iii. amelyeknek a jogrendszere és igazságszolgáltatási rendszere nem rendelkezik megfelelő kapacitással ahhoz, hogy hatékonyan büntetőeljárás alá vonja a bűncselekményeket;
 - iv. amelyekben jelentős a terrorizmusfinanszírozás vagy a terrorista tevékenységek szintje; vagy
 - v. amelyekben nincs a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó hatékony felügyelet.
- b) A válaszadó bank magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén található ügyfelekkel folytat jelentős üzleti tevékenységet.
 - c) A válaszadó bank anyavállalata magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén rendelkezik székhellyel vagy ott van bejegyezve.

8.9. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez:

- a) a válaszadó bank EGT-tagországban telepedett le;
- b) a válaszadó bank olyan harmadik országban telepedett le, amelynek a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos követelményei az (EU) 2015/849 irányelvben előírtaknál nem kevésbé szigorúak, és hatékonyan végrehajtja ezeket a követelményeket (a levelező bankoknak ugyanakkor figyelembe kell venniük, hogy ez nem mentesíti őket az (EU) 2015/849 irányelv 19. cikkében foglalt fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések alkalmazása alól).

Intézkedések

8.10. Valamennyi levelező banknak kockázatérékenységi alapon kell végrehajtania az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikkében meghatározott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket a levelező bank ügyfelének minősülő válaszadó bank tekintetében. Ennek értelmében a következő kötelezettségek hárulnak a levelező bankokra:

- a) Azonosítaniuk kell a válaszadó bankot és tényleges tulajdonosát, és ellenőrizniük kell a kilétüket. Ennek keretében a levelező bankoknak elegendő információt kell szerezniük a válaszadó bank üzleti tevékenységéről és megítéléséről annak

megállapítása érdekében, hogy a válaszdó bankhoz nem társul fokozott pénzmosási kockázat. A levelező bankoknak az alábbiak szerint kell eljárniuk:

- i. információt kell szerezniük a válaszdó bank irányításáról, és mérlegelniük kell, hogy a pénzügyi bűncselekmények megelőzése céljából relevánsak-e a kiemelt közszereplőknek vagy más, kiemelt kockázatot jelentő személyeknek a válaszdó bank vezetőségéhez és tulajdonosaihoz fűződő esetleges kapcsolatai; valamint
 - ii. kockázatérzékenységi alapon mérlegelniük kell, hogy a helyénvaló lenne-e a válaszdó bank fő üzleti tevékenységére, az általa vonzott ügyfelek típusára, valamint a pénzmosás elleni küzdelmet célzó rendszereinek és kontrollmechanizmusainak minőségére vonatkozó információk (ezen belül a pénzmosás elleni küzdelem hiányosságai miatt a közelmúltban kirótt szabályozói vagy büntetőjogi szankciókra vonatkozó nyilvánosan elérhető információk) beszerzése. Amennyiben a válaszdó bank fióktelep, leányvállalat vagy kapcsolt jogalany, a levelező bankoknak az anyavállalat jogállását, megítélését és a pénzmosás elleni küzdelmet célzó kontrollmechanizmusait is figyelembe kell venniük.
- b) Meg kell állapítaniuk és dokumentálniuk kell a nyújtott szolgáltatások jellegét és célját, valamint az egyes intézmények felelősségi köreit. Ennek keretében írásban rögzíthetik a kapcsolat terjedelmét, a biztosítandó termékeket és a nyújtandó szolgáltatásokat, valamint a levelezőbanki szolgáltatás igénybevételének módját és az igénybevételére jogosult személyeket (például azt, hogy azt más bankok is igénybe vehetik-e a válaszdó bankkal fennálló kapcsolatuk révén).
 - c) Figyelemmel kell kíséreniük az üzleti kapcsolatot – többek között az ügyleteket – a válaszdó bank kockázati profiljában bekövetkezett változások feltárása, valamint a szokatlan vagy gyanús viselkedés – többek között a nyújtott szolgáltatások céljával összhangban nem lévő, illetve a levelező bank és a válaszdó bank között létrejött kötelezettségvállalásokkal ellentétes tevékenységek – felderítése érdekében. Amennyiben a levelező bank közvetlen hozzáférést enged a számláihoz (például az ún. „payable-through” számlákhoz vagy a beágyazott számlákhoz) a válaszdó bank ügyfelei részére, folyamatosan fokozott figyelemmel kell kísérenie az üzleti kapcsolatot. A levelezőbanki kapcsolat jellege miatt a norma a végrehajtás utáni monitoring.
 - d) Biztosítaniuk kell, hogy a birtokukban lévő ügyfél-átvilágítási információk naprakészek legyenek.

8.11. A levelező bankoknak azt is meg kell állapítaniuk, hogy a válaszdó bank az (EU) 2015/849 irányelv 24. cikkével összhangban nem engedélyezi, hogy számláit fiktív bank használja.

Ennek keretében annak megerősítésére kérhetik a válaszadó bankot, hogy nem köt ügyletet fiktív bankokkal, betekintheznek a válaszadó bank politikáinak és eljárásainak megfelelő szövegrészeibe, illetve figyelembe vehetnek nyilvánosan hozzáférhető információkat, például a fiktív bankok kiszolgálását tiltó jogi rendelkezéseket.

- 8.12. Az (EU) 2015/849 irányelv nem ír elő olyan követelményt, amely szerint a levelező bankoknak a válaszadó bank egyes ügyfeleinek tekintetében is ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kellene alkalmazniuk.
- 8.13. A levelező bankoknak figyelembe kell venniük, hogy a nemzetközi szervezetek által biztosított ügyfél-átvilágítási kérdőíveknek rendszerint nem kifejezetten az a célja, hogy a levelező bankokat segítsék az (EU) 2015/849 irányelv szerinti kötelezettségeik teljesítésében. Annak mérlegelésekor, hogy használják-e ezeket a kérdőíveket, a levelező bankoknak azt kell értékelniük, hogy a kérdőívek elegendőek lesznek-e ahhoz, hogy eleget tegyenek az (EU) 2015/849 irányelv szerinti kötelezettségeiknek, és szükség esetén további intézkedéseket kell hozniuk.

Nem EGT-országbeli válaszadó bankok

- 8.14. A levelező bankoknak az (EU) 2015/849 irányelv 19. cikke szerinti kötelezettségük teljesítése érdekében, amennyiben a levelezőbanki kapcsolat harmadik országbeli válaszadó intézményekkel bonyolított fizetések teljesítését foglalja magában, az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikkében meghatározott ügyfél-átvilágítási intézkedések mellett egyedi fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk, azonban ezeket az intézkedéseket kockázatérzékenységi alapon kiigazíthatják. A vállalkozásoknak minden egyéb helyzetben legalább a 8.10–8.13. iránymutatást kell alkalmazniuk.
- 8.15. A levelező bankoknak e fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések mindegyikét alkalmazniuk kell a nem EGT-országban letelepedett válaszadó bankokra, a levelező bankok azonban ezen intézkedések terjedelmét kockázatérzékenységi alapon kiigazíthatják. Ha például a levelező bank megfelelő kutatás alapján meggyőződött arról, hogy a válaszadó bank olyan harmadik országban telepedett le, amelynek hatékony a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó rendszere, és a válaszadó bankot a szóban forgó követelményeknek való megfelelés tekintetében hatékonyan felügyelik, továbbá meggyőződött arról, hogy nincs ok annak feltételezésére, hogy a válaszadó bank pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó politikái és eljárásai nem megfelelőek vagy azokat a közelmúltban nem megfelelőnek minősítették, akkor a válaszadó bank kontrollmechanizmusainak értékelését nem feltétlenül kell minden részletre kiterjedően végrehajtani.
- 8.16. A levelező bankoknak mindig megfelelően dokumentálniuk kell az ügyfél-átvilágítási és fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseiket, valamint döntéshozatali folyamataikat.
- 8.17. Az (EU) 2015/849 irányelv 19. cikkének való megfelelés érdekében a vállalkozások által hozott kockázatérzékeny intézkedéseknek lehetővé kell tenniük számukra a következőket:

- a) Elegendő információ gyűjtése a válaszadó intézményről ahhoz, hogy teljes mértékben megismerjék a válaszadó bank üzleti tevékenységének jellegét annak megállapítása érdekében, hogy a válaszadó bank üzleti tevékenysége milyen mértékben teszi ki a levelező bankot magasabb pénzmosási kockázatnak. Ennek keretében intézkedéseket kell hozni arra, hogy megismerjék a válaszadó bank ügyfélbázisának jellegét – szükség esetén megkérdezve a válaszadó bankot az ügyfeleiről –, valamint a válaszadó bank által a levelező bank számláján keresztül bonyolítandó tevékenységek típusát, és értékeljék az ezekhez társuló kockázatot.
- b) Az intézmény megítélésének és a felügyelet színvonalának nyilvánosan rendelkezésre álló információk alapján történő megállapítása. Ez azt jelenti, hogy a levelező banknak értékelnie kell, hogy milyen mértékben hagyatkozhat arra, hogy a válaszadó bankot a pénzmosás elleni küzdelmet célzó kötelezettségeinek teljesítése tekintetében megfelelően felügyelik. Ennek megállapításában a levelező bankokat számos olyan, nyilvánosan hozzáférhető forrás (például FATF-vagy FSAP-értékelések) segítheti, amely a hatékony felügyeletre vonatkozó részt tartalmaz.
- c) A válaszadó intézmény pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó kontrollmechanizmusainak értékelése. Ez azt jelenti, hogy a levelező banknak el kell végeznie a válaszadó bank pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó kontrollrendszerének minőségi értékelését; nem elegendő, ha csupán megszerzi a válaszadó bank pénzmosás elleni küzdelmet célzó politikáit és eljárásait tartalmazó dokumentumok másolatát. Ezt az értékelést megfelelően dokumentálni kell. A kockázatalapú megközelítéssel összhangban, amennyiben a kockázat különösen magas, és különösen abban az esetben, ha a levelezőbanki ügyletek volumene jelentős, a levelező banknak meg kell fontolnia a helyszíni vizsgálatot és/vagy mintavételes tesztelést azért, hogy meggyőződjön arról, hogy a válaszadó bank hatékonyan végrehajtja a pénzmosás elleni küzdelmet célzó politikáit és eljárásait.
- d) Az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikkének 12. pontjában meghatározott vezető tisztségviselő jóváhagyásának megszerzése új levelezőbanki kapcsolatok létesítése előtt, és amikor jelentős új kockázatok merülnek fel, például azért, mert az az ország, ahol a válaszadó bank letelepedett, kiemelt kockázatúnak minősül az (EU) 2015/849 irányelv 9. cikkének rendelkezései alapján. A jóváhagyást végző vezető tisztségviselő nem lehet azonos a kapcsolat létrejöttét segítő tisztségviselővel, és minél magasabb a kapcsolathoz társuló kockázat, annál magasabb beosztásúnak kell lennie a jóváhagyást végző vezető tisztségviselőnek. A levelező bankoknak folyamatosan tájékoztatniuk kell a vezető tisztségviselőket a kiemelt kockázatot jelentő levelezőbanki kapcsolatokról és a levelező bank által az adott kockázat hatékony kezelése érdekében tett intézkedésekről.

- e) Az egyes intézmények felelősségi köreinek dokumentálása. Ha a levelező bankok standard megállapodása még nem rendelkezik erről, a levelező bankoknak írásbeli megállapodást kell kötniük, amely legalább a következőket tartalmazza:
- i. a válaszdó banknak biztosított termékek és szolgáltatások,
 - ii. a levelezőbanki szolgáltatás igénybevételének módja és az igénybevételre jogosult személyek (például ha a levelezőbanki szolgáltatást más bankok is igénybe vehetik-e a válaszdó bankkal fennálló kapcsolatuk révén), a válaszdó banknak a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségei;
 - iii. a levelező bank hogyan fogja figyelemmel kíséreni a kapcsolatot az arról való meggyőződés érdekében, hogy a válaszdó bank eleget tesz az e megállapodás szerinti kötelezettségeinek (például utólagos ügyletmonitoring útján);
 - iv. azok az információk, amelyeket a válaszdó banknak a levelező bank kérésére rendelkezésre kell bocsátania (különösen a levelezőbanki kapcsolat monitoringjának céljából), és az információk megadására megszabott észszerű határidő (figyelembe véve a fizetési lánc vagy a levelezőbanki lánc összetettségét).
- f) Az ügyfél saját ügyleteinek közvetlenül, a bank nevében történő lebonyolítására szolgáló („payable through”) számlák és beágyazott számlák tekintetében meggyőződés arról, hogy a válaszdó hitelintézet vagy pénzügyi intézmény ellenőrizte a levelező intézmény számláihoz közvetlen hozzáféréssel rendelkező ügyfelek kilétét, és végrehajtotta folyamatos átvilágításukat, továbbá meggyőződés arról, hogy a válaszdó hitelintézet vagy pénzügyi intézmény – kérésre – át tudja adni a levelező intézménynek a vonatkozó ügyfél-átvilágítási adatokat. A levelező bankoknak meg kell próbálniuk megerősítést szerezni a válaszdó banktól arra vonatkozóan, hogy az az érintett adatokat kérésre rendelkezésre tudja bocsátani.

EGT-országbeli válaszdó bankok

- 8.18. Amennyiben a válaszdó bank EGT-országban telepedett le, az (EU) 2015/849 irányelv 19. cikke nem alkalmazandó. A levelező bank azonban ebben az esetben is köteles alkalmazni az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikke szerinti, kockázatérzékenységen alapuló ügyfél-átvilágítási intézkedéseket.
- 8.19. Amennyiben az EGT-tagállambeli válaszdó bankhoz fokozott kockázat társul, a levelező bankoknak az (EU) 2015/849 irányelv 18. cikkével összhangban fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk. Ebben az esetben a levelező bankoknak mérlegelniük kell,

hogy legalább néhányat alkalmaznak az (EU) 2015/849 irányelv 19. cikkében – és különösen a 19. cikk a) és b) pontjában – ismertetett fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések közül.

Kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokban letelepedett válaszdó bankok és kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat érintő levelezőbanki kapcsolatok

- 8.20. A levelező bankoknak meg kell határozniuk, hogy mely kapcsolataik érintenek az (EU) 2015/849 irányelv 9. cikkének (2) bekezdése alapján azonosított, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat.
- 8.21. A levelező bankoknak a standard ügyfél-átvilágítási intézkedéseik részeként annak valószínűségét is meg kell határozniuk, hogy a válaszdó bank kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat érintő ügyleteket kezdeményez, ideértve azt is, ha a válaszdó bank saját ügyfeleinek jelentős része releváns szakmai vagy személyes kapcsolatot tart fenn kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokkal.
- 8.22. A vállalkozásoknak a 18a. cikk szerinti kötelezettségük teljesítése érdekében biztosítaniuk kell, hogy az (EU) 2015/849 irányelv 13. és 19. cikkét is alkalmazzák.
- 8.23. A levelező bankoknak képesnek kell lenniük arra, hogy az (EU) 2015/849 irányelv 13. és 19. cikkének alkalmazásával megfeleljenek a 18a. cikk (1) bekezdésében foglalt követelményeknek, kivéve, ha a levelező bank különösen magasnak értékelte a válaszdó bankkal fennálló kapcsolatból eredő pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot.
- 8.24. A levelező bankoknak az (EU) 2015/849 irányelv 18a. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti kötelezettségük teljesítése érdekében a 8.17. c) iránymutatást kell alkalmazniuk, és gondoskodniuk kell arról, hogy értékeljék a válaszdó bank által az ügyfelek pénzeszközei és vagyona származásának megállapítása céljából alkalmazott politikák és eljárások megfelelőségét, helyszíni látogatásokat vagy mintaellenőrzéseket végezzenek, illetve felkérjék a válaszdó bankot, hogy szükség esetén szolgáltatson bizonyítékot egy adott ügyfél vagyonának vagy pénzeszközeinek jogszerű származásáról.
- 8.25. Amennyiben a tagállamok előírják, hogy vállalkozások a 18a. cikk (2) bekezdésével összhangban további intézkedéseket alkalmazzanak, akkor a levelező bankoknak az alábbiak közül egyet vagy többet kell alkalmazniuk:
- a) A válaszdó bankról rendelkezésre álló ügyfél-átvilágítási információk és az adott válaszdó bankra vonatkozó kockázatértékelés felülvizsgálati gyakoriságának növelése.
 - b) Részletesebb értékelés előírása a válaszdó banknak a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kontrollmechanizmusai tekintetében. Ezekben a magasabb kockázatot jelentő helyzetekben a levelező bankoknak fontolóra kell venniük, hogy áttekintsék a

válaszadó banknak a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kontrollmechanizmusaira vonatkozó független ellenőrzési jelentést, meghallgassák a jogszabályoknak való megfelelésért felelős vezetőket, harmadik fél által végzett felülvizsgálatra vonatkozó megbízást adjanak, illetve helyszíni látogatást végezzenek;

- c) Fokozott és mélyrehatóbb monitoring előírása. Az ügyletek valós idejű monitoringja az egyik olyan fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedés, amelyet a bankoknak figyelembe kell venniük olyan helyzetekben, amikor a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat különösen magas. Ennek részeként a levelező bankoknak fontolóra kell venniük a válaszadó bankkal folytatott folyamatos párbeszéd fenntartását annak érdekében, hogy jobban megértsék a levelezőbanki kapcsolathoz társuló kockázatokat, és szükség esetén megkönnyítsék az érdemi információk gyors cseréjét.
- d) A pénzáttalások fokozott monitoringjának előírása annak biztosítása érdekében, hogy az (EU) 2015/847 rendelet értelmében és a JC/GL/2017/16 közös iránymutatással¹⁴ összhangban feltárható legyen, ha a fizető félre vagy a kedvezményezettre vonatkozó információk hiányoznak vagy hiányosak.
- e) A kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat érintő üzleti kapcsolatok vagy ügyletek korlátozása a jelleg, a volumen vagy a fizetési eszköz szempontjából, a levelezőbanki kapcsolat jelentette fennmaradó kockázat alapos felmérését követően.

¹⁴ A 2017. szeptember 22-én kiadott, az (EU) 2015/847 rendelet 25. cikke szerinti közös iránymutatás a fizető féllel vagy a kedvezményezettel kapcsolatos hiányzó vagy hiányos adatok pénzforgalmi szolgáltató általi felderítése céljából meghozandó intézkedésekről, valamint az olyan pénzáttalások kezelésére szolgáló eljárásokról, amelyeknél hiányoznak az előírt adatok (JC/GL/2017/16).

9. iránymutatás: Lakossági bankoknak szóló ágazati iránymutatás

- 9.1. Ezen iránymutatások alkalmazásában lakossági banki szolgáltatás alatt a természetes személyeknek, valamint a kis-és középvállalkozásoknak nyújtott banki szolgáltatásnyújtás értendő. Lakossági banki termékek és szolgáltatások például a folyószámlák, a jelzáloghitelek, a megtakarítási számlák, a fogyasztói és az áthidaló hitelek, valamint hitelkeretek.
- 9.2. A kínált termékek és szolgáltatások jellege, a viszonylag könnyű hozzáférhetőség, valamint a gyakran nagy mennyiségű ügylet és üzleti kapcsolat miatt a lakossági banki szolgáltatások a terrorizmusfinanszírozásban és a pénzmosási folyamat valamennyi szakaszában érintettek lehetnek. A lakossági banki szolgáltatásokhoz kapcsolódó üzleti kapcsolatok és ügyletek mennyisége miatt ugyanakkor különösen nagy kihívást jelenthet az egyes kapcsolatokhoz társuló pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat feltárása és a gyanús ügyletek kiszűrése.
- 9.3. A bankoknak az ezen iránymutatások I. címében meghatározott kockázati tényezők és intézkedések mellett az alábbi kockázati tényezőket és intézkedéseket kell figyelembe venniük. A megbízásos online átutalási szolgáltatásokat vagy a számlainformációkat összesítő szolgáltatásokat nyújtó bankoknak a 18. ágazati iránymutatást is figyelembe kell venniük.

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

- 9.4. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:
 - a) a termék jellemzői az anonimitást részesítik előnyben;
 - b) a termék lehetővé tesz harmadik felek által teljesített olyan fizetéseket, amelyek nem kapcsolódnak a termékhez, és amelyeket nem határoztak meg előre, abban az esetben, ha e fizetésekre nem számítanak, például a jelzáloghitelek és a hitelek esetében;
 - c) a termék nem foglal magában korlátozást a forgalomra, a határokon átnyúló ügyletekre vagy hasonló termékjellemzőkre vonatkozóan;
 - d) új termékek és új üzleti gyakorlatok – többek között az új szolgáltatási mechanizmusok –, illetve új és meglévő termékek esetében új vagy fejlődő technológiák alkalmazása, amennyiben ezek még nem jól ismertek;
 - e) biztosítékképpen olyan eszközök értékével fedezett hitelnyújtás (többek között jelzáloghitelek), amelyek más joghatóságok területén találhatóak, különösen olyan országokban, ahol nehezen lehet meggyőződni arról, hogy az ügyfél

törvényes jogcímmel rendelkezik-e a biztosíték tekintetében, vagy ahol a hitelért kezességet vállaló felek kiléte nehezen ellenőrizhető;

f) szokatlanul nagy mennyiségű vagy nagy értékű ügylet.

9.5. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez:

a) A termék funkciója korlátozott, például a következő esetekben:

- i. rögzített futamidejű, alacsony megtakarítási küszöbértékű megtakarítási termék;
- ii. olyan termék, amelynek esetében harmadik fél javára nem érhető el haszon;
- iii. olyan termék, amelynek esetében csak hosszú távon vagy konkrét célra érhető el haszon, például nyugdíj céljára vagy ingatlanvásárlás céljára;
- iv. kis értékű hitelkeret, többek között olyan, amelynek a feltétele konkrét fogyasztói javak vagy szolgáltatások megvásárlása; vagy
- v. olyan kis értékű termék, többek között lízing, amelynek esetében az eszköz jogcíme és használati joga vagy a szerződéses jogviszony megszűnéséig, vagy egyáltalán nem száll át a vevőre.

b) A terméket csak bizonyos ügyfélkategóriák tarthatják, például nyugdíjasok, szülők a gyermekeik vagy kiskorúak nevében azok nagykorúvá válásáig.

c) Az ügyleteket az ügyfél nevére szóló, olyan hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél vezetett számlán kell bonyolítani, amely a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem tekintetében az (EU) 2015/849 irányelvben előírtaknál nem kevésbé szigorú követelmények hatálya alá tartozik.

d) Nincs túlfizetési lehetőség.

Ügyfélkockázati tényezők

9.6. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

a) Az ügyfél jellege, például a következők:

- i. Az ügyfél nagy készpénzforgalmat lebonyolító vállalkozás.
- ii. Az ügyfél magasabb pénzmosási kockázatot jelentő vállalkozás, például bizonyos pénzküldő szolgáltatók és szerencsejáték-szolgáltatást nyújtó vállalkozások.

- iii. Az ügyfél magasabb korrupciós kockázatot jelentő vállalkozás, például a nyersanyag-kitermelő iparágakban vagy a fegyverkereskedelem területén működik.
 - iv. Az ügyfél fokozott terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóságokat támogató nonprofit szervezet.
 - v. Az ügyfél megfelelő üzleti profil vagy múltbeli adatok nélküli új vállalkozás.
 - vi. Az ügyfél külföldi illetőségű adóalany. A bankoknak figyelembe kell venniük, hogy a 2014/92/EU irányelv 16. cikke létrehozta az Unióban tartózkodásra jogosult fogyasztók számára az alapszintű fizetési számla nyitásához fűződő jogot; az alapszintű fizetési számla nyitásához és használatához való jog azonban csak abban az esetben alkalmazandó, ha a bankok eleget tudnak tenni a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségeiknek, és ez nem mentesíti a bankokat a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat, többek között a bank székhelye szerinti tagállamban tartózkodási hellyel nem rendelkező fogyasztóhoz kapcsolódó kockázat feltárásának és értékelésének kötelezettsége alól;¹⁵
 - vii. Az ügyfél tényleges tulajdonosa nem azonosítható könnyen, például azért, mert az ügyfél tulajdonosi szerkezete szokatlan, indokolatlanul összetett vagy nem átlátható, vagy azért, mert az ügyfél bemutatóra szóló részvényeket bocsát ki.
- b) Az ügyfél viselkedése, így például:
- i. Az ügyfél vonakodik attól, hogy ügyfél-átvilágítási információkat szolgáltatson, vagy úgy tűnik, hogy szándékosan kerüli a személyes kapcsolatfelvételt.
 - ii. Az ügyfél kilétének bizonyítéka nem nyilvánvaló ok miatt nem szabványos formájú.
 - iii. Az ügyfél viselkedése vagy az ügylet volumene nincs összhangban a saját ügyfélkategóriájával kapcsolatos várakozásokkal, illetve az ügyfél által a számlanyitáskor megadott információk alapján váratlan.
 - iv. Az ügyfél viselkedése szokatlan, például az ügyfél váratlanul és észszerű magyarázat nélkül – egyösszegű törlesztésekkel vagy a szerződés lejárat előtti felmondásával – felgyorsítja a törlesztés megállapodás szerinti ütemét; nyilvánvaló ok nélkül nagy értékű bankjegyeket helyez el betétként vagy nagy értékű bankjegyek kifizetését kéri; inaktív időszakot követően fokozza a tevékenységét;

¹⁵ Lásd az ügyfél-átvilágítási intézkedéseknek a magasabb kockázatú harmadik országokból vagy területekről származó menedékkérő ügyfelek tekintetében történő alkalmazásáról szóló EBH-véleményt: <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1359456/EBA-Op-2016-07+%28Opinion+on+Customer+Due+Diligence+on+Asylum+Seekers%29.pdf>

vagy olyan ügyleteket bonyolít, amelyeknek láthatóan nincs gazdasági magyarázata.

9.7. A kockázatot a következő tényező csökkentheti:

- a) Az ügyfél olyan régóta meglévő ügyfél, akinek korábbi ügyletei nem adtak okot gyanúra vagy aggodalomra, és a kért termék vagy szolgáltatás összhangban van az ügyfél kockázati profiljával.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

9.8. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) Az ügyfél pénzeszközei magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóságokkal fennálló személyes vagy üzleti kapcsolatokból származnak.
- b) A kedvezményezett valamely magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén található. A vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra a joghatóságokra, amelyekről tudott, hogy terrorista tevékenységekhez nyújtanak finanszírozást vagy támogatást, vagy amelyekről tudott, hogy a területükön terrorista bűncselekményeket elkövető csoportok működnek, továbbá azokra a joghatóságokra, amelyeket terrorizmussal, terrorizmusfinanszírozással vagy fegyverek elterjedésével kapcsolatos pénzügyi szankciók, embargók vagy intézkedések hatálya alá vontak.

9.9. A kockázatot a következő tényező csökkentheti:

- a) Az ügyletben érintett országok pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó rendszere az (EU) 2015/849 irányelvben előírná nem kevésbé szigorú, és ezen országokban alacsony az alapbűncselekmények szintje.

A forgalmazási csatornákhöz kapcsolódó kockázati tényezők

9.10. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) nem személyes üzleti kapcsolatok, amelyek esetében nincsenek érvényben további megfelelő biztosítékok, például a 910/2014/EU rendelet szerinti elektronikus aláírások, elektronikus azonosító eszközök, valamint a személyazonossággal való visszaélésre irányuló ellenőrzések;
- b) valamely harmadik fél ügyfél-átvilágítási intézkedéseire való hagyatkozás, amennyiben a banknak nincs régóta fennálló kapcsolata az előterjesztő harmadik féllel;

- c) új, még ki nem próbált szolgáltatási csatornák.

9.11. A kockázatot a következő tényező csökkentheti:

- a) A termék csak olyan ügyfelek számára elérhető, akik eleget tesznek a nemzeti hatóságok által meghatározott konkrét jogosultsági feltételeknek; ez a helyzet például az állami ellátások kedvezményezettjei vagy a gyermekeknek szánt, valamely tagállamban nyilvántartásba vett megtakarítási termékek esetében.

Intézkedések

9.12. Amennyiben a bankok automatizált rendszereket alkalmaznak az egyedi üzleti kapcsolatokhoz vagy az ügyleti megbízásokhoz társuló pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat feltárására és a gyanús ügyletek azonosítására, az I. címben meghatározott kritériumokkal összhangban biztosítaniuk kell, hogy e rendszerek megfeleljenek a célnak. Az automatizált informatikai rendszerek alkalmazása soha nem helyettesítheti a munkatársak éberségét.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

9.13. Amennyiben az üzleti kapcsolathoz vagy az ügyleti megbízáshoz fokozott kockázat társul, a bankoknak az (EU) 2015/849 irányelv 18. cikke szerinti fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk. Ezek többek között a következők lehetnek:

- a) Az ügyfél és tényleges tulajdonosa kilétének egynél több megbízható és független forrás alapján történő ellenőrzése.
- b) Az ügyfél tényleges tulajdonosától eltérő részvényesek, valamint a pénzeszközök átutalásával vagy az értékpapírok átruházásával kapcsolatban számla működtetésére vagy utasítások adására jogosult természetes személyek azonosítása és kilétük ellenőrzése.
- c) A teljesebbkörű ügyfélprofil kialakítása érdekében további információk szerzése az ügyfélről, valamint az üzleti kapcsolat jellegéről és céljáról, például nyílt forrásokban végzett keresésekkel, kedvezőtlen média hírek keresésével vagy harmadik felek hírszerzési jelentésének megrendelésével. A bankok például a következő típusú információk beszerzésére törekedhetnek:
 - i. az ügyfél üzleti tevékenységének vagy foglalkoztatásának jellege;
 - ii. az ügyfél üzleti kapcsolat tárgyát képező vagyonának és pénzeszközeinek a forrása, az annak jogszerűségéről való észszerű meggyőződés érdekében;
 - iii. az ügylet célja, beleértve adott esetben az ügyfél pénzeszközeinek rendeltetési helyét;

- iv. az ügyfél más joghatóságokhoz fűződő esetleges kapcsolatai (székhely, operatív létesítmények, fióktelepek stb.), valamint a műveleteit esetlegesen befolyásoló magánszemélyek; vagy
 - v. amennyiben az ügyfél másik országban telepedett le, annak okai, hogy miért próbál a saját joghatóságán kívül lakossági banki szolgáltatásokat igénybe venni.
- d) A tranzakció monitoring gyakoriságának növelése.
- e) A bank birtokában lévő információk és dokumentumok gyakoribb felülvizsgálata és – szükség esetén – naprakésszé tétele. Amennyiben a kapcsolathoz társuló kockázat különösen magas, a bankoknak évente felül kell vizsgálniuk az üzleti kapcsolatot.

9.14. A kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat érintő üzleti kapcsolatok vagy ügyletek tekintetében a bankoknak az I. címben szereplő útmutatást kell követniük.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

9.15. Alacsony kockázatot jelentő helyzetekben, és amennyiben azt a nemzeti jogszabályok megengedik, a bankok egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedéseket is alkalmazhatnak, amelyek többek között a következőket foglalhatják magukban:

- a) a jogszabályban foglalt engedélyezési és szabályozási rendszer hatálya alá tartozó ügyfelek esetében az ügyfél kilétének az adott rendszer hatálya alá tartozására vonatkozó bizonyítékok alapján történő ellenőrzése, például a szabályozó hatóság nyilvános nyilvántartásának lekérdezésével;
- b) az (EU) 2015/849 irányelv 14. cikke (2) bekezdésének megfelelően az ügyfél és – adott esetben – a tényleges tulajdonos kilétének ellenőrzése az üzleti kapcsolat létesítése során;
- c) annak vélelmezése, hogy az ügyfél saját nevére szóló vagy közös tulajdonú, valamely EGT-országbeli szabályozott hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél vezetett számlájáról lehívott fizetés eleget tesz az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában foglalt követelményeknek;
- d) a kilét igazolására szolgáló, olyan alternatív formák elfogadása, amelyek megfelelnek az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt független és megbízható forrás kritériumának; ilyen forrás lehet például valamely kormányhivatal vagy más megbízható állami szerv által az ügyfél részére küldött levél, amennyiben észszerű okok állnak fenn, amelyek miatt az

ügyfél nem tud a kilitére vonatkozóan szabványos bizonyítékot szolgáltatni, és feltéve hogy nincs ok gyanúra;

- e) az ügyfél-átvilágítási információk kizárólag konkrét kiváltó események bekövetkeztekor való naprakésszé tétele, például ha az ügyfél új vagy magasabb kockázatú terméket kér, vagy ha megváltozik az ügyfél viselkedése vagy üzleti profilja, ami arra utal, hogy a kapcsolathoz társuló kockázat már nem alacsony.

Összevont számlák

9.16. Amennyiben a bank ügyfele „összevont számlát” nyit a saját ügyfelei tulajdonát képező pénzeszközök kezelésére, a banknak teljes körű ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmaznia, így például az ügyfél ügyfeleit az összevont számlán tartott pénzeszközök tényleges tulajdonosaként kell kezelnie és ellenőriznie kell a kilitüket.

9.17. Amennyiben vannak arra utaló jelek, hogy az üzleti kapcsolathoz társuló kockázat magas, a bankoknak adott esetben az (EU) 2015/849 irányelv 18. cikkében meghatározott fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk.

9.18. Mindazonáltal, amennyiben az üzleti kapcsolathoz társuló kockázat alacsony, a bankok az alábbiakban meghatározott feltételekre figyelemmel, a nemzeti jogszabályok által megengedett mértékben egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedéseket is alkalmazhatnak, feltéve hogy:

- a) Az ügyfél a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségek hatálya alá tartozó vállalkozás egy olyan EGT-államban vagy harmadik országban, amelynek a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó rendszere az (EU) 2015/849 irányelvben előírtól nem kevésbé szigorú, és az e követelményeknek való megfelelés tekintetében hatékonyan felügyelik.
- b) Az ügyfél nem vállalkozás, hanem egy másik, valamely EGT-államban a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettség hatálya alá tartozó kötelezett szolgáltató, amelyet az e követelményeknek való megfelelés tekintetében hatékonyan felügyelnek.
- c) A bank által elvégzett, egyéb szempontok mellett az ügyfélnek üzleti tevékenységére, az ügyfél által üzleti tevékenységének keretében kiszolgált ügyfelek típusaira, valamint az ügyfél üzleti tevékenységét érintő joghatóságokra irányuló értékelés alapján az üzleti kapcsolathoz társuló pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat alacsony;
- d) a bank meg van győződve arról, hogy az ügyfél szigorú és kockázatérzékeny ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmaz saját ügyfelei és saját ügyfeleinek

tényleges tulajdonosai tekintetében (célszerű lehet, hogy a bank kockázatérzékeny intézkedéseket hozzon annak értékelése érdekében, hogy az ügyfél-ügyfél-átvilágítási politikái és eljárásai megfelelőek-e, például az ügyféllel való közvetlen kapcsolattartás révén); valamint

- e) a bank kockázatérzékeny lépéseket tett, hogy biztos lehessen abban, hogy az ügyfél-kérésre – haladéktalanul átadja a mögöttes ügyfeleire, azaz az összevont számlán tartott pénzeszközök tényleges tulajdonosaira vonatkozó ügyfél-átvilágítási információkat és dokumentumokat, például oly módon, hogy idevágó rendelkezéseket szerepeltet az ügyféllel kötött szerződésben, vagy mintavétel útján megvizsgálja, hogy az ügyfél képes-e kérésre ügyfél-átvilágítási információkat szolgáltatni.

9.19. Amennyiben teljesülnek az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás összevont számlákra való alkalmazásának feltételei, a bank által az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás keretében meghozandó intézkedések a következők lehetnek:

- a) az ügyfél és az ügyfél tényleges tulajdonosának azonosítása és kilétének ellenőrzése (anélkül, hogy az ügyfél mögöttes ügyfeleinek azonosítására is sor kerülne);
- b) az üzleti kapcsolat céljának és tervezett jellegének értékelése; valamint
- c) az üzleti kapcsolat folyamatos monitoringja.

Virtuális fizetőközökkel kapcsolatos szolgáltatásokat kínáló ügyfelek

9.20. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy a virtuális fizetőközök és a rendeleti pénzek közötti váltási szolgáltatásokkal foglalkozó szolgáltatókon és a letétkezelő pénztárca-szolgáltatókon kívül, amelyek az (EU) 2015/849 irányelv értelmében kötelezett szolgáltatóknak minősülnek, az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikkének 18. pontjában meghatározott virtuális fizetőközök kibocsátása vagy birtoklása továbbra is nagy mértékben szabályozatlan az EU-ban, ami növeli a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokat. A vállalkozások figyelembe vehetik az EBH kriptoeszközökről szóló, 2019. januári jelentését.

9.21. A virtuális fizetőközökkel kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtó ügyfelekkel való üzleti kapcsolat létesítésekor a vállalkozásoknak – az ügyfélhez kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatra vonatkozó értékelésük részeként – mérlegelniük kell a virtuális fizetőközökkel összefüggő pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot.

9.22. A vállalkozásoknak többek között a következőket kell virtuális fizetőköz-vállalkozásoknak tekinteniük:

- a) virtuális fizetőeszközök kereskedési platformjaként való működés, amely rendeleti pénzek és virtuális fizetőeszközök közötti váltásokat valósít meg;
- b) virtuális fizetőeszközök kereskedési platformjaként való működés, amely virtuális fizetőeszközök közötti váltásokat valósít meg;
- c) virtuális fizetőeszközök kereskedési platformjaként való működés, amely egyenrangú felek közötti (peer-to-peer) ügyleteket tesz lehetővé;
- d) letétkezelő pénztárca-szolgáltatások nyújtása;
- e) „elsődleges tokenkibocsátások” (ICO-k) szervezése, azokkal kapcsolatos tanácsadás vagy azokból való haszonszerzés.

9.23. Annak biztosítása érdekében, hogy az ilyen ügyfelekhez kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat szintje mérsékelt legyen, a bankok nem alkalmazhatnak egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedéseket. A vállalkozásoknak az ügyfél-átvilágítási intézkedéseik részeként legalább:

- a) párbeszédet kell kezdeményezniük az ügyféllel, hogy megismerjék az üzleti tevékenység jellegét és az üzleti tevékenység jelentette pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokat;
- b) az ügyfél tényleges tulajdonosai kilétének ellenőrzése mellett el kell végezniük a vezető tisztségviselők ügyfél-átvilágítását is, amennyiben eltérő személyek, ideértve minden kedvezőtlen információ figyelembevételét;
- c) meg kell ismerniük, hogy ezek az ügyfelek milyen mértékben alkalmaznak saját ügyfél-átvilágítási intézkedéseket ügyfeleikre vonatkozóan, akár jogi kötelezettség alapján, akár önkéntes alapon;
- d) meg kell állapítaniuk, hogy az ügyfelet valamely EGT-tagállamban vagy valamely harmadik országban jegyezték-e be, illetve engedélyezték-e, és fel kell mérniük az adott harmadik ország pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó rendszerének megfelelőségét;
- e) meg kell tudniuk, hogy az ICO-kat virtuális fizetőeszközök formájában pénzgyűjtésre használó vállalkozások jogszerűek-e és adott esetben szabályozottak-e.

9.24. Amennyiben ilyen ügyfelekhez fokozott kockázat társul, a bankoknak az I. címmel összhangban fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk.

10. iránymutatás: Elektronikuspénz-kibocsátóknak szóló ágazati iránymutatás

- 10.1. A 10. iránymutatás a 2009/110/EK irányelv 2. cikkének 3. pontjában meghatározott elektronikuspénz-kibocsátók számára szolgál iránymutatásokkal. A 2009/110/EK irányelv 2. cikkének 2. pontjában meghatározott elektronikus pénzhez kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat szintje elsősorban az egyes elektronikuspénz-termékek jellemzőitől és attól függ, hogy az elektronikuspénz-kibocsátók a 2009/110/EK irányelv 3. cikkének (4) bekezdése értelmében milyen mértékben vesznek igénybe más személyeket az elektronikus pénz nevükben történő értékesítéséhez és visszaváltásához.
- 10.2. Az elektronikuspénz-kibocsátó vállalkozásoknak az ezen iránymutatások I. címében meghatározott kockázati tényezők és intézkedések mellett az alábbi kockázati tényezőket és intézkedéseket kell figyelembe venniük. Azoknak a vállalkozásoknak, amelyek engedélye kiterjed az olyan üzleti tevékenységekre, mint a megbízásos online átutalási szolgáltatások és a számlainformációkat összesítő szolgáltatások nyújtása, a 18. ágazati iránymutatást is figyelembe kell venniük. Ezzel összefüggésben a pénzküldő szolgáltatóknak szóló 11. ágazati iránymutatás is releváns lehet.

Kockázati tényezők

Termékekhez kapcsolódó kockázati tényezők

- 10.3. Az elektronikuspénz-kibocsátóknak a következőkhöz kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot kell mérlegelniük:
- a) küszöbértékek;
 - b) a finanszírozási módszer; valamint
 - c) hasznosság és piacképesség.
- 10.4. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:
- a) Küszöbértékek: a termék lehetővé teszi a következőket:
 - i. nagy értékű vagy korlátlan értékű fizetések, feltöltés vagy visszaváltás, többek között készpénzfelvétel;
 - ii. nagyszámú fizetés, feltöltés vagy visszaváltás, többek között készpénzfelvétel;
 - iii. nagy vagy korlátlan összegű pénzeszköz tárolása az elektronikuspénz-terméken/-számlán.

b) Finanszírozási módszer: a termék

- i. anonim módon feltölthető, például készpénzzel, anonim elektronikus pénzzel vagy az (EU) 2015/849 irányelv 12. cikkében foglalt mentesség hatálya alá tartozó elektronikuspénz-termékekkel;
- ii. nem azonosított harmadik személyektől származó fizetésekkel finanszírozható;
- iii. más elektronikuspénz-termékekkel finanszírozható.

c) Hasznosság és piacképesség:

- i. a termék lehetővé teszi a személyek közötti átutalásokat;
- ii. a terméket számos kereskedő vagy értékesítési pont elfogadja fizetőeszközként;
- iii. a termék kifejezett célja, hogy azt a pénzügyi bűncselekmények magas kockázatát hordozó árukkal és szolgáltatásokkal, például online szerencsejáték-szolgáltatással foglalkozó kereskedők elfogadják fizetőeszközként;
- iv. a termék határokon átnyúló ügyletekben vagy különböző joghatóságok területén is felhasználható;
- v. a terméket úgy alakították ki, hogy azt az ügyféltől eltérő személyek használják, például bizonyos partnerkártya-termékek (a kis értékű ajándékkártyák nem tartoznak ide);
- vi. a termék lehetővé teszi a nagy értékű készpénzfelvételt.

10.5. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez:

a) Küszöbértékek: a termék

- i. alacsony értékű korlátokat határoz meg a fizetések, a feltöltés vagy a visszaváltás, többek között a készpénzfelvétel tekintetében (a vállalkozásoknak azonban figyelembe kell venniük, hogy az alacsony küszöbérték önmagában nem feltétlenül elegendő a terrorizmusfinanszírozási kockázat csökkentéséhez);
- ii. korlátozza az adott időszakban elvégezhető fizetések, feltöltések vagy visszaváltások, ezen belül a készpénzfelvételek számát;
- iii. korlátozza az elektronikuspénz-terméken/-számlán egy adott pillanatban tartható pénzeszközök összegét.

b) Finanszírozás: a termék

- i. esetében követelmény, hogy a vásárlásra vagy a feltöltésre szánt pénzeszközöket ellenőrizhető módon az ügyfél saját nevére szóló vagy közös tulajdonú, valamely EGT-országbeli hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél vezetett számlájáról hívják le;

c) Hasznosság és piacképesség:

- i. a termék nem teszi lehetővé vagy szigorúan korlátozza a készpénzfelvételt;
- ii. a termék csak belföldön használható;
- iii. a terméket korlátozott számú olyan kereskedő vagy értékesítési pont fogadja el, amelyeknek az üzleti tevékenységét az elektronikuspénz-kibocsátó jól ismeri;
- iv. a terméket kifejezetten úgy alakították ki, hogy azt a pénzügyi bűncselekmények magas kockázatát hordozó árukkal és szolgáltatásokkal foglalkozó kereskedők csak korlátozottan használhassák fel;
- v. a terméket az alacsony kockázatú szolgáltatások vagy termékek korlátozott számú típusa esetén fogadják el fizetőeszközként.

Ügyfélkockázati tényezők

10.6. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) Az ügyfél több elektronikuspénz-terméket vásárol ugyanattól a kibocsátótól, gyakran tölti fel újra a terméket, vagy több készpénzfelvételt végez rövid időn belül és gazdasági magyarázat nélkül; amennyiben a forgalmazók (vagy a forgalmazóként eljáró pénzforgalmi közvetítő) maguk is kötelezett szolgáltatók, ez az ugyanazon forgalmazótól vásárolt, különböző kibocsátóktól származó elektronikuspénz-termékekre is vonatkozik.
- b) Az ügyfél ügyletei mindig éppen csak nem érik el az értékhatárokat/ügyletlimiteket.
- c) Úgy tűnik, hogy a terméket több személy használja, akiknek kilétét a kibocsátó nem ismeri (például a terméket egyidejűleg több IP-címről használják).
- d) Gyakran változnak az ügyfél azonosító adatai, például a lakcíme vagy az IP-címe, illetve a kapcsolódó bankszámlák.

- e) A terméket nem a tervezett célra használják, például azt a tengerentúlon használják, miközben azt bevásárlóközponti ajándékkártyának szánták.

10.7. A kockázatot a következő tényező csökkentheti:

- a) A termék csak bizonyos ügyfélkategóriák számára elérhető, például a szociális ellátásban részesülők vagy a terméket a vállalati kiadások fedezése céljából kiadó vállalat munkatársai számára.

A forgalmazási csatornákhöz kapcsolódó kockázati tényezők

10.8. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) Megfelelő biztosítékok – például a 910/2014/EU rendeletben meghatározott kritériumoknak megfelelő elektronikus aláírások, elektronikus azonosító eszközök, valamint a személyazonossággal való visszaélés elleni intézkedések – nélküli online és nem személyes forgalmazás.
- b) Olyan közvetítők közreműködésével végzett forgalmazás, amelyek maguk nem az (EU) 2015/849 irányelv vagy – adott esetben – a nemzeti jogszabályok szerinti kötelezett szolgáltatók, amennyiben az elektronikuspénz-kibocsátó:
 - i. a közvetítőre hagyatkozik az elektronikuspénz-kibocsátó pénzmosság és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos egyes kötelezettségeinek teljesítéséhez;
 - ii. nem győződött meg arról, hogy a közvetítő a pénzmosság és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó megfelelő rendszerekkel és kontrollmechanizmusokkal rendelkezik; és
 - iii. a szolgáltatások szegmentálása, azaz az elektronikuspénz-szolgáltatások több, működését tekintve független szolgáltató által, megfelelő felügyelet és koordináció nélkül történő nyújtása.

10.9. A vállalkozásoknak a kereskedővel kötendő forgalmazási megállapodás aláírása előtt meg kell ismerniük a kereskedő üzleti tevékenységének jellegét és célját, hogy megbizonyosodjanak arról, hogy a nyújtott áruk és szolgáltatások jogszerűek, és értékeljék a kereskedő üzleti tevékenységével kapcsolatos pénzmossági és terrorizmusfinanszírozási kockázatot. Online kereskedők esetén a vállalkozásoknak annak megértése érdekében is lépéseket kell tenniük, hogy milyen típusú ügyfeleket vonz a kereskedő, és meg kell állapítaniuk az ügyletek várható volumenét és nagyságát a gyanús vagy szokatlan ügyletek kiszűrése érdekében.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

10.10. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) A kedvezményezett magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén található és/vagy a terméket ilyen joghatóságban bocsátották ki, vagy ilyen joghatóságban található forrásokból kap pénzeszközöket. A vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra a joghatóságokra, amelyekről tudott, hogy terrorista tevékenységekhez nyújtanak finanszírozást vagy támogatást, vagy amelyekről tudott, hogy a területükön terrorista bűncselekményeket elkövető csoportok működnek, továbbá azokra a joghatóságokra, amelyeket terrorizmussal, terrorizmusfinanszírozással vagy fegyverek elterjedésével kapcsolatos pénzügyi szankciók, embargók vagy intézkedések hatálya alá vontak.

Intézkedések

Ügyfél-átvilágítási intézkedések

10.11. A vállalkozásoknak a következőkre vonatkozóan kell ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazniuk:

- a) az elektronikuspénz-számla vagy -termék tulajdonosa; és
- b) további kártyabirtokosok. Amennyiben a termékek több kártyához kapcsolódnak, a vállalkozásoknak meg kell állapítaniuk, hogy egy vagy több üzleti kapcsolatot létesítettek-e, és hogy a további kártyabirtokosok lehetnek-e tényleges tulajdonosok.

10.12. Az (EU) 2015/849 irányelv 12. cikkének megfelelően bizonyos elektronikuspénz-termékek esetében nemzeti jogszabályok rendelkezhetnek az ügyfél és tényleges tulajdonosai azonosítása és a kilétük ellenőrzése, valamint az üzleti kapcsolat jellegének és céljának értékelése alóli mentességről.

10.13. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy az (EU) 2015/849 irányelv 12. cikke szerinti mentesség nem terjed ki az ügyletek és az üzleti kapcsolat folyamatos monitoringjára vonatkozó kötelezettségre, és nem mentesíti őket a gyanús ügyletek azonosítására és bejelentésére vonatkozó kötelezettség alól sem; ez azt jelenti, hogy a vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy az üzleti kapcsolat érdemi folyamatos monitoringjának elvégezhetősége érdekében elegendő információt szereznek az ügyfeleikről vagy a termékükkel megcélzott ügyfelek típusairól.

10.14. A vállalkozásoknak például a következő típusú monitoringrendszereket kell bevezetniük:

- a) olyan ügyletmonitoring-rendszerek, amelyek feltárják a rendellenességeket vagy a gyanús viselkedésmintákat, többek között a termék tervezettől eltérő módon történő, váratlan felhasználását; előfordulhat, hogy a vállalkozás manuálisan

vagy chipkártya-ellenőrzéssel le tudja tiltani a terméket, amíg meg nem tud győződni arról, hogy nincs okgyanúra;

- b) olyan rendszerek, amelyek feltárják a benyújtott és a felderített információk közötti eltéréseket, például a származási országra vonatkozóan benyújtott információk és az elektronikus úton felderített IP-cím közötti eltéréseket;
- c) olyan rendszerek, amelyek összehasonlítják az egyéb üzleti kapcsolatokra vonatkozóan benyújtott és a bank birtokában lévő adatokat, és amelyek azonosíthatnak olyan mintákat, mint az azonos finanszírozási eszköz vagy az azonos kapcsolattartási adatok;
- d) annak azonosítására szolgáló rendszerek, hogy a terméket felhasználják-e a pénzügyi bűncselekmények magas kockázatát hordozó árukkal és szolgáltatásokkal foglalkozó kereskedőknél;
- e) olyan rendszerek, amelyek az elektronikuspénz-termékeket eszközökhöz vagy IP-címekhez kapcsolják webalapú ügyletek céljából.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

10.15. A 18a. cikknek a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat érintő kapcsolatok vagy ügyletek tekintetében való megfelelés érdekében az elektronikuspénz-kibocsátóknak az I. címben erre vonatkozóan meghatározott fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk.

10.16. A vállalkozások által minden egyéb, magas kockázatot jelentő helyzetben alkalmazandó fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések például a következők:

- a) további ügyfélinformációk szerzése az azonosítás során, például a pénzeszközök származására vonatkozóan;
- b) megbízható és független források szélesebb köréből származó, további ellenőrzési intézkedések alkalmazása (például online adatbázisokkal való összevetés) az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa kilétének ellenőrzése céljából;
- c) további információk szerzése az üzleti kapcsolat tervezett jellegéről, például az ügyfelek arról való megkérdezésével, hogy milyen üzleti tevékenységet folytatnak, illetve hogy mely joghatóságok területére szándékoznak elektronikus pénzt átutalni;
- d) a kereskedőre/kedvezményezettre vonatkozó információk szerzése, különösen abban az esetben, ha az elektronikuspénz-kibocsátónak oka van azt feltételezni, hogy a termékeit illegális vagy korhatáros áruk vásárlásához használják fel;

- e) személyazonossággal való visszaélésre irányuló ellenőrzések alkalmazása annak biztosítása érdekében, hogy az ügyfél az, akinek mondja magát;
- f) fokozott monitoring alkalmazása az ügyfélkapcsolat és az egyes ügyletek tekintetében;
- g) a pénzeszközök származásának és/vagy rendeltetési helyének megállapítása.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

10.17. Amennyiben a nemzeti jog megengedi, a vállalkozások mérlelgehetnek, hogy az (EU) 2015/849 irányelv 12. cikkében előírt mentesség hatálya alá nem tartozó, alacsony kockázatot jelentő elektronikuspénz-termékekre egyszerűsített ügyfél-átvilágítást alkalmazzanak.

10.18. Amennyiben a nemzeti jog megengedi, a vállalkozások által az alacsony kockázatot jelentő helyzetekben alkalmazható egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedések például a következők lehetnek:

- a) az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa kiléte ellenőrzésének az üzleti kapcsolat létesítése utáni későbbi időpontra, illetve egy bizonyos (alacsony) értékhatár meghaladásáig történő elhalasztása (az előbb bekövetkező esemény a mérvadó). Az értékhatár nem haladhatja meg a 150 EUR-t, ha a termék nem újra feltölthető, illetve ha más joghatóságok területén vagy határokon átnyúló ügyletek esetében is felhasználható;
- b) az ügyfél kilétének az ügyfél saját nevére szóló vagy közös tulajdonú, valamely EGT-beli szabályozott hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél vezetett számlájáról, vagy bizonyíthatóan az ügyfél ellenőrzése alatt álló, valamely EGT-beli szabályozott hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél vezetett számláról lehívott fizetés alapján történő ellenőrzése;
- c) az ügyfél kilétének kevesebb forrás alapján történő ellenőrzése;
- d) az ügyfél kilétének kevésbé megbízható források alapján történő ellenőrzése;
- e) alternatív módszerek alkalmazása az ügyfél kilétének ellenőrzésére;
- f) az üzleti kapcsolat jellegének és tervezett céljának a vélelmezése, amennyiben nyilvánvaló, például bizonyos ajándékkártyák esetében, hogy nem tartoznak a zárt láncokra/zárt hálózatokra vonatkozó mentesség hatálya alá;
- g) a monitoring intenzitásának csökkentése egy bizonyos értékhatár eléréséig. Mivel a folyamatos monitoring az ügyfélkockázati tényezőkre vonatkozó további információk megszerzésének fontos eszköze (lásd fent) az ügyféllel fennálló kapcsolat során, a küszöbértéket az egyedi ügyletek és a 12 hónapos időszak alatt

lebonyolított, egymással összefüggőnek tűnő ügyletek tekintetében egyaránt olyan szinten kell megállapítani, amely a vállalkozás által végzett értékelés szerint a terrorizmusfinanszírozás és a pénzmosás szempontjából egyaránt alacsony kockázatot jelent.

11. iránymutatás: Pénzküldő szolgáltatóknak szóló ágazati iránymutatás

- 11.1. A pénzküldő szolgáltatók olyan pénzforgalmi intézmények, elektronikuspénz-kibocsátó intézmények vagy hitelintézetek, amelyek az (EU) 2015/2366 irányelvvel összhangban engedélyt kaptak arra, hogy az EU egész területén pénzforgalmi szolgáltatásokat nyújtsanak és teljesítsenek. Az ezen ágazatba tartozó vállalkozások köre változatos, az egyéni vállalkozásoktól az összetett láncok üzemeltetőiig terjed.
- 11.2. Számos pénztalványozó pénzforgalmi közvetítőket vesz igénybe, hogy a nevében pénzforgalmi szolgáltatásokat nyújtsanak. A pénzforgalmi közvetítők gyakran a főtevékenységüket kiegészítő komponensként nyújtanak pénzforgalmi szolgáltatásokat, és maguk nem feltétlenül a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos hatályos jogszabályok hatálya alá tartozó kötelezett szolgáltatók; ennek megfelelően a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos szakértelmük korlátozott lehet.
- 11.3. A nyújtott szolgáltatás jellege pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatnak teheti ki a pénzküldő szolgáltatókat. Ez az ügyletek egyszerűségének és gyorsaságának, globális hatókörének és gyakran készpénzalapú jellegének tulajdonítható. Ezenfelül e pénzforgalmi szolgáltatás jellegéből fakadóan a pénzküldő szolgáltatók gyakran inkább üzleti megbízásokat hajtanak végre, mintsem hogy üzleti kapcsolatot létesítsenek ügyfeleikkel, ami azt jelenti, hogy korlátozott ismeretekkel rendelkezhetnek az ügyfélhez kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatról.
- 11.4. A pénzküldő szolgáltatóknak az ezen iránymutatások I. címében meghatározott kockázati tényezők és intézkedések mellett az alábbi kockázati tényezőket és intézkedéseket kell figyelembe venniük. Azoknak a vállalkozásoknak, amelyek engedélye kiterjed az olyan üzleti tevékenységekre, mint a megbízásos online átutalási szolgáltatások és a számlainformációkat összesítő szolgáltatások nyújtása, a 18. ágazati iránymutatást is figyelembe kell venniük.

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

- 11.5. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) a termék nagy értékű vagy korlátlan értékű ügyleteket tesz lehetővé;
- b) a termék vagy a szolgáltatás globális hatókörrel rendelkezik;
- c) az ügyletet készpénzalapú vagy azt anonimitást biztosító elektronikus pénzből, többek között az (EU) 2015/849 irányelv 12. cikke szerinti mentesség hatálya alá tartozó elektronikus pénzből finanszírozzák;
- d) egy vagy több, különböző országbeli fizető teljesít átutalást egy helyi kedvezményezett részére.

11.6. A kockázatot a következő tényező csökkentheti:

- a) az átutalás során használt pénzeszközök egy EGT-beli hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél a fizető fél nevében vezetett számláról érkeznek.

Ügyfélkockázati tényezők

11.7. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) Az ügyfél üzleti tevékenysége:
 - i. Az ügyfél nagy mennyiségű készpénzt kezelő vállalkozás tulajdonosa vagy működtetője.
 - ii. Az ügyfél vállalkozásának bonyolult a tulajdonosi szerkezete.
 - iii. Az ügyfél tevékenysége a terrorizmusfinanszírozással összefüggésbe hozható, mivel az ügyfél közismerten szimpátiát mutat a szélsőségesek iránt, vagy tudott róla, hogy szervezett bűnözői csoporttal áll kapcsolatban.
- b) Az ügyfél viselkedése:
 - i. Az ügyfél igényei esetlegesen jobban kiszolgálhatók máshol, például azért, mert a pénzuttalványozó az ügyfél vagy az ügyfél üzleti tevékenysége szempontjából nem minősül helyi vállalkozásnak.
 - ii. Az ügyfél láthatóan más nevében jár el, például mások felügyelik az ügyfelet vagy láthatóak az ügyletkötés helyszínén kívül, vagy az ügyfél feljegyzésből olvas felutasításokat.
 - iii. Az ügyfél viselkedésének nincs nyilvánvaló gazdasági értelme, például az ügyfél kérdés nélkül elfogadja a rossz átváltási árfolyamot vagy a magas díjakat, olyan pénznemben kér ügyletet, amely az ügyfél és/vagy a kedvezményezett helye szerinti joghatóság területén nem hivatalos fizetőeszköz vagy nincs általános

használatban, illetve nagy összegű valutát kér vagy ad át alacsony vagy magas címletekben.

- iv. Az ügyfél ügyletei mindig éppen csak nem érik el az alkalmazandó küszöbértékeket, többek között az (EU) 2015/849 irányelv 11. cikkének b) pontjában az ügyleti megbízásokra vonatkozóan előírt ügyfél-átvilágítási küszöbértéket és az (EU) 2015/847 irányelv¹⁶ 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározott 1000 eurós küszöbértéket. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy az (EU) 2015/847 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében szereplő küszöbérték csak a nem készpénzből vagy anonimitást biztosító elektronikus pénzből finanszírozott ügyletekre alkalmazandó;
- v. A szolgáltatásnak az ügyfél általi igénybevétele szokatlan, például saját maga részére küld vagy saját magától kap pénzt, vagy azt azonnal továbbküldi, miután megkapta.
- vi. Az ügyfél láthatóan keveset tud a kedvezményezetttről, vagy vonakodik attól, hogy információt szolgáltatson róla.
- vii. A vállalkozás több ügyfele utal át pénzeszközöket ugyanazon kedvezményezettnek, vagy több ügyfélnek láthatóan egyeznek az azonosítási adatai, például a címe vagy a telefonszáma.
- viii. A beérkező ügyletet nem kísérik a fizető félre vagy a kedvezményezettre vonatkozóan előírt információk.
- ix. Az elküldött vagy a kapott összeg nincs összhangban az ügyfél jövedelmével (ha ismert).
- x. Az ügyletek volumenének vagy számának növekedése nem függ össze olyan szokásos mintázatokkal, mint a munkabér-átutalás vagy kulturális ünnep.
- xi. Az ügyfél ellentmondásos személyazonosító adatokat ad meg, vagy az azonosító okmányok ellentmondásos információkat tartalmaznak.

11.8. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez:

- a) Az ügyfél a vállalkozás régi ügyfele, amelynek a múltbeli viselkedése nem adott okot gyanúra, és nincsenek arra utaló jelek, hogy a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat megnövekedhetett volna.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/847 rendelete (2015. május 20.) a pénzátutalásokat kísérő adatokról és a 1781/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről.

- b) Az átutalt összeg alacsony; a vállalkozásoknak azonban figyelembe kell venniük, hogy az alacsony összegek önmagukban nem elegendőek a terrorizmusfinanszírozási kockázat kiiktatásához.

A forgalmazási csatornához kapcsolódó kockázati tényezők

11.9. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) Nincsenek a finanszírozási eszközre vonatkozó korlátozások, például a készpénz vagy az (EU) 2015/849 irányelv 12. cikkében foglalt mentesség hatálya alá tartozó elektronikuspénz-termékekből teljesített fizetések, a banki átutalások vagy a csekkek esetében.
- b) Az igénybe vett forgalmazási csatorna bizonyos mértékű anonimitást biztosít.
- c) A szolgáltatás nyújtása teljes mértékben online történik, megfelelő biztosítékok nélkül.
- d) A készpénzátutalási szolgáltatást olyan pénzforgalmi közvetítők közreműködésével nyújtják, amelyek:
- i. egynél több megbízót képviselnek;
 - ii. forgalmának mintázata szokatlan a hasonló helyszíneken működő más pénzforgalmi közvetítőkkel összehasonlítva, például szokatlanul magas vagy alacsony az ügyletek mérete, szokatlanul nagy volumenűek a készpénzügyletek, vagy magas azoknak az ügyleteknek a száma, amelyek éppen csak az ügyfél-átvilágítási küszöbérték alá esnek, vagy a rendes nyitvatartási időn kívül végeznek üzleti tevékenységet;
 - iii. nagy arányban folytatnak üzleti tevékenységet magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóságok területéről származó fizető felekkel vagy kedvezményezettekkel;
 - iv. láthatóan bizonytalanok vagy következtelenek a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó csoportszintű politika alkalmazása terén; vagy
 - v. nem a pénzügyi szektorból származnak, és más üzleti tevékenységet folytatnak főtevékenységként.
- e) A készpénzátutalási szolgáltatások nyújtása különböző joghatóságok területén található pénzforgalmi közvetítők kiterjedt hálózatán keresztül történik.
- f) A készpénzátutalási szolgáltatás nyújtása túlzottan összetett fizetési láncon keresztül történik, például nagyszámú, különböző joghatóságok területén

működő közvetítővel, vagy nem nyomon követhető (formális és informális) kiegyenlítési rendszerek lehetővé tételével.

11.10. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez:

- a) Maguk a pénzforgalmi közvetítők is szabályozott pénzügyi intézmények.
- b) A szolgáltatás csak egy EGT-beli hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél az ügyfél nevében vezetett számláról vagy igazolhatóan az ügyfél által ellenőrzött számláról indított átutalással finanszírozható.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

11.11. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) A fizető fél vagy a kedvezményezett magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén található, vagy az ügyletet magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén található IP-címről hajtják végre. A vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra a joghatóságokra, amelyekről tudott, hogy terrorista tevékenységekhez nyújtanak finanszírozást vagy támogatást, vagy amelyekről tudott, hogy a területükön terrorista bűncselekményeket elkövető csoportok működnek, továbbá azokra a joghatóságokra, amelyeket terrorizmussal, terrorizmusfinanszírozással vagy fegyverek elterjedésével kapcsolatos pénzügyi szankciók, embargók vagy intézkedések hatálya alá vontak.
- b) A fizető fél olyan joghatóság területén rendelkezik lakóhellyel, amelynek nincs vagy kevésbé fejlett a formális bankszektora, ami azt jelenti, hogy a fizetés helyén informális készpénzáttalási szolgáltatásokat, például hawalát lehet igénybe venni.
- c) A vállalkozás partnere valamely [magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő] harmadik országban található.
- d) A fizető fél vagy a kedvezményezett kiemelt kockázatot jelentő harmadik országban található.

Intézkedések

11.12. Mivel számos pénzügyi ügyleti tevékenysége elsősorban ügyletalapú, a vállalkozásoknak mérlegelniük kell, hogy milyen monitoringrendszereket és kontrollmechanizmusokat vezessenek be, hogy még akkor is biztosított legyen a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kísérletek feltárása, ha csak alapszintű vagy semmilyen ügyfél-átvilágítási információval nem rendelkeznek az ügyfélről, mert nem jött létre üzleti kapcsolat. A megfelelő monitoringrendszerek elemzésekor a pénzküldő szolgáltatóknak biztosítaniuk

kell, hogy azok összhangban legyenek az üzleti tevékenység volumenével és összetettségével, valamint az ügyleteik volumenével.

11.13. A vállalkozásoknak minden esetben be kell vezetniük a következőket:

- a) olyan rendszerek, amelyek az egymással összefüggő ügyletek azonosítására szolgálnak, ideértve azokat az ügyleteket is, amelyek a vállalkozás politikái és eljárásai alapján üzleti kapcsolatnak minősülhetnek, például olyan rendszerek, amelyek azonosítják az 1000 EUR alatti ügyletek olyan sorozatait, amelyeknél azonos a fizető fél és a kedvezményezett, és amelyek a tartósság elemével rendelkeznek;
- b) annak feltárására szolgáló rendszerek, hogy a különböző ügyfelek ügyleteinek ugyanaz-e a kedvezményezettje;
- c) olyan rendszerek, amelyek lehetővé teszik a pénzeszközök forrásának és rendeltetési helyének a lehető legjobb megállapítását;
- d) mind az ügyletek, mind a fizetési láncban részt vevő gazdasági szereplők számának teljes körű nyomonkövethetőségét lehetővé tevő rendszerek;
- e) annak feltárására szolgáló rendszerek, hogy az átutalás kiemelt kockázatot jelentő harmadik országba történik-e, vagy onnan érkezik-e; valamint
- f) annak biztosítására szolgáló rendszerek, hogy csak olyan személyek működhessenek közre a fizetési láncban, amelyek hivatalos engedélyt kaptak készpénzátutalási szolgáltatások nyújtására.

11.14. Amennyiben az ügyleti megbízáshoz vagy az üzleti kapcsolathoz fokozott kockázat társul, a vállalkozásoknak az I. címmel összhangban fokozott ügyfél-átvilágítást – adott esetben többek között fokozott ügyletmonitoringot – kell alkalmazniuk (például a gyakoriság növelése vagy a küszöbértékek leszállítása). Ezzel szemben, amennyiben az ügyleti megbízáshoz vagy az üzleti kapcsolathoz társuló kockázat alacsony, és amennyiben ezt a nemzeti jogszabályok lehetővé teszik, a vállalkozások az I. címmel összhangban egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedéseket is alkalmazhatnak.

11.15. Az (EU) 2015/849 irányelv 18a. cikkének a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat érintő kapcsolatok vagy ügyletek tekintetében való megfelelés érdekében a pénzutalványozónak az I. címben erre vonatkozóan meghatározott fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmaznia.

Pénzforgalmi közvetítők igénybevétele

11.16. Azoknak a pénzküldő szolgáltatóknak, akik pénzforgalmi közvetítőket vesznek igénybe a pénzforgalmi szolgáltatásokat nyújtásához, tudniuk kell, hogy kik az (EU) 2015/2366 irányelv 19. cikkében meghatározott pénzforgalmi közvetítők. Ennek keretében a pénzküldő

szolgáltatóknak megfelelő és kockázatérzékeny politikákat és eljárásokat kell kialakítaniuk és fenntartaniuk annak kockázatát elhárítandó, hogy pénzforgalmi közvetítők esetleg pénzmosásban és terrorizmusfinanszírozásban vesznek részt, illetve őket ilyen célra veszik igénybe, többek között a következők révén:

- a) Amennyiben a pénzforgalmi közvetítő jogi személy, a tulajdonosának vagy a felette ellenőrzést gyakorló személynek az azonosítása az arról való meggyőződés érdekében, hogy a pénzforgalmi közvetítő igénybevétele következtében nem nő a pénzutasítványozót érintő pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat.
- b) Az (EU) 2015/2366 irányelv 19. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt követelményekkel összhangban bizonyíték szerzése arról, hogy a pénzforgalmi közvetítő irányításáért felelős igazgatók és egyéb személyek alkalmasak és megfelelőek feladatuk ellátására, többek között figyelemmel tisztességességükre, feddhetetlenségükre és jó hírnevükre. A pénzutasítványozó által végzendő vizsgálatnak arányosnak kell lennie a pénzforgalmi közvetítő által nyújtott pénzforgalmi szolgáltatásokban rejlő pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat jellegével, összetettségével és nagyságrendjével, és az a pénzutasítványozó ügyfél-átvilágítási eljárásain alapulhat.
- c) Észszerű intézkedések meghozatala az arról való meggyőződés érdekében, hogy a pénzforgalmi közvetítő pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó belső kontrollmechanizmusai megfelelőek, és a közvetítői kapcsolat teljes időtartama alatt megfelelőek maradnak, például a pénzforgalmi közvetítő ügyleteiből vett minta monitoringja vagy a pénzforgalmi közvetítő kontrollmechanizmusainak helyszíni ellenőrzése révén. Amennyiben a pénzforgalmi közvetítő pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó belső kontrollmechanizmusai eltérnek a pénzutasítványozótól, például azért, mert a pénzforgalmi közvetítő egynél több megbízót képvisel, vagy azért, mert a pénzforgalmi közvetítő maga a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos hatályos jogszabályok értelmében vett kötelezett szolgáltató, a pénzutasítványozónak értékelnie és kezelnie kell annak kockázatát, hogy ezek a különbségek befolyásolhatják azt, hogy ő maga vagy a pénzforgalmi szolgáltató megfelel-e a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos jogszabályoknak.
- d) A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos képzés nyújtása a pénzforgalmi szolgáltatók részére annak biztosítása érdekében, hogy a pénzforgalmi szolgáltatók megfelelően ismerjék a releváns pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokat, valamint azt, hogy a

pénzutasítványozó milyen színvonalú pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó kontrollmechanizmusokat vár el

12. iránymutatás: Vagyonkezelésre vonatkozó ágazati iránymutatás

- 12.1. A vagyonkezelés banki és más pénzügyi szolgáltatások nyújtása vagyonos magánszemélyek és családtagjaik vagy vállalkozásaik részére. A vagyonkezelés magánbanki szolgáltatások néven is ismert. A vagyonkezelő vállalkozások ügyfelei kapcsolatkezelő munkatársak támogatására számíthatnak, akik személyre szabott szolgáltatásokat nyújtanak, például banki szolgáltatásokat (például folyószámlákkal, jelzáloghitelekkel és külföldi valutákkal kapcsolatos szolgáltatásokat), befektetéskezelési szolgáltatásokat és tanácsadást, bizalmi vagyonkezelési szolgáltatásokat, letétkezelési szolgáltatásokat, biztosítási, családi vagyonkezelési szolgáltatásokat, adó- és hagyatéktervezési szolgáltatásokat és kapcsolódó szolgáltatásokat, többek között jogi támogatást biztosítanak.
- 12.2. A vagyonkezelés számos jellemző sajátossága – úgymint a vagyonos és befolyásos ügyfelek, a nagyon magas értékű ügyletek és portfóliók, az összetett termékek és szolgáltatások, többek között a személyre szabott befektetési termékek, valamint a titoktartással és a diszkrécióval kapcsolatos elvárás – a lakossági banki szolgáltatások területén jellemzően fennálló kockázathoz képest magasabb pénzmosási kockázatra utal. A vagyonkezelő vállalkozások szolgáltatásai különösen ki lehetnek téve olyan ügyfelek általi visszaélésnek, amelyek leplezni kívánják a pénzeszközök származását, vagy például a saját joghatóságuk területén adókijátszást szándékoznak elkövetni.
- 12.3. Az e szektorbeli vállalkozásoknak az ezen iránymutatások I. címében meghatározott kockázati tényezők és intézkedések mellett az alábbi kockázati tényezőket és intézkedéseket kell figyelembe venniük. Ezzel összefüggésben az I. címben szereplő 9., 14. és 17. ágazati iránymutatás is releváns lehet.

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

- 12.4. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:
- a) jelentős készpénzösszegekre vagy más fizikai értékhordozókra, például nemesfémekre igényt tartó ügyfelek;
 - b) kiemelkedően nagy értékű ügyletek;

- c) magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóságokat érintő pénzügyi megállapodások (a vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra az országokra, amelyekben banki titoktartási kultúra érvényesül, vagy amelyek nem tesznek eleget az adózási átláthatóságra vonatkozó nemzetközi standardoknak);
- d) biztosítékképpen olyan eszközök értékével fedezett hitelnyújtás (többek között jelzáloghitelek), amelyek más joghatóságok területén találhatóak, különösen olyan országokban, ahol nehezen lehet meggyőződni arról, hogy az ügyfél törvényes jogcímmel rendelkezik-e a biztosíték tekintetében, vagy ahol a hitelért kezességet vállaló felek kiléte nehezen ellenőrizhető;
- e) összetett üzleti struktúrák, például bizalmi vagyongazdálkodás és magán befektetési eszközök használata, különösen abban az esetben, ha a végső tényleges tulajdonos kiléte esetlegesen nem egyértelmű;
- f) több országon átívelő üzleti tevékenység, különösen abban az esetben, ha az több pénzügyiszolgáltatás-nyújtót érint;
- g) határokon átnyúló megállapodások, amelyek keretében az eszközöket ugyanazon pénzügyi csoport másik pénzügyi intézményénél vagy a csoporton kívüli másik pénzügyi intézménynél helyezik letétbe vagy kezelik, különösen amennyiben a másik pénzügyi intézmény magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén telepedett le. A vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra a joghatóságokra, ahol magasabb az alapbűncselekmények szintje, nem megfelelő a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó rendszer vagy nem szigorúak az adózási átláthatóságra vonatkozó standardok.

Ügyfélkockázati tényezők

12.5. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) A magas kockázatot jelentő ágazatokból – például a fegyverágazatból, a nyersanyag-kitermelő iparágakból, az építőiparból, a szerencsejáték-ágazatból vagy a katonai magánvállalkozóktól – származó jövedelemmel és/vagy vagyonnal rendelkező ügyfelek.
- b) Olyan ügyfelek, amelyeknek a vétségeire vonatkozóan hihető állításokat fogalmaztak meg.
- c) Olyan ügyfelek, amelyek szokatlanul magas szintű titoktartást és diszkréciót várnak el.

- d) Olyan ügyfelek, amelyeknek a költekezési és ügyleti viselkedése megnehezíti a „szokásos” vagy várható viselkedésminták megállapítását.
- e) Nagyon vagyonos és befolyásos ügyfelek, többek között a közismert ügyfelek, külföldi illetőségű ügyfelek és kiemelt közszereplők. Amennyiben az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő, a vállalkozásoknak mindig fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk az (EU) 2015/849 irányelv 18–22. cikkével összhangban.
- f) Az ügyfél – egyértelmű üzleti vagy gazdasági magyarázat nélkül – azt kéri a vállalkozástól, hogy segítsen számára hozzájutni valamely harmadik fél termékéhez vagy szolgáltatásához.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

12.6. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) Az üzleti tevékenység olyan országokban folyik, amelyekben banki titoktartási kultúra érvényesül, vagy amelyek nem felelnek meg az adózási átláthatóságra vonatkozó nemzetközi standardoknak.
- b) Az ügyfél magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén él, vagy a pénzeszközei ilyen joghatóságban folytatott tevékenységből származnak.

Intézkedések

12.7. A kockázat értékelésében jellemzően kulcsszerepet játszanak azok a munkavállalók, akik a vagyongazdálkodó vállalkozás ügyféllel fennálló kapcsolatát kezelik (ügyfélkapcsolati felelős). Az ügyfélkapcsolati felelős által az ügyféllel fenntartott közeli kapcsolat megkönnyíti azoknak az információknak a begyűjtését, amelyek segítségével teljesebb kép alakítható ki az ügyfél üzleti tevékenységének céljáról és jellegéről (például megismerhető az ügyfél vagyonának forrása, a pénzeszközök rendeltetési helye, illetve hogy egyes összetett vagy szokatlan megállapodások miért lehetnek mégis valódiak és jogszerűek, vagy hogy miért lehet szükség további biztosítékre). Ez a közeli kapcsolat azonban összeférhetlenséghez is vezethet, ha az ügyfélkapcsolati felelős túlságosan közel kerül az ügyfélhez, és ily módon árthat a vállalkozás által a pénzügyi bűncselekmények kockázatának kezelése érdekében tett erőfeszítéseknek. Következésképp szükség van a kockázatértékelés független felülvizsgálatára is, amelyet például a szabályszerűségi részleg és a vezető tisztségviselők látnak el.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

12.8. A 18a. cikknek a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat érintő kapcsolatok vagy ügyletek tekintetében való megfelelés érdekében a vállalkozásoknak az I. címben erre vonatkozóan meghatározott fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk.

- a) Több információ szerzése és ellenőrzése az ügyfelekre vonatkozóan, mint standard kockázatot jelentő helyzetekben, továbbá ezen információk rendszeres, illetve az ügyfél profiljában bekövetkezett lényeges változások miatti felülvizsgálata és naprakésszé tétele. A vállalkozásoknak kockázaterzékenységi alapon felülvizsgálatot kell végezniük, és a magasabb kockázatot jelentő ügyfeleket legalább évente egyszer, de ha a kockázat megköveteli, gyakrabban felül kell vizsgálniuk. Ezek az eljárások magukban foglalhatnak az ügyfeleknél – akár az otthonukban, akár a vállalkozásuknál – tett esetleges látogatások rögzítésére szolgáló eljárásokat, kitérve az ügyfél profiljában bekövetkezett esetleges változásokra, illetve olyan egyéb információkra, amelyek befolyásolhatják a szóban forgó látogatások nyomán elvégzett kockázatértékelést.
- b) A vagyon és a pénzeszközök származásának megállapítása; amennyiben a kockázat különösen magas és/vagy amennyiben a vállalkozásnak kétségei vannak a pénzeszközök törvényes eredetét illetően; az egyetlen megfelelő kockázatcsökkentési eszköz a vagyon és a pénzeszközök származásának ellenőrzése lehet. A pénzeszközök, illetve a vagyon forrása többek között a következőkre hagyatkozva ellenőrizhető:
 - i. közelmúltbeli fizetési jegyzék eredeti példánya vagy hitelesített másolata;
 - ii. az éves fizetés írásbeli megerősítése, a munkáltató aláírásával;
 - iii. például befektetések vagy valamely gazdasági társaság adásvételi szerződésének eredeti példánya vagy hitelesített másolata;
 - iv. adásvételről szóló, ügyvéd aláírásával ellátott megerősítés;
 - v. végrendelet vagy hagyatékátadó végzés eredeti példánya vagy hitelesített másolata;
 - vi. örökségről szóló, ügyvéd, vagyonkezelő vagy végrehajtó aláírásával ellátott megerősítés;
 - vii. cégjegyzékben végzett internetes keresés valamely gazdasági társaság adásvételének megerősítése érdekében;

- viii. Az üzleti kapcsolatok szigorúbb vizsgálata és átvilágítása, mint amely az általános pénzügyi szolgáltatások – például lakossági banki szolgáltatások vagy befektetéskezelés – nyújtása esetén jellemző lenne.
- c) A pénzeszközök rendeltetési helyének megállapítása.

13. iránymutatás: Kereskedelemfinanszírozási szolgáltatóknak szóló ágazati iránymutatás

- 13.1. A kereskedelemfinanszírozás az áruk mozgását (és a szolgáltatások nyújtását) belföldön vagy határokon átnyúló viszonylatban elősegíteni hivatott fizetéskezelést jelent. A nemzetközi áruszállításkor az importőr számára fennáll annak kockázata, hogy az áruk nem érkeznek meg, míg az exportőr amiatt aggódhat, hogy a fizetésre nem kerül sor. E veszélyek csökkentése érdekében ezért számos kereskedelemfinanszírozási eszköz a bankokat helyezi az ügylet középpontjába.
- 13.2. A kereskedelemfinanszírozásnak számos különböző formája lehet. Ezek többek között a következők:
- a) „Nyitvaszállítási” ügyletek: olyan ügyletek, amelyeknél a vevő az áruk átvételét követően teljesít fizetést. Ezek a kereskedelemfinanszírozás legelterjedtebb eszközei, az ügylet kereskedelmi vonatkozású mögöttes jellegéről azonban a pénzáttalást végző bankok gyakran nem szereznek tudomást. Az ilyen ügyletekhez kapcsolódó kockázatok kezelése érdekében a bankoknak az I. címbe található útmutatást kell alkalmazniuk.
 - b) Az okmányos meghitelezésnek (akkreditív) számos változata van, amelyek különböző helyzetekhez igazodnak: az akkreditív egy bank által kibocsátott pénzügyi eszköz, amely bizonyos, a hitelfeltételekben meghatározott „megfelelő” dokumentumok (például az áruk feladására vonatkozó bizonyítékok) bemutatásakor garantálja a fizetést egy megnevezett kedvezményezett (jellemzően egy exportőr) számára.
 - c) Okmányos beszedvény: az okmányos beszedvény arra a folyamatra utal, amelynek során valamely „beszedő” bank fizetést vagy elfogadott váltót szed be áruimportőröktől a fizetés exportőröknek történő továbbítása céljából. A beszedést végző bank viszonzásképpen átadja az importőrnek a releváns kereskedelmi okmányokat (amelyeket az exportőrtől, rendszerint annak bankjától kap meg).

- 13.3. Az egyéb finanszírozási termékek, például a forfait-ügyletek vagy a strukturált finanszírozás, illetve a projektfinanszírozáshoz hasonló, szélesebb körű tevékenységek ezen ágazati iránymutatások hatályán kívül esnek. Az ilyen termékeket kínáló bankoknak az I. címben található általános útmutatást kell alkalmazniuk.
- 13.4. A kereskedelemfinanszírozási termékekkel vissza lehet élni pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás céljából. A vevő és az eladó például összejátszhat annak érdekében, hogy nemzetközi pénz- vagy értéktutalás céljából hamisan adja meg az áruk árát, típusát, minőségét vagy mennyiségét.
- 13.5. A bankoknak figyelembe kell venniük, hogy a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara (ICC) olyan standardokat dolgozott ki, mint például „Az okmányos meghitelezésekre vonatkozó egységes szabályok és szokványok” (Uniform Customs & Practice for Documentary Credits (600)) című standard, amely az akkreditív kibocsátó pénzügyi intézményekre alkalmazandó, az akkreditívek és az okmányos beszédvények használatára irányadó szabályok összessége, azonban ezek a standardok nem térnek ki a pénzügyi bűncselekményekkel kapcsolatos kérdésekre. A bankoknak figyelembe kell venniük, hogy ezek a standardok nem bírnak jogi kötőerővel, és az alkalmazásuk nem jelenti azt, hogy a bankoknak nem kell eleget tenniük a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos jogi és szabályozási kötelezettségeiknek.
- 13.6. Az e szektorbeli vállalkozásoknak az ezen iránymutatások I. címében meghatározott kockázati tényezők és intézkedések mellett az alábbi kockázati tényezőket és intézkedéseket kell figyelembe venniük. Ezzel összefüggésben a II. címben szereplő 8. ágazati iránymutatás is releváns lehet.

Kockázati tényezők

- 13.7. A kereskedelemfinanszírozási ügyletekben részt vevő bankok gyakran csak részinformációkhoz férnek hozzá az ügyletet és az abban részes feleket illetően. A kereskedelmi okmányok sokfélék lehetnek, és a bankok nem feltétlenül rendelkeznek a hozzájuk beérkező kereskedelmi okmányok különböző típusaira vonatkozó szakismeretekkel. Ez problémássá teheti a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat feltárását és értékelését.
- 13.8. A bankoknak mindazonáltal a józan ítélőképesség és a szakmai megítélés alapján értékelniük kell, hogy a birtokukban lévő információk és okmányok milyen mértékben adhatnak okot pénzmosással és terrorizmusfinanszírozással kapcsolatos aggodalomra vagy gyanúra.
- 13.9. A bankoknak a lehetséges mértékben mérlegelniük kell az alábbi kockázati tényezőket:

Ügyleti kockázati tényezők

- 13.10. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) Az ügylet szokatlanul nagy volumenű az ügyfél korábbi üzletágára és kereskedelmi tevékenységére vonatkozó ismeretek fényében.
- b) Az ügylet – nyilvánvaló jogszerű indok nélkül – nagymértékben strukturált, széttagolt vagy összetett, és több felet érint.
- c) Észszerű magyarázat nélkül okmánymásolatokat használnak olyan helyzetekben, amelyekben az eredeti okmányok lennének elvárhatók.
- d) Jelentős eltérések vannak az okmányok között, például az áruk típusának, mennyiségének vagy minőségének a legfontosabb okmányokban (azaz a számlákon, a biztosítási és a fuvarokmányokon) szereplő leírása és a ténylegesen fuvarozott áruk között, amennyiben ismertek.
- e) Az áruk típusa, mennyisége és értéke nincs összhangban a banknak a vevő üzleti tevékenységére vonatkozó ismereteivel.
- f) Az ügylet tárgyát képező áruk magasabb kockázatot jelentenek pénzmosás szempontjából, például bizonyos olyan áruk, amelyek árai jelentősen ingadozhatnak, ami megnehezítheti a hamis árak felderítését.
- g) Az áruk vagy szállítmányok megállapodás szerinti értéke túl- vagy alulbiztosított, vagy többszörös biztosítást alkalmaznak, amennyiben ez ismert.
- h) Az ügylet tárgyát képező árukhoz kiviteli engedélyre van szükség, például egyedi exportengedélyekre a kettős felhasználású termékek esetében, amelyek olyan termékek, szoftverek és technológiák, amelyeket polgári és katonai célokra egyaránt fel lehet használni.
- i) A kereskedelmi okmányok nem felelnek meg az alkalmazandó jogszabályoknak vagy standardoknak.
- j) Az egységárak alkalmazása a bank árukra és kereskedelemre vonatkozó ismereteinek fényében szokatlanul tűnik.
- k) Az ügylet más szempontból szokatlan, például az akkreditíveket gyakran módosítják egyértelmű magyarázat nélkül, vagy az árukat nyilvánvaló kereskedelmi indok nélkül másik joghatóság területén keresztül fuvarozzák.
- l) A kereskedelem tárgyát képező árukat olyan félnek vagy országnak szánják, amelyre például az Unió vagy az Egyesült Nemzetek Szervezete által bevezetett szankció, embargó vagy hasonló intézkedés vonatkozik, vagy azok ilyen fél vagy ország támogatására irányulnak.

13.11. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez:

- a) Független ellenőrök ellenőrizték az áruk minőségét és mennyiségét, valamint a szükséges dokumentumok és engedélyek meglétét.
- b) Az ügyletekben régóta ismert partnerek vesznek részt, amelyek egymással kötött ügyleteivel kapcsolatban bizonyított tapasztalatok állnak rendelkezésre, és korábban sor került átvilágításra.

Ügyfélkockázati tényezők

13.12. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) Az ügylet és/vagy az abban részt vevő felek nincsenek összhangban a banknak az ügyfél korábbi tevékenységére vagy üzletágára vonatkozó ismereteivel (például a fuvarozott áruk vagy a fuvarozott mennyiségek nincsenek összhangban az importőr vagy az exportőr üzleti tevékenységére vonatkozó ismeretekkel).
- b) Vannak arra utaló jelek, hogy a vevő és az eladó esetleg összejátszik, például:
 - i. a vevő és az eladó ugyanazon személy ellenőrzése alatt áll;
 - ii. az ügyletben részt vevő vállalkozásoknak megegyezik a címe, csak a bejegyzett meghatalmazott címét adják meg, vagy a címet érintő egyéb következtelenségek tapasztalhatók;
 - iii. a vevő hajlandó arra, vagy ragaszkodik ahhoz, hogy elfogadja az okmányok eltéréseit, vagy eltekintsen azoktól.
- c) Az ügyfél nem képes vagy nem hajlandó releváns okmányokat szolgáltatni az ügylet alátámasztására.
- d) Az ügyfélnek nehézséget okoz a teljes exportfolyamat megmagyarázása, vagy nem tudja megmagyarázni a mögöttes akkreditívek vagy okmányos beszédvénnyek tartalmát és jelentését.
- e) A vevő jogi struktúrája nem teszi lehetővé tulajdonosainak azonosítását, vagy a vevő meghatalmazottakat vagy harmadik feleket vesz igénybe jogainak és érdekeinek képviselésére.

13.13. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez:

- a) Az ügyfél meglévő ügyfél, amelynek az üzleti tevékenységét a bank jól ismeri, és az ügylet összhangban van az adott üzleti tevékenységgel.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

13.14. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) Az ügyletben érintett országban (többek között az áruk származási országában, az áruk rendeltetési országában, illetve a tranzitorszámban vagy az ügylet bármelyik felének letelepedési helye szerinti országban) valutaátváltási kontrollmechanizmusok vannak érvényben. Ez növeli annak kockázatát, hogy az ügylet valódi célja az, hogy a helyi jogszabályok megsértésével kerüljön sor valutaexportra.
- b) Az ügyletben érintett országban magasabb az alpbűncselekmények (például a kábítószer-kereskedelemben, a csempészetben vagy a hamisításhoz kapcsolódó bűncselekmények) szintje vagy szabadkereskedelmi övezetek vannak.
- c) Az ügyletet kormányzati vagy nemzetközi szervezetek vagy alapítványok égisze alatt hajtják végre természeti katasztrófa áldozatainak, illetve háborús konfliktusok vagy polgári zavargások sújtotta személyek támogatása céljából.

13.15. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez:

- a) A kereskedelem az EU/EGT területén folyik.
- b) Az ügyletben érintett országok pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó rendszere az (EU) 2015/849 irányelvben előírtól nem kevésbé szigorú, és ezen országokban alacsony az alpbűncselekmények szintje.

Intézkedések

13.16. A bankoknak ügyfél-átvilágítást kell végezniük az utasítást adó félre vonatkozóan. A gyakorlatban a bankok többsége csak meglévő ügyfelektől fogad el utasításokat, és a banknak az ügyféllel fenntartott, szélesebb üzleti kapcsolata segíthet az átvilágításra irányuló erőfeszítésekben.

13.17. Amennyiben egy bank kereskedelemfinanszírozási szolgáltatásokat nyújt az ügyfélnek, az ügyfél-átvilágítási folyamat keretében lépéseket kell tennie ügyfele üzleti tevékenységének megismerése érdekében. A bank például a következőkre vonatkozó információkat szerezhet be: melyek azok az országok, amelyekkel az ügyfél kereskedik, mely kereskedelmi útvonalakat használja, milyen árukkal kereskedik, kivel folytat üzleti tevékenységet (vevők, beszállítók stb.), igénybe vesz-e meghatalmazottakat vagy harmadik feleket, és ha igen, azok hol találhatóak. Ez segítheti, hogy a bank megismerje ügyfelét, és feltárja a szokatlan vagy gyanús ügyleteket.

13.18. Amennyiben a bank levelező bank, ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmaznia a válaszadó bankra vonatkozóan. A levelező banknak a levelezőbanki kapcsolatra vonatkozó 8. ágazati iránymutatást kell követnie.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

13.19. A 18a. cikknek a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat érintő kapcsolatok vagy ügyletek tekintetében való megfelelés érdekében a vállalkozásoknak az I. címben erre vonatkozóan meghatározott fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk.

13.20. A bankoknak a magasabb kockázatot jelentő egyéb helyzetekben is fokozott ügyfél-átvilágítást kell alkalmazniuk. Ennek keretében a bankoknak mérlegelniük kell, hogy helyénvalóak lennének-e magára az ügyletre és az ügylet más feleire (többek között az ügyfelektől eltérő felekre) irányuló, alaposabb átvilágítási ellenőrzések.

13.21. Az ügylet más feleire irányuló ellenőrzések többek között a következőkre terjedhetnek ki:

- a) Az ügyletben érintett más felektulajdonlásának és hátterének jobb megismerése érdekében tett lépések, különösen abban az esetben, ha azok magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén telepedtek le, vagy ha kiemelt kockázatot jelentő árukat kezelnek. Ide tartozhat cégjegyzékek és harmadik felek hírszerzési forrásainak ellenőrzése, illetve a nyílt forrásokban végzett internetes keresés.
- b) További információk beszerzése az érintett felek pénzügyi helyzetéről.

13.22. Az ügyletekre irányuló ellenőrzések többek között a következőkre terjedhetnek ki:

- a) harmadik felek forrásainak vagy nyílt forrásból származó adatforrásoknak – például a Nemzetközi Tengerészeti Hivatal adatforrásainak (például figyelmeztetések, hajóraklevelek, fuvar- és árképzési ellenőrzések) – a használata, vagy a hajózási társaságok ingyenes konténer-nyomonkövetési szolgáltatásának igénybevétele a szolgáltatott információk ellenőrzése, valamint annak ellenőrzése érdekében, hogy az ügylet célja jogszerű-e;
- b) annak mérlegelése a szakmai megítélésre támaszkodva, hogy az áruk árképzése kereskedelmi szempontból racionális-e, különösen a kereskedelem tárgyát képező olyan áruk tekintetében, amelyekre vonatkozóan megbízható és naprakész árképzési információk szerezhetők;
- c) annak ellenőrzése, hogy a fuvarozott áruk tömege és mennyisége összhangban van-e a fuvarozási móddal.

13.23. Mivel az akkreditívek és az okmányos beszedvények túlnyomórészt papíralapúak, és azokat kereskedelmi vonatkozású okmányok (például számlák, hajóraklevelek és manifesztek) kísérik, az ügyletek automatizált monitoringja nem feltétlenül megvalósítható. A feldolgozást végző banknak értékelnie kell ezeket az okmányokat abból a szempontból, hogy összhangban vannak-e a kereskedelmi ügylet feltételeivel, és meg kell követelnie a munkavállalótól, hogy

szakértelmükre és szakmai megítélésükre támaszkodva mérlegeljék, hogy bármilyen szokatlan jellemzők miatt indokolt lehet-e fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések alkalmazása, illetve felmerül-e pénzmosással és terrorizmusfinanszírozással kapcsolatos gyanú.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

13.24. A bankok által annak érdekében végzett rutinszerű ellenőrzések, hogy felderítsék a csalásokat és biztosítsák az ügyleteknek a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara által meghatározott standardoknak való megfelelését, azt jelentik, hogy a gyakorlatban még az alacsonyabb kockázatot jelentő helyzetekben sem alkalmaznak egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedéseket.

14. iránymutatás: Életbiztosítási vállalkozásoknak szóló ágazati iránymutatás

- 14.1. Az életbiztosítás célja, hogy egy bizonytalan jövőbeli esemény, például haláleset, betegség vagy a hosszabb élettartam miatt a megtakarítások nyugdíj alatti kimerülésének kockázatával (élettartam-kockázat) szemben pénzügyi védelmet nyújtson a kötvénytulajdonosnak. A védelmet egy biztosító valósítja meg, aki összevonja a sok különböző kötvénytulajdonost érintő pénzügyi kockázatokat. Életbiztosítások befektetési termékként vagy nyugdíjcélra is vásárolhatóak.
- 14.2. Életbiztosítási termékeket különféle forgalmazási csatornákon keresztül biztosítanak az ügyfelek számára; az ügyfelek lehetnek természetes vagy jogi személyek vagy jogi megállapodások. A szerződés kedvezményezettje lehet a kötvénytulajdonos, illetve egy megnevezett vagy kijelölt harmadik fél; a kedvezményezett a futamidő alatt meg is változhat, és előfordulhat, hogy az eredeti kedvezményezett soha nem részesül az életbiztosításból.
- 14.3. Az életbiztosítási termékek többségét hosszú távra tervezik, és egyes életbiztosítások csak ellenőrizhető esemény – például haláleset vagy nyugdíjba vonulás – esetén nyújtanak kifizetést. Ez azt jelenti, hogy számos életbiztosítási termék nem elég rugalmas ahhoz, hogy a pénzmosást végzők által választott első eszköz legyen. Ahogyan azonban más pénzügyi szolgáltatási termékek esetében is, fennáll annak kockázata, hogy az életbiztosítás vásárlásához felhasznált pénzeszközök bűncselekményből befolyt bevételből származnak.
- 14.4. Az e szektorbeli vállalkozásoknak az ezen iránymutatások I. címében meghatározott kockázati tényezők és intézkedések mellett az alábbi kockázati tényezőket és intézkedéseket kell figyelembe venniük. Ezzel összefüggésben a II. címben szereplő 12. és 16. ágazati

iránymutatás is releváns lehet. Közvetítők igénybevétele esetén a szolgáltatási csatornához kapcsolódóan az I. címben meghatározott kockázati tényezők relevánsak.

14.5. Ezen iránymutatások a közvetítők számára is hasznosak lehetnek.

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

14.6. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) A fizetések rugalmassága, például ha a termék lehetővé teszi a következőket:
 - i. nem azonosított harmadik személyektől származó fizetések;
 - ii. nagy értékű vagy korlátlan értékű díjfizetés, túlfizetés vagy jelentős mennyiségű kisebb értékű díjfizetés;
 - iii. készpénzfizetés.
- b) Könnyű hozzáférés a felhalmozott pénzeszközökhöz, például a termék bármikor lehetővé teszi a részleges pénzfelvételt vagy a lejárat előtti visszavásárlást, korlátozott illetékek és díjak mellett.
- c) Piacképesség, például a termék:
 - i. másodlagos piacokon forgalmazható;
 - ii. felhasználható hitel biztosítékként.
- d) Anonimitás, például a termék elősegíti vagy lehetővé teszi az ügyfél anonimitását.

14.7. A kockázat csökkentésében a következő tényezők játszhatnak közre: A termék alábbi jellemzői:

- a) azt csak valamely előre meghatározott esemény, például haláleset bekövetkezése esetén, vagy meghatározott időpontban fizetik ki, mint például fogyasztói és jelzáloghitelekre kötött és csak a biztosított személy halálakor kifizetett hitelfedezeti életbiztosítási kötvények esetében;
- b) nincs visszavásárlási értéke;
- c) nincs befektetési eleme;
- d) nincs harmadik személy általi fizetést lehetővé tevő mechanizmusa;

- e) szükségessé teszi, hogy a teljes befektetés kis értékre korlátozódjon;
- f) alacsony díjú életbiztosítás;
- g) csak kis értékű rendszeres díjfizetést tesz lehetővé, túlfizetést például nem;
- h) csak munkáltatókon – például nyugdíjrendszeren, nyugellátási programon vagy a munkavállalók részére nyugellátást biztosító hasonló rendszeren – keresztül elérhető, amelyek esetében a járulékfizetésre a bérből történő levonással kerül sor, és a rendszer szabályai nem teszik lehetővé a tag rendszerben fennálló érdekeltségének az engedményezését;
- i) nem vásárolható vissza rövid vagy középtávon, mint például a lejárat előtti visszavásárlási opció nélküli nyugdíjrendszerek esetében;
- j) nem használható biztosítékként;
- k) nem teszi lehetővé a készpénzfizetést;
- l) az adókedvezmény igénybevételéhez szükséges pénzeszközök rendelkezésre állását korlátozó feltételei vannak.

Az ügyfelekhez és a kedvezményezettekhez kapcsolódó kockázati tényezők

14.8. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) Az ügyfél jellege, például a következők:
 - i. olyan jogi személyek, amelyeknek a szerkezete megnehezíti a tényleges tulajdonos azonosítását;
 - ii. az ügyfél vagy az ügyfél tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő;
 - iii. a kötvény kedvezményezettje vagy e kedvezményezett tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő;
 - iv. az ügyfél életkora szokatlan a keresett termék típusához képest (például az ügyfél nagyon fiatal vagy nagyon idős);
 - v. a szerződés nem felel meg az ügyfél vagyoni helyzetének;
 - vi. az ügyfél foglalkozása vagy tevékenységei a pénzmosáshoz különösen nagy valószínűséggel kapcsolódónak minősülnek, például mert ismertén rendkívül készpénzigényesek vagy magas korrupciós kockázatnak vannak kitéve;

- vii. a szerződést „kapuőr” – például az ügyfél nevében eljáró bizalmi vagyonkezelő társaság – írja alá;
- viii. a kötvénytulajdonos és/vagy a szerződés kedvezményezettje olyan társaság, amelynek részvényesi meghatalmazottjai vagy bemutatóra szóló részvényei vannak.

b) Az ügyfél viselkedése:

- i. Például a szerződéssel összefüggésben:
 - a. az ügyfél gyakran helyezi át másik biztosítóhoz a szerződést;
 - b. gyakori és magyarázat nélküli visszavásárlások, különösen akkor, ha a visszatérítést eltérő bankszámlákra teljesítik;
 - c. az ügyfél gyakran vagy váratlanul él a szabad felmondásra vonatkozó rendelkezések, illetve az elállási időszakok lehetőségével, különösen abban az esetben, ha a visszatérítést egy látszólag független harmadik fél részére teljesítik;
 - d. az ügyfélnek magas költségei merülnek fel azért, hogy valamely termék lejárat előtti megszüntetését kéri;
 - e. az ügyfél a szerződést egy látszólag független harmadik félre ruházza át;
 - f. az ügyfélnek a biztosítási összeg és/vagy a díjfizetés módosítására vagy növelésére irányuló kérelme szokatlan vagy túlzó.
- ii. A kedvezményezettel összefüggésben, így például:
 - a. csak a kárigény bejelentésekor hozzák a biztosító tudomására a kedvezményezett megváltozását;
 - b. az ügyfél megváltoztatja a kedvezményezettre vonatkozó záradékot, és egy látszólag független harmadik felet jelöl ki;
 - c. a biztosító, az ügyfél, a tényleges tulajdonos, a kedvezményezett vagy a kedvezményezett tényleges

tulajdonosa különböző joghatóságok területén található.

iii. A fizetésekkel összefüggésben, így például:

- a. az ügyfél szokatlan fizetési módszereket, például készpénzt vagy strukturált monetáris eszközöket, illetve az anonimitást elősegítő egyéb fizetési eszközöket használ;
- b. magyarázat nélkül, különböző bankszámlákról teljesített fizetések;
- c. nem az ügyfél lakóhelye szerinti országban letelepedett bankokból teljesített fizetések;
- d. az ügyfél gyakran vagy nagy értékű túlfizetést teljesít, amikor az nem volt várható;
- e. független harmadik személyektől beérkező fizetések;
- f. nyugdíjazási programba fizetett felzárkózási járulék a nyugdíjba vonulás időpontjához közeli időpontban.

14.9. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez: Vállalati tulajdonú életbiztosítás esetén az ügyfél:

- a) olyan hitelintézet vagy pénzügyi intézmény, amelyre a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos követelmények vonatkoznak, és amely felett az e követelményeknek való megfelelés tekintetében az (EU) 2015/849 irányelvnek megfelelő módon felügyeletet gyakorolnak;
- b) EGT-beli joghatóság területén található közigazgatási hatóság vagy állami vállalat.

A forgalmazási csatornához kapcsolódó kockázati tényezők

14.10. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) nem személyes értékesítés, például megfelelő biztosítékok – többek között a 910/2014/EU rendeletnek megfelelő elektronikus aláírások vagy elektronikus azonosító eszközök – nélküli internetes, postai vagy telefonos értékesítés;
- b) hosszú közvetítői láncok;

- c) szokatlan körülmények között (például nem indokolt földrajzi távolságból) vesznek igénybe közvetítőt.

14.11. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez:

- a) A biztosító jól ismeri a közvetítőket, és meggyőződik arról, hogy a közvetítő a kapcsolathoz társuló kockázattal arányos és az (EU) 2015/849 irányelvben előírtakkal összhangban lévő ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmaz.
- b) A termék csak bizonyos társaságok alkalmazottai számára elérhető, amely társaságok szerződést kötöttek a biztosítóval annak érdekében, hogy életbiztosítást biztosítson az alkalmazottainak, például juttatási csomag részeként.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

14.12. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) A biztosító, az ügyfél, a tényleges tulajdonos, a kedvezményezett vagy a kedvezményezett tényleges tulajdonosa magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóságok területén telepedett le vagy ilyen joghatóságokkal áll kapcsolatban. A vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra a joghatóságokra, ahol a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem szempontjából történő felügyelet nem hatékony.
- b) A biztosítási díjat magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóságok területén letelepedett pénzügyi intézményeknél vezetett számlákról fizetik. A vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra a joghatóságokra, ahol a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem szempontjából történő felügyelet nem hatékony.
- c) A közvetítő magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén telepedett le vagy ilyen joghatóságokkal áll kapcsolatban. A vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra a joghatóságokra, ahol a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem szempontjából történő felügyelet nem hatékony.

14.13. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez:

- a) Az országot hiteles források, például kölcsönös értékelések vagy részletes értékelő jelentések olyan országgént azonosítják, amely a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó hatékony rendszerrel rendelkezik.

- b) Az országot hiteles források olyan országgént azonosítják, amelyben alacsony a korrupció és más bűncselekmények szintje.

Intézkedések

14.14. Az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikkének (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az életbiztosítási üzletág tekintetében a vállalkozásoknak nemcsak az ügyfélre és a tényleges tulajdonosra vonatkozóan kell ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazniuk, hanem a kedvezményezettek azonosítását vagy megnevezését követően azonnal a kedvezményezettekre is. Ez az jelenti, hogy a vállalkozásoknak:

- a) meg kell szerezniük a kedvezményezett nevét, akár természetes vagy jogi személyt, akár megállapodást határoznak meg kedvezményezettként; vagy
- b) elegendő információt kell szerezniük az arról való meggyőződés érdekében, hogy a kedvezményezettek kiléte a kifizetéskor megállapítható, amennyiben a kedvezményezetteket személyek egy csoportjaként vagy bizonyos jellemzők alapján jelölik meg. Ha például a kedvezményezettek „a leendő unokáim”, a biztosító információt szerezhet a kötvénytulajdonos gyermekeiről.

14.15. A vállalkozásoknak legkésőbb a kifizetéskor ellenőrizniük kell a kedvezményezettek kilétét.

14.16. Amennyiben a vállalkozás tudja, hogy az életbiztosítást harmadik félre engedményezték, és e harmadik fél kapja majd meg a kötvény értékét, az engedményezés időpontjában azonosítania kell a tényleges tulajdonost.

14.17. Az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikke (6) bekezdésének való megfelelés érdekében, amennyiben a bizalmi vagyionkezelés vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás kedvezményezettjeit személyek egy csoportjaként vagy bizonyos jellemzők alapján jelölik meg, a vállalkozásoknak elegendő információt kell szerezniük az arról való meggyőződés érdekében, hogy a kifizetés időpontjában, illetve amikor a kedvezményezettek az őket megillető jogokat érvényesítik, megállapítható lesz a kedvezményezettek kiléte.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

14.18. A 18a. cikknek a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat érintő kapcsolatok vagy ügyletek tekintetében való megfelelés érdekében a vállalkozásoknak az I. címben erre vonatkozóan meghatározott fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk. A következő fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedésekre lehet szükség minden egyéb kiemelt kockázatot jelentő helyzetben:

- a) Amennyiben az ügyfél igénybe veszi a szabad felmondási/elállási időszakot, a biztosítási díjat az ügyfél azon bankszámlájára kell visszatéríteni, amelyről a pénzeszközöket befizették. A vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy a visszatérítés előtt az ügyfél kilétét az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikkével összhangban ellenőrizzék, különösen abban az esetben, ha a biztosítási díj magas, vagy a körülmények más tekintetben szokatlannak tűnnek. A vállalkozásoknak azt is mérlegelniük kell, hogy a törlés miatt felmerül-e gyanú az ügylettel kapcsolatban, valamint hogy helyénvaló lenne-e gyanús tevékenység bejelentése.
- b) További lépések tehetők annak érdekében, hogy a vállalkozásnak kiterjedtebb ismeretei legyenek az ügyfélről, a tényleges tulajdonosról, a kedvezményezettről vagy a kedvezményezett tényleges tulajdonosáról, a harmadik félnek minősülő fizető felekről és kedvezményezettekről. Példák:
- i. az (EU) 2015/849 irányelv 14. cikkének az előzetes ügyfél-átvilágítás alóli mentességről rendelkező (2) bekezdésében foglalt eltérés alkalmazásának mellőzése;
 - ii. más releváns felek – többek között a harmadik félnek minősülő fizető felek és kedvezményezettek – kilétének az üzleti kapcsolat kezdete előtti ellenőrzése;
 - iii. további információk szerzése az üzleti kapcsolat tervezett jellegének megállapítása céljából;
 - iv. további információk szerzése az ügyfélről, valamint az ügyfél és a tényleges tulajdonos azonosító adatainak rendszeresebb naprakésszé tétele;
 - v. ha a fizető fél eltér az ügyféltől, az ok meghatározása;
 - vi. a kilét egynél több megbízható és független forrás alapján történő ellenőrzése;
 - vii. az ügyfél vagyona és pénzeszközei forrásának, például a foglalkoztatására és a fizetésére, a hagyatéki vagy válási egyezségekre vonatkozó adatoknak a megállapítása;
 - viii. amennyiben lehetséges, a kedvezményezett azonosítása és kilétének ellenőrzése az üzleti kapcsolat kezdetén, ahelyett, hogy a vállalkozás megvárná, amíg sor kerül az azonosításukra vagy megjelölésükre, szem előtt tartva, hogy a kedvezményezett a kötvény időtartama alatt változhat;
 - ix. a kedvezményezett tényleges tulajdonosának azonosítása és kilétének ellenőrzése;
 - x. az (EU) 2015/849 irányelv 20. és 21. cikkével összhangban intézkedések hozatala annak meghatározása érdekében, hogy az ügyfél kiemelt közszereplő-e, továbbá

észszerű intézkedések hozatala annak meghatározása érdekében, hogy a kedvezményezett vagy a kedvezményezett tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő-e a kötvény teljes vagy részleges engedményezésének időpontjában, vagy legkésőbb a kifizetés időpontjában;

- xi. annak előírása, hogy az első fizetést az ügyfél nevében olyan banknál vezetett számláról teljesítsék, amely az (EU) 2015/849 irányelvben előírtaknál nem kevésbé szigorú ügyfél-átvilágítási standardok hatálya alá tartozik.

14.19. Az (EU) 2015/849 irányelv 20. cikke előírja, hogy amennyiben a kiemelt közszereplőkkel folytatott üzleti kapcsolathoz magas kockázat társul, a vállalkozásoknak nemcsak az irányelv 13. cikke szerinti ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk, hanem a kötvény kifizetése előtt a vezető tisztségviselőket is tájékoztatniuk kell, hogy a vezető tisztségviselők tájékozott álláspontot alakíthassanak ki a helyzethez kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatról, és dönthessenek a kockázat csökkentésére szolgáló, legmegfelelőbb intézkedésekről; a vállalkozásoknak ezenfelül az üzleti kapcsolat egészére vonatkozóan fokozott ügyfél-átvilágítást kell végezniük.

14.20. A vállalkozásoknak:

- a) további információkat kell szerezniük az üzleti kapcsolatról annak érdekében, hogy megismerhessék az ügyfél/a biztosított és a kedvezményezett közötti kapcsolat jellegét, valamint a fizető fél és a kedvezményezett közötti kapcsolat jellegét, ha a fizető fél nem azonos az ügyféllel/a biztosítottal; és
- b) fokozniuk kell a pénzeszközök származására vonatkozóan végzett vizsgálatot.

14.21. Amennyiben a kedvezményezett egy kifejezetten megnevezett kiemelt közszereplő, a vállalkozások nem várhatnak a kötvény kifizetéséig azzal, hogy fokozott vizsgálatot végezzenek az üzleti kapcsolat egészére vonatkozóan.

14.22. Előfordulhat, hogy az ügyleteket gyakrabban és alaposabb monitoringnak kell alávetni (szükség esetén többek között a pénzeszközök származásának megállapításával).

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

14.23. Egyes ügyfél-átvilágítási követelmények alacsony kockázatot jelentő helyzetekben teljesíthetők lehetnek a következő intézkedésekkel (a nemzeti jogszabályok által megengedett mértékben):

- a) A vállalkozások vélelmezhetik, hogy az ügyfél kilétének ellenőrzése teljesült, arra alapozva, hogy egy olyan számláról hívtak le fizetést, amelyről a vállalkozás meggyőződött, hogy az ügyfél saját nevére szóló vagy közös tulajdonú, valamely EGT-országbeli szabályozott hitelintézetnél vezetett számlája.

- b) A vállalkozások a kedvezményezett nevén valamely EGT-beli szabályozott hitelintézetnél vezetett számlára teljesített fizetésre alapozva vélelmezhetik, hogy teljesült a szerződés kedvezményezettje kilétének ellenőrzése.

15. iránymutatás: Befektetési vállalkozásoknak szóló ágazati iránymutatás

15.1. A 2014/65/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában meghatározott befektetési vállalkozásoknak a 2014/65/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 2. pontjában meghatározott befektetési szolgáltatások vagy tevékenységek nyújtásakor vagy végrehajtásakor az ezen iránymutatások I. címében meghatározott kockázati tényezők és intézkedések mellett az alábbi kockázati tényezőket és intézkedéseket kell figyelembe venniük. Ezzel összefüggésben a 12. ágazati iránymutatás is releváns lehet.

15.2. Az e szektorbeli vállalkozásoknak az (EU) 2015/849 irányelv szerinti kötelezettségeik teljesítése érdekében figyelembe kell venniük, hogy:

- a) ebben az ágazatban a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot elsősorban a befektetési vállalkozások által kiszolgált ügyfelekkel kapcsolatos kockázat idézi elő; és
- b) a befektetési vállalkozások által végzett tevékenységek jellege azt jelenti, hogy a befektetési vállalkozások piaci visszaéléshez hasonló alaphűncselekményeknek lehetnek kitéve, ami pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot eredményezhet.

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz vagy ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

15.3. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) az ügyletek szokatlanul nagy volumenűek az ügyfél profilját tekintve;
- b) nem szabványos vagy szabálytalannak tűnő kiegyenlítési megállapodások;
- c) a valutaátszámításhoz használt értékpapírokat érintő, másolt kereskedések (mirror trades) vagy ügyletek, amelyek szokatlanul tűnnek vagy nincs látható üzleti vagy gazdasági céljuk;

- d) a termék vagy szolgáltatás felépítése miatt nehézséget jelenthet az ügyfelek azonosítása; lehetségesek a harmadik fél által teljesített fizetések.

15.4. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez:

- a) A termékre vagy szolgáltatásra kötelező átláthatósági és/vagy adatközlési követelmények vonatkoznak.

Ügyfélkockázati tényezők

15.5. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) Az ügyfél viselkedése, így például:
- i. a befektetésnek gyakran nincs nyilvánvaló gazdasági célja;
 - ii. az ügyfél azt kéri, hogy az eredeti befektetés után rövid időn belül vagy a kifizetés napja előtt egyértelmű magyarázat nélkül visszavásárolhassa vagy visszaválthassa valamely hosszú távú befektetését, különösen abban az esetben, ha ez pénzügyi veszteséghez vagy magas ügyleti díjak fizetéséhez vezet;
 - iii. az ügyfél rövid időn belül, nyilvánvaló stratégia vagy gazdasági magyarázat nélkül részvények ismételt megvásárlását és eladását kéri;
 - iv. az ügyfélre és a tényleges tulajdonosra vonatkozó ügyfél-átvilágítási információk átadására való hajlandóság hiánya;
 - v. az ügyfél-átvilágítási információk vagy a fizetési adatok gyakori változása;
 - vi. az ügyfél több pénzeszközt utal át, mint amennyi a befektetéshez szükséges, és a többletösszegek visszatérítését kéri;
 - vii. gyanúra adnak okot azok a körülmények, amelyek mellett az ügyfél igénybe veszi az elállási időszakot;
 - viii. előzetes értesítés nélkül több számla használata, különösen abban az esetben, ha ezeket a számlákat több különböző joghatóságban vagy kiemelt kockázatot jelentő joghatóságok területén vezetik;
 - ix. az ügyfél oly módon kívánja strukturálni a kapcsolatot, hogy több felet, például részvényesi meghatalmazottakkal rendelkező társaságokat vesz igénybe különböző joghatóságok területén, különösen abban az esetben, ha ezek a joghatóságok magasabb pénzmossási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentenek.
- b) Az ügyfél jellege, így például:

- i. az ügyfél magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén letelepedett társaság, bizalmi vagyonkezelő vagy más társulás jellegű jogi megállapodás, amely a bizalmi vagyonkezelőkhöz hasonló szerkezettel vagy funkciókkal rendelkezik (a vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra a joghatóságokra, amelyek ténylegesen nem tesznek eleget az adózásra és az információmegosztásra vonatkozó nemzetközi átláthatósági standardoknak);
 - ii. az ügyfél olyan befektetési eszköz, amely alig vagy egyáltalán nem végez ügyfél-átvilágítást saját ügyfeleinek körében;
 - iii. az ügyfél harmadik félnek minősülő, nem szabályozott befektetési eszköz;
 - iv. az ügyfél tulajdonosi szerkezete és ellenőrzési struktúrája nem átlátható;
 - v. az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő, vagy más olyan kiemelkedő pozíciót tölt be, amely lehetővé teheti számára, hogy személyes haszonszerzés céljából visszaéljen a pozíciójával;
 - vi. az ügyfél részvényesi meghatalmazottakkal rendelkező, nem szabályozott társaság, amelynek ismeretlenek a részvényesei.
- c) Az ügyfél vállalkozása, például az ügyfél pénzeszközei olyan ágazatokban végzett üzleti tevékenység eredményei, amelyekhez a pénzügyi bűncselekmények magasabb kockázata kapcsolódik, például építőipar, gyógyszeripar és egészségügyi ellátás, fegyverkereskedelem és védelmi ipar, nyersanyag-kitermelő iparágak vagy közbeszerzés.

15.6. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez:

- a) Az ügyfél olyan intézményi befektető, amelynek a jogállását EGT-beli kormányzati ügynökség ellenőrizte, például kormányzat által jóváhagyott nyugdíjrendszer.
- b) Az ügyfél EGT-beli joghatóság kormányzati szerve.
- c) Az ügyfél EGT-beli joghatóság területén letelepedett pénzügyi intézmény.

A forgalmazási csatornákhöz kapcsolódó kockázati tényezők

15.7. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) A megbízások fogadási és továbbítási láncának összetettsége;
- b) A befektetési termékek forgalmazási láncának összetettsége;

- c) A kereskedési helyszín olyan tagokkal vagy résztvevőkkel rendelkezik, amelyek kiemelt kockázatot jelentő joghatóságok területén találhatók.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

15.8. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) A befektető vagy a letétkezelő magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén található.
- b) A pénzeszközök magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területéről származnak.

Intézkedések

15.9. Az e szektorbeli vállalkozásoknak a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó politikáik és eljárásaik annak érdekében történő kidolgozásakor, hogy eleget tegyenek az (EU) 2015/849 irányelv szerinti kötelezettségeiknek, figyelembe kell venniük, hogy az általuk végzett tevékenység típusától függően olyan szabályok hatálya alá fognak tartozni, amelyek alapján széles körű információkat kell gyűjteniük ügyfeleikről. Ebben az esetben mérlegelniük kell, hogy a MiFID II. irányelvnek és az EMIR-rendeletnek való megfelelés céljából megszerzett információk milyen mértékben használhatók fel a szokásos helyzetekben fennálló ügyfél-átvilágítási kötelezettségeik teljesítéséhez is.

15.10. Konkrétabban, a befektetéskezelőknek jellemzően jól meg kell ismerniük ügyfeleiket, hogy segítséget tudjanak nyújtani nekik a megfelelő befektetési portfóliók meghatározásában. Ehhez a vállalkozások hasonló információkat gyűjtenek össze, mint amelyeket a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem céljára is megszerznek.

15.11. A vállalkozásoknak a magasabb kockázatot jelentő helyzetekben az I. címben meghatározott fokozott ügyfél-átvilágítási iránymutatásokat kell követniük. Ezenfelül amennyiben az üzleti kapcsolathoz társuló kockázat magas, a vállalkozásoknak:

- a) azonosítaniuk kell az ügyfelek mögöttes befektetőit, és szükség esetén ellenőrizniük kell azok kilétét, ha az ügyfél harmadik félnek minősül, nem szabályozott befektetési eszköz;
- b) meg kell ismerniük a nem ellenőrzött harmadik felek részére vagy általuk teljesített fizetések vagy átutalások okát.

15.12. A befektetéskezelők az alacsony kockázatot jelentő helyzetekben – a nemzeti jogszabályok által megengedett mértékben – alkalmazhatják az I. címben meghatározott egyszerűsített ügyfél-átvilágítási iránymutatásokat.

16. iránymutatás: Befektetésialap-szolgáltatóknak szóló ágazati iránymutatás

- 16.1. A befektetésialap-szolgáltatás több felet érinthet: például az alapkezelőt, a kinevezett tanácsadókat, a letétkezelőt és az alletétkezelőket, a részvénykönyv-vezetőket és egyes esetekben a kiemelt brókereket. Hasonlóképpen, ezen alapok forgalmazásában részt vehetnek olyan felek, mint a függő ügynökök, a tanácsadást nyújtó és a szabad felhatalmazással rendelkező vagyonkezelők, a platformszolgáltatók és a független pénzügyi tanácsadók.
- 16.2. Az alap forgalmazási folyamatában részt vevő felektípusa és száma az alap jellegétől függ, és befolyásolhatja azt, hogy az alap mennyit tud az ügyfeléről és a befektetőiről. A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségek betartásáért viselt felelősség az alapra vagy – amennyiben maga az alap nem kötelezett szolgáltató – az alapkezelőre hárul, noha az alap egyes ügyfél-átvilágítási kötelezettségeit bizonyos feltételek mellett ezen egyéb felek közül egy vagy több is teljesítheti.
- 16.3. A befektetési alapokat személyek vagy szervezetek igénybe vehetik pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás céljára:
- a) A lakossági alapok forgalmazása gyakran nem személyesen történik; az ilyen alapokhoz gyakran könnyen és viszonylag gyorsan hozzá lehet férni, és az ilyen alapokban szerzett részesedések különböző felek között átruházhatók.
 - b) Az alternatív befektetési alapok, így például a fedezeti alapok, az ingatlanalapok és a magántőkealapok általában kevesebb befektetővel rendelkeznek, amelyek lehetnek magánszemélyek és intézményi befektetők (nyugdíjalapok, alapok alapjai) is. Az ilyen, korlátozott számú vagyonos magánszemély részére vagy családi vagyontervezés céljára kialakított alapok esetében magasabb a velük pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás céljából való visszaélés eredendő kockázata, mint a lakossági alapok esetében, mivel a befektetők nagyobb valószínűséggel vannak olyan helyzetben, hogy ellenőrzést gyakorolhatnak az alap eszközállománya felett. Ha a befektetők ellenőrzést gyakorolnak az eszközállomány felett, ezek az alapok magánvagyon-kezelő gazdasági egységeknek minősülnek, amelyeket az (EU) 2015/849 irányelv III. melléklete potenciálisan magasabb kockázatra utaló tényezőként említ.
 - c) A befektetés gyakran közép- vagy hosszú távú jellege ellenére, amely hozzájárulhat ahhoz, hogy e termékek pénzmosási célra való felhasználása kisebb vonzerővel bírjon, a növekedés és jövedelem generálására való képességük alapján mégis felkelthetik a pénzmosást végzők érdeklődését.

- 16.4. Ezen ágazati iránymutatás címzettjei a következők:

- a) az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikke 2. pontja d) alpontja értelmében vett, a saját részvényeiket vagy befektetési jegyeiket forgalmazó befektetési alapok; és
- b) alapkezelők, amennyiben a befektetési alap nincs bejegyezve.

Lehetséges, hogy az alap szolgáltatásában vagy forgalmazásában részt vevő egyéb feleknek, például a közvetítőknek is meg kell felelniük saját ügyfél-átvilágítási követelményeiknek, és adott esetben ezen iránymutatások megfelelő fejezeteit kell alkalmazniuk.

A 8., 14. és 15. ágazati iránymutatás szintén releváns lehet az alapok és az alapkezelők számára.

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz vagy ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

16.5. Az alaphoz kapcsolódó kockázat növekedéséhez a következő tényezők járulhatnak hozzá:

- a) Az alapot korlátozott számú magánszemély számára vagy családi vagyontervezés céljára alakították ki, például magánalap vagy egyetlen befektetővel rendelkező alap.
- b) Lehetséges az alap jegyzése, majd azt követően a befektetés rövid időn belüli visszavásárlása anélkül, hogy ennek kapcsán a befektetőnek jelentős adminisztrációs költségei merülnének fel;
- c) Az alap befektetési jegyei vagy részvényei anélkül kezelhetők, hogy az alapot vagy az alapkezelőt értesítsék a kereskedés időpontjában;
- d) A befektetőre vonatkozó információk több tárgykörre oszlanak.

16.6. A jegyzéshez kapcsolódó kockázat növekedéséhez a következő tényezők járulhatnak hozzá:

- a) A jegyzés több joghatóság területén található számlákat vagy harmadik feleket érint, különösen abban az esetben, ha ezek a joghatóságok az I. cím 2.9–2.15. iránymutatásában meghatározottak szerint magas pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentenek.
- b) A jegyzés harmadik félnek minősülő jegyzőket vagy kedvezményezetteket érint, különösen abban az esetben, ha erre nem számítanak.

16.7. Az alaphoz kapcsolódó kockázat csökkentéséhez a következő tényezők járulhatnak hozzá:

- a) Harmadik felek részére vagy általuk teljesített fizetések nem megengedettek.
- b) Az alap csak kisbefektetők számára áll nyitva, a befektetéseket maximalizálják.

Ügyfélkockázati tényezők

16.8. A kockázatot a következő tényezők növelhetik: Az ügyfél viselkedése szokatlan, például:

- a) A befektetés nélküli nyilvánvaló stratégiát vagy gazdasági célt, vagy az ügyfél olyan befektetéseket hajt végre, amelyek nincsenek összhangban az ügyfél általános pénzügyi helyzetével, amennyiben azt az alap vagy az alapkezelő ismeri.
- b) Az ügyfél az eredeti befektetés után rövid időn belül vagy a kifizetés napja előtt egyértelmű stratégia vagy magyarázat nélkül befektetési jegyek vagy részvények ismételt megvásárlását és/vagy eladását kéri, különösen abban az esetben, ha ez pénzügyi veszteséghez vagy magas ügyleti díjak fizetéséhez vezet.
- c) Az ügyfél több pénzeszközt utal át, mint amennyi a befektetéshez szükséges, és a többletösszegek visszatérítését kéri.
- d) Az ügyfél előzetes értesítés nélkül több számlát használ, különösen abban az esetben, ha e számlák vezetése több joghatóság területén vagy magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóságok területén történik.
- e) Az ügyfél oly módon kívánja strukturálni a kapcsolatot, hogy több felet, például részvényesi meghatalmazottakkal rendelkező társaságokat vesz igénybe különböző joghatóságok területén, különösen abban az esetben, ha ezek a joghatóságok magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentenek.
- f) Az ügyfél hirtelen, magyarázat nélkül megváltoztatja a kiegyenlítés helyét, például megváltoztatja a tartózkodási helye szerinti országot.

16.9. A következő tényezők járulhatnak hozzá a kockázat csökkentéséhez:

- a) az ügyfél olyan intézményi befektető, amelynek a jogállását EGT-beli kormányzati ügynökség ellenőrizte, például kormányzat által jóváhagyott nyugdíjrendszer;
- b) az ügyfél a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem tekintetében az (EU) 2015/849 irányelvben előírtaknál nem kevésbé szigorú követelmények hatálya alá tartozik.

A forgalmazási csatornákhöz kapcsolódó kockázati tényezők

16.10. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) Olyan összetett forgalmazási csatornák, amelyek korlátozzák, hogy az alap felügyelje az üzleti kapcsolatait, és amelyek korlátozzák az ügyletek monitoringjára való képességét, például az alap számos alforgalmazót vesz igénybe harmadik országokban végzett forgalmazáshoz;
- b) a forgalmazó az ezen iránymutatások általános részében meghatározott, magas pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén található.

16.11. A következő tényezők utalhatnak alacsonyabb kockázatra:

- a) Az alap csak az alacsony kockázatot jelentő befektetők valamely megjelölt típusát fogadja el, így például a megbízóként befektető szabályozott vállalkozásokat (például az életbiztosítási társaságokat) vagy a vállalati nyugdíjrendszereket.
- b) Az alapot csak olyan vállalkozás vásárolhatja meg és vásárolhatja vissza, amely a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem tekintetében az (EU) 2015/849 irányelvben előírtaknál nem kevésbé szigorú követelmények hatálya alá tartozik.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

16.12. A kockázatot a következő tényezők növelhetik:

- a) Az ügyfelek vagy tényleges tulajdonosaik pénzeszközök magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóságok területén – különösen a pénzmosáshoz kapcsolódó alaphűncselekmények magasabb szintjével jellemzett joghatóságok területén – keletkeztek.
- b) Az ügyfél azt kéri, hogy a befektetését egy magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén található hitelintézetnél vezetett számlára váltsák vissza.

Intézkedések

16.13. Az alapok vagy az alapkezelők által az ügyfél-átvilágítási kötelezettségeik teljesítése érdekében meghozandó intézkedések attól függenek, hogy az ügyfél vagy a befektető (ha a befektető nem egyezik meg az ügyféllel) hogyan jut el az alaphoz. Az alapnak vagy az alapkezelőnek továbbá kockázatterékeny intézkedéseket kell hoznia adott esetben azon természetes személyek azonosítása és kilétük ellenőrzése érdekében, akik az ügyfél végső tulajdonosai vagy akik végső irányítást gyakorolnak az ügyfél felett (vagy akiknek a nevében az ügylet végrehajtására sor kerül), például oly módon, hogy a leendő ügyfelet arra kéri, hogy

az alaphoz való csatlakozás első kérelmezésekor nyilatkozzon arról, hogy a saját nevében fektet-e be, vagy valaki másnak a nevében befektető közvetítő-e.

16.14. Az ügyfél:

- a) olyan természetes vagy jogi személy, aki/amely a saját nevében, nem pedig más, mögöttes befektetők nevében közvetlenül vásárol valamely alaphoz befektetési jegyeket vagy részvényeket; vagy
- b) olyan vállalkozás, amely gazdasági tevékenységének keretében a saját nevében közvetlenül vásárol befektetési jegyeket vagy részvényeket, és gyakorol ellenőrzést a befektetés felett, egy vagy több olyan harmadik fél javára, amely nem ellenőrzi a befektetést vagy a befektetési döntéseket; vagy
- c) olyan vállalkozás, például pénzügyi közvetítő, amely a saját nevében jár el, és be van jegyezve az alap részvényeinek/befektetési jegyeinek nyilvántartásába, de egy vagy több harmadik fél nevében és konkrét utasításai alapján jár el (például azért, mert a pénzügyi közvetítő részvényesi meghatalmazott, bróker, több ügyfél összevont számláját/gyűjtőszámláját kezelő gazdasági szereplő, vagy hasonló, passzív jellegű megállapodás gazdasági szereplője); vagy
- d) valamely vállalkozás ügyfele, például pénzügyi közvetítő ügyfele, és a vállalkozás nincs bejegyezve az alap részvényeinek/befektetési jegyeinek nyilvántartásába (például azért, mert a befektetési alap pénzügyi közvetítőt vesz igénybe az alap részvényeinek vagy befektetési jegyeinek a forgalmazásához, és a befektető a vállalkozáson keresztül vásárol befektetési jegyeket vagy részvényeket, és a befektető van bejegyezve az alap részvényeinek/befektetési jegyeinek nyilvántartásába).

Fokozott ügyfél-átvilágítás

16.15. A 16.14. iránymutatás a) és b) pontjában ismertetett helyzetekben az alaphoz vagy az alapkezelőnek a magas kockázatot jelentő helyzetekben például a következő fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmaznia:

- a) további ügyfélinformációk szerzése az üzleti kapcsolat létesítése előtt, például az ügyfél megítéléséről és hátteréről;
- b) további lépések a megszerzett dokumentumok, adatok vagy információk további ellenőrzése érdekében;
- c) információk szerzése az ügyfél és a tényleges tulajdonosa pénzeszközeinek és/vagy vagyonának származásáról;

- d) annak előírása, hogy a visszaváltáshoz kapcsolódó fizetést a befektetéshez eredetileg használt számlán, illetve az ügyfél saját nevére szóló vagy közös tulajdonú számláján keresztül teljesítsék;
- e) a tranzakció monitoring gyakoriságának és intenzitásának növelése;
- f) annak előírása, hogy az első fizetést az ügyfél saját nevére szóló vagy közös tulajdonú, valamely EGT-beli szabályozott hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél, illetve olyan harmadik országbeli szabályozott hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél vezetett fizetési számláján keresztül teljesítsék, amely ország a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem tekintetében az (EU) 2015/849 irányelvben előírtaknál nem kevésbé szigorú követelményeket alkalmaz;
- g) a vezető tisztségviselők jóváhagyásának megszerzése az első ügyletkötéskor;
- h) fokozott monitoring alkalmazása az ügyfélkapcsolat és az egyes ügyletek tekintetében.

16.16. A 16.14. iránymutatás c) pontjában ismertetett helyzetekben, megnövekedett kockázat esetén, különösen abban az esetben, ha az alapot korlátozott számú befektető számára alakították ki, fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazni, amelyek a fenti 16.15. iránymutatásban meghatározott fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket foglalhatják magukban.

16.17. Amennyiben a pénzügyi közvetítő harmadik országban telepedett le, és a levelezőbanki kapcsolathoz hasonló kapcsolatot létesített az alappal vagy az alapkezelővel, a 16.20. és a 16.21. iránymutatásban ismertetett intézkedéseket nem kell alkalmazni. Ilyen esetekben a vállalkozásoknak az (EU) 2015/849 irányelv 19. cikke szerinti kötelezettségeik teljesítése érdekében a 8. 14–8.17. ágazati iránymutatásban felsorolt fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk a közvetítőre vonatkozóan.

16.18. A 16.14. iránymutatás d) pontjában ismertetett helyzetekben, megnövekedett kockázat esetén, különösen abban az esetben, ha az alapot korlátozott számú befektető számára alakították ki, fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazni, amelyek a fenti 16.15. iránymutatásban meghatározott fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket foglalhatják magukban.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

16.19. A 16.14. iránymutatás a) és b) pontjában ismertetett helyzetekben, alacsonyabb kockázat esetén, a nemzeti jogszabályok által megengedett mértékben, és amennyiben a pénzeszközöket ellenőrizhetően az ügyfél saját nevére szóló vagy közös tulajdonú, valamely EGT-beli szabályozott hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél vezetett fizetési

számlájára, illetve számlájáról utalják át, az alap vagy az alapkezelő egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedésként felhasználhatja például a pénzeszközökszármazását egyes ügyfél-átvilágítási intézkedések teljesítéséhez.

16.20. A 16.14. iránymutatás c) pontjában ismertetett helyzetekben, amennyiben a pénzügyi közvetítő az alap vagy az alapkezelő ügyfele, az alapnak vagy az alapkezelőnek kockázatérzékeny ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmaznia a pénzügyi közvetítő tekintetében. Az alapnak vagy az alapkezelőnek a pénzügyi közvetítő mögöttes befektetőinek azonosítása és kilétük ellenőrzése céljából is kockázatérzékeny intézkedéseket kell hoznia, mivel ezek a befektetők a közvetítőn keresztül befektetett pénzeszközök tényleges tulajdonosai lehetnek. Alacsony kockázatot jelentő helyzetekben az alapok vagy az alapkezelők – a nemzeti jogszabályok által megengedett mértékben – az ezen iránymutatások I. címében ismertetettekhez hasonló egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazhatnak az alábbi feltételek mellett:

- a) A pénzügyi közvetítő a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségek hatálya alá tartozik valamely EGT-beli joghatóságban vagy olyan harmadik országban, amely a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem tekintetében az (EU) 2015/849 irányelvben előírtaknál nem kevésbé szigorú követelményeket alkalmaz.
- b) A pénzügyi közvetítőt e követelmények betartása tekintetében hatékonyan felügyelik.
- c) Az alap vagy az alapkezelő kockázatérzékeny lépéseket tett az arról való meggyőződés érdekében, hogy az üzleti kapcsolathoz társuló pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat alacsony, többek között a pénzügyi közvetítő üzleti tevékenységének, a közvetítő üzleti tevékenysége révén kiszolgált ügyféltípusoknak, valamint a közvetítő üzleti tevékenységét érintő joghatóságoknak az alap vagy az alapkezelő által végzett értékelése alapján.
- d) Az alap vagy az alapkezelő kockázatérzékeny lépéseket tett az arról való meggyőződés érdekében, hogy a közvetítő szigorú és kockázatérzékeny ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmaz saját ügyfeleire és ügyfelei tényleges tulajdonosaira vonatkozóan. Ennek keretében az alapnak vagy az alapkezelőnek kockázatérzékeny intézkedéseket kell hoznia, hogy értékelje a közvetítő ügyfél-átvilágítási politikáinak és eljárásainak megfelelőségét, például a közvetítő megfelelésére vonatkozó, nyilvánosan hozzáférhető korábbi adatokra hagyatkozva, vagy a közvetítővel való közvetlen kapcsolattartással.
- e) Az alap vagy az alapkezelő kockázatérzékeny lépéseket tett az arról való meggyőződés érdekében, hogy a közvetítő – kérésre – haladéktalanul átadja a mögöttes befektetőkre vonatkozó ügyfél-átvilágítási információkat és

dokumentumokat, például oly módon, hogy a vonatkozó rendelkezéseket a közvetítővel kötött szerződésbe foglalja, vagy mintavétel útján megvizsgálja, hogy a közvetítő képes-e – kérésre – ügyfél-átvilágítási információkat szolgáltatni.

- 16.21. A 16.14. iránymutatás d) pontjában ismertetett helyzetekben az alapnak vagy az alapkezelőnek kockázatérzékeny ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmaznia a végső befektető mint az alap vagy az alapkezelő ügyfele tekintetében. Az alap vagy az alapkezelő az ügyfél-átvilágítási kötelezettségeinek teljesítése érdekében – az (EU) 2015/849 irányelv II. fejezetének 4. szakaszában foglalt feltételekkel összhangban és azokra figyelemmel – hagyatkozhat a közvetítőre.
- 16.22. Alacsony kockázatot jelentő helyzetekben az alapok vagy az alapkezelők – a nemzeti jogszabályok által megengedett mértékben – egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazhatnak. A 16.20. iránymutatásban felsorolt feltételek teljesülése esetén az egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedések keretében az alap vagy az alapkezelő azonosítási adatokat szerezhet az alap részvénykönyvéből, valamint beszerezheti azokat az (EU) 2015/849 irányelv 27. cikkének (1) bekezdésében meghatározott információkat, amelyeket az alapnak vagy az alapkezelőnek észszerű határidőn belül be kell szereznie a közvetítőtől. Az alapnak vagy az alapkezelőnek ezt a határidőt a kockázatalapú megközelítéssel összhangban kell megállapítania.

17. iránymutatás: Szabályozott közösségi finanszírozási platformokra vonatkozó ágazati iránymutatás

- 17.1. Ezen ágazati iránymutatás alkalmazásában a következő, az (EU) 2020/1503 rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében megállapított fogalom meghatározások használatosak és alkalmazandók: „közösségi finanszírozási szolgáltatás”, „közösségi finanszírozási platform”, „közösségi finanszírozási szolgáltató”, „projektgazda” és „befektető”. Ezen ágazati iránymutatásban az „ügyfelek” kifejezés alatt az ugyanezen rendelet 2. cikke (1) bekezdésének g) pontjában meghatározott „ügyfelek” értendők.
- 17.2. A közösségi finanszírozási szolgáltatóknak fel kell ismerniük a közösségi finanszírozási platformok határok nélküli jellegéből eredő kockázatokat, vagyis azt, hogy a közösségi finanszírozási szolgáltatók ügyfelei a világon bárhol lehetnek, ideértve a kiemelt kockázatot jelentő joghatóságokat is. A közösségi finanszírozási szolgáltatóknak ismerniük kell ügyfeleiket annak megakadályozása érdekében, hogy közösségi finanszírozási platformjaikat fiktív befektetési projektek illegális pénzeszközökkel történő finanszírozására használják, vagy hogy terrorizmusfinanszírozás céljából visszaéljenek azokkal, amennyiben fiktív indokkal magyaráznak egy közösségi finanszírozási projektet, amely soha nem valósul meg, és a közösségi finanszírozásból szerzett pénzeszközöket ezután terrortámadás finanszírozására használják fel.
- 17.3. A közösségi finanszírozási szolgáltatóknak az I. címben meghatározott kockázati tényezők és intézkedések mellett az ezen ágazati iránymutatásban meghatározott kockázati tényezőket és intézkedéseket is figyelembe kell venniük. A befektetési szolgáltatásokat nyújtó közösségi finanszírozási szolgáltatóknak a 16. ágazati iránymutatást is figyelembe kell venniük.

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

- 17.4. A közösségi finanszírozási szolgáltatónak a következő, mint a kockázatot esetlegesen növelő kockázati tényezőket kell figyelembe vennie:
- a) A közösségi finanszírozási szolgáltató a közösségi finanszírozási platformon keresztül gyűjt forrásokat, de lehetővé teszi a későbbi továbbutalást, ideértve azokat az üzleti modelleket is, ahol:
 - i. meghatározatlan projektekre gyűjtenek pénzt, amelyet következésképpen a befektető számláján tartanak a projekt meghatározásáig; vagy
 - ii. pénzt gyűjtenek, amelyet azonban vissza lehet adni a befektetőknek, ha a forrásgyűjtés célja nem teljesül, vagy ha a projektgazda nem kapta meg a pénzüsszeget.

- b) A közösségi finanszírozási szolgáltató lehetővé teszi a befektetések lejárat előtti visszaváltását, a hitelek lejárat előtti visszafizetését, illetve a befektetések vagy hitelek másodlagos piacokon történő viszonteladását.
- c) A közösségi finanszírozási szolgáltató nem korlátozza az ügyletek nagyságát, volumenét vagy értékét, a közösségi finanszírozási platformon keresztül feldolgozott feltöltéseket vagy visszaváltásokat, valamint az egyes befektetői számlákon tartandó pénzeszegeket.
- d) A közösségi finanszírozási szolgáltató lehetővé teszi a befektetőknek, hogy a közösségi finanszírozási platformon keresztül olyan eszközökkel teljesítsenek fizetést a projektgazda részére, amelyek egyetlen szabályozási rendszer hatálya alá sem tartoznak, vagy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem tekintetében az (EU) 2015/849 irányelvben előírtaknál kevésbé szigorú követelmények hatálya alá tartoznak.
- e) A közösségi finanszírozási szolgáltató a közösségi finanszírozási platformon keresztül elfogad természetes személyeknek vagy nem szabályozott jogi entitásoknak minősülő befektetőktől származó készpénzbefektetéseket, vagy lehetővé teszi számukra a készpénzfelvételt.
- f) A közösségi finanszírozási szolgáltató tőkeáttételt, elsőbbségi visszaváltást vagy garantált megtérülést biztosít a befektetőknek vagy a hitelezőknek.
- g) A közösségi finanszírozási szolgáltató nem erősíti meg az értékpapírok visszavásárlására irányuló kötelezettségvállalását, és nincs határidő az ilyen visszavásárlásra.
- h) Nem részvényjellegű eszközök esetében a névleges kamatláb, a kamat esedékessé válásának időpontja, a kamatfizetési időpontok, a lejárat időpontja és az alkalmazandó hozam nincs érthetően megadva.
- i) A közösségi finanszírozási szolgáltató lehetővé teszi a közösségi finanszírozási platformon keresztüli, virtuális fizetőeszközökben teljesített fizetéseket.
- j) A közösségi finanszírozási szolgáltató lehetővé teszi a befektetők és a projektgazdák számára, hogy több számlát is fenntartsanak a közösségi finanszírozási platformon, feltéve, hogy azok nem kapcsolódnak konkrét közösségi finanszírozási projektekhez.
- k) A közösségi finanszírozási szolgáltató lehetővé teszi a közösségi finanszírozási platformon keresztül a befektetők vagy a projektgazdák közötti átutalásokat.

17.5. A közösségi finanszírozási szolgáltatónak a következő, mint a kockázatot esetlegesen csökkentő kockázati tényezőket kell figyelembe vennie:

- a) A közösségi finanszírozási szolgáltató előírja, hogy a befektetés, a visszaváltás, a hitelezés vagy a visszafizetés forrásait ellenőrizhetően az ügyfél saját nevére szóló vagy közös tulajdonú, olyan hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél, illetve az (EU) 2015/2366 irányelv alapján engedélyezett pénzforgalmi intézménynél vezetett számlájáról hívják le, vagy arra küldjék, amely a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem tekintetében az (EU) 2015/849 irányelvben előírtaknál nem kevésbé szigorú követelmények hatálya alá tartozik.
- b) A közösségi finanszírozási szolgáltató a pénzügyi nagyságrend és a fizetések száma szempontjából alacsony értékhatárokat határoz meg a közösségi finanszírozási platformon keresztül feldolgozott befektetésre, hitelezésre, visszaváltásra és visszafizetésre vonatkozóan.
- c) A közösségi finanszírozási szolgáltató rögzített vagy hosszabb tartási időt ír elő a közösségi finanszírozási platformon keresztül megszerzett befektetések esetében, illetve rögzített vagy hosszabb törlesztési időszakot ír elő a közösségi finanszírozási platformon keresztül megszerzett hitelek esetében.
- d) A közösségi finanszírozási szolgáltató korlátozza a közösségi finanszírozási platformon bármely számlán egy adott pillanatban tartható pénzeszközök összegét.
- e) A közösségi finanszírozási szolgáltató technológiai megoldást vesz igénybe annak megállapítására, hogy a befektetők vagy a projektgazdák VPN-t vagy más olyan technológiát alkalmaznak-e, amely elrejtí a valós helyszínt és eszközt a közösségi finanszírozási platform használatakor.
- f) A közösségi finanszírozási szolgáltató nem teszi lehetővé a közösségi finanszírozási platformon több számla létrehozását.

Ügyfélkockázati tényezők

17.6. A közösségi finanszírozási szolgáltatónak a következő, mint a kockázatot esetlegesen növelő kockázati tényezőket kell figyelembe vennie:

- a) Az ügyfél jellege vagy viselkedése szokatlan, például:
 - i. A befektetésnek vagy a hitelnek gyakran nincs nyilvánvaló stratégiája vagy gazdasági célja.

- ii. A befektető az eredeti befektetés után rövid időn belül a befektetés visszaváltását kéri.
 - iii. A befektető privilegizált feltételeket vagy fix hozamot kér a befektetés tekintetében.
 - iv. A befektető vagy a projektgazda több pénzeszközt utal át a platformnak, mint amennyi a befektetéshez/hitelhez szükséges, majd pedig a többletösszegek visszatérítését kéri;
 - v. A befektető vagy a projektgazda magasabb szintű pénzmosási kockázatot jelentő természetes vagy jogi személy;
 - vi. A projektgazda váratlanul vagy észszerű magyarázat nélkül – egyösszegű törlesztésekkel vagy a szerződés lejárat előtti felmondásával – felgyorsítja a visszaváltás/törlesztés megállapodás szerinti ütemét; vagy
 - vii. Úgy tűnik, hogy a projektgazda vonakodik attól, hogy információt szolgáltatson a projektről vagy a közösségi finanszírozást kereső kezdeményezésről.
 - viii. A befektetés forrásainak származása tisztázatlan, és a befektető vonakodik erre vonatkozóan információt szolgáltatni, amikor a közösségi finanszírozási szolgáltató ezt kéri. A befektetett eszközök mértéke meghaladja a befektető becsült likvid eszközeinek volumenét. A befektetett pénzeszközök hitelfelvételből származnak.
 - ix. A befektető nem rendelkezik lakóhellyel a közösségi finanszírozási platform országában vagy a befektetés tárgya szerinti országban, illetve más kapcsolata sincs ezzel az országgal.
 - x. A befektető vagy a projektgazda kiemelt közszereplő.
 - xi. A befektető megtagadja az előírt ügyfél-átvilágítást.
- b) A befektető vagy a projektgazda virtuális fizetőeszközt utal át.
 - c) A befektető vagy a projektgazda negatív hírekben szerepelt.
 - d) A befektetőre vagy a projektgazdára szankciók vonatkoznak.

A forgalmazási csatornákhöz kapcsolódó kockázati tényezők

17.7. A közösségi finanszírozási szolgáltatónak a következő, mint a kockázatot esetlegesen növelő kockázati tényezőket kell figyelembe vennie:

- a) A közösségi finanszírozási szolgáltató a közösségi finanszírozási platformot teljesen online, megfelelő biztosítékok – többek között a személyeknek a 910/2014/EU rendeletnek megfelelő elektronikus aláírásokkal vagy elektronikus azonosító eszközökkel történő elektronikus azonosítása – nélkül üzemelteti.
- b) Az ügyfelek befogadása nem személyesen, biztosítékok alkalmazása nélkül történik a közösségi finanszírozási platformon.
- c) A közösségi finanszírozási szolgáltató a szabályozási rendszereken kívül működik, ezért előfordulhat, hogy nincsenek hatályban olyan intézkedések, amelyeket egyébként azért vezetne be, hogy felderítse és csökkentse a közösségi finanszírozási platform pénzmosság és terrorizmusfinanszírozás céljára történő esetleges használatát. Ez nem sérti a 11. iránymutatás alkalmazását.

17.8. A közösségi finanszírozási szolgáltatónak a következő, mint a kockázatot esetlegesen csökkentő kockázati tényezőket kell figyelembe vennie:

- a) A közösségi finanszírozási szolgáltató hitelintézetet vagy pénzügyi intézményt vesz igénybe a készpénzkezelési vagy -átutalási szolgáltatások nyújtásához. Alternatív megoldásként a közösségi finanszírozási szolgáltató saját nevére számlát nyit valamely szabályozott hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél, és e számlán keresztül folynak a pénzügyi ügyletek a projektgazdák és a befektetők között.
- b) A közösségi finanszírozási platformot üzemeltető közösségi finanszírozási szolgáltató az (EU) 2015/2366 irányelv alapján engedélyezett pénzforgalmi intézmény, vagy az (EU) 2015/2366 irányelv alapján engedélyezett pénzforgalmi intézmény pénzforgalmi közvetítőjeként jár el, és közvetlenül dolgozza fel a befektetők és a projektgazdák közötti pénzügyi ügyleteket. Ez nem sérti a 11. iránymutatás alkalmazását.
- c) A befektetőkkel és a projektgazdákkal személyes találkozással került sor, vagy egy olyan szabályozott pénzügyi közvetítő (hitelintézet vagy befektetési vállalkozás) végezte a befogadásukat, amely teljes körű ügyfél-átvilágítást végzett valamennyi ügyfélre (projektgazdák és befektetők) vonatkozóan.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

17.9. A közösségi finanszírozási szolgáltatóknak a következő, mint a kockázatot esetlegesen növelő kockázati tényezőket kell figyelembe vennie:

- a) A közösségi finanszírozási szolgáltató globális érdekeltségű, és különböző joghatóságok területéről származó befektetőket, projektgazdákat és projekteket párosít össze.
- b) A pénzeszközök olyan joghatósághoz fűződő személyes vagy üzleti kapcsolatból származnak, ahol hiteles források alapján jelentős a korrupció vagy más bűncselekményszintje, például a terrorizmus, a pénzmosás, a tiltott kábítószer-előállítás és kínálata, vagy más alpbűncselekmények.
- c) A projektgazda vagy a befektető, illetve adott esetben a tényleges tulajdonosai olyan joghatóság területén található, amely magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelent, vagy amely nem rendelkezik a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó megfelelő felügyelettel. A közösségi finanszírozási szolgáltatóknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra a joghatóságokra, amelyekről tudott, hogy terrorista tevékenységekhez nyújtanak finanszírozást vagy támogatást, vagy amelyekről tudott, hogy a területükön terrorista bűncselekményeket elkövető csoportok működnek, továbbá azokra a joghatóságokra, amelyeket terrorizmussal, terrorizmusfinanszírozással vagy fegyverek elterjedésével kapcsolatos (például az EU vagy az Egyesült Nemzetek Szervezete által bevezetett) pénzügyi szankciók, embargók vagy intézkedések hatálya alá vontak.

Intézkedések

17.10. Azoknak a közösségi finanszírozási szolgáltatóknak, amelyek az (EU) 2015/2366 irányelv alapján engedélyezett pénzforgalmi intézményként kötelezett szolgáltatók, vagy az (EU) 2015/2366 irányelv alapján engedélyezett pénzforgalmi intézmény pénzforgalmi közvetítőjeként járnak el, a közösségi finanszírozási szolgáltatásaikra is alkalmazniuk kell a 11. ágazati iránymutatásban szereplő vonatkozó intézkedéseket.

17.11. Azoknak a közösségi finanszírozási szolgáltatóknak, amelyek a 2014/65/EU irányelv alapján engedélyezett befektetési vállalkozásként kötelezett szolgáltatók, a közösségi finanszírozási szolgáltatásaikra is alkalmazniuk kell a 15. ágazati iránymutatásban szereplő vonatkozó intézkedéseket.

17.12. Azoknak a közösségi finanszírozási szolgáltatóknak, amelyek a 2013/36/EU irányelv alapján engedélyezett hitelintézetként kötelezett szolgáltatók, a közösségi finanszírozási szolgáltatásaikra is alkalmazniuk kell a 9. ágazati iránymutatásban szereplő vonatkozó intézkedéseket.

17.13. A nemzeti jog alapján közösségi finanszírozási szolgáltatóként engedélyezett és a pénzmosság és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos nemzeti jog hatálya alá tartozó vállalkozásoknak *értelemszerűen* kell alkalmazniuk ezt az ágazati iránymutatást és az egyéb vonatkozó ágazati iránymutatásokat az Unióban letelepedett közösségi finanszírozási szolgáltatók pénzmosság és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó harmonizált és hatékony felügyeletének biztosítása érdekében.

Ügyfél-átvilágítás

17.14. A közösségi finanszírozási szolgáltatóknak az I. címmel összhangban ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk valamennyi ügyfelükre vonatkozóan, legyenek akár befektetők, akár projektgazdák.

17.15. Azoknak a közösségi finanszírozási szolgáltatóknak, amelyek hitelintézetekre vagy pénzügyi intézményekre hagyatkoznak az ügyfelektől történő forrásgyűjtés vagy az ügyfeleknek történő pénzáttalás során, figyelembe kell venniük a forgalmazási csatornákhöz kapcsolódóan az I. címben meghatározott kockázati tényezőket, és különösen meg kell győződniük arról, hogy ezek a hitelintézetek vagy pénzügyi intézmények megfelelő ügyfél-átvilágítási intézkedéseket vezettek be.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

17.16. Amennyiben az üzleti megbízáshoz vagy az üzleti kapcsolathoz fokozott kockázat társul, a közösségi finanszírozási szolgáltatóknak a következő fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk:

- a) további információk szerzése a platformon ügyleteket bonyolító ügyfelekről, például a befektetési szándékukról és tapasztalatukról, a hátterükről és a megítélésükről az üzleti kapcsolat létesítése előtt (például nyílt forrásokban végzett keresésekkel, kedvezőtlen média hírek keresésével vagy harmadik felek hírszerzési jelentésének megrendelésével a teljesebb körű ügyfélprofil kialakítása érdekében);
- b) további lépések a megszerzett dokumentumok, adatok vagy információk további ellenőrzése érdekében;
- c) információk szerzése az ügyfelek és a tényleges tulajdonosaik pénzeszközeinek származásáról;
- d) annak előírása, hogy a visszaváltáshoz kapcsolódó fizetést vagy a hiteltörlesztést a befektetéshez eredetileg használt számlán, illetve az érintett ügyfelek saját nevére szóló vagy közös tulajdonú számláján keresztül teljesítsék;
- e) a tranzakció monitoring gyakoriságának és intenzitásának növelése;

- f) annak előírása, hogy a befektetéshez vagy a hitelhez kapcsolódó első fizetést az érintett fél saját nevére szóló vagy közös tulajdonú, valamely EGT-beli szabályozott hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél, illetve olyan harmadik országbeli szabályozott hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél vezetett fizetési számláján keresztül teljesítsék, amely ország a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem tekintetében az (EU) 2015/849 irányelvben előírtaknál nem kevésbé szigorú követelményeket alkalmaz;
- g) a vezető tisztségviselők jóváhagyásának megszerzése az ügyletkötéskor, ha az ügyfél első alkalommal használja a platformot;
- h) fokozott monitoring alkalmazása az ügyfélkapcsolat és az egyes ügyletek tekintetében.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

17.17. Alacsony kockázatot jelentő helyzetekben, és amennyiben azt a nemzeti jogszabályok megengedik, a közösségi finanszírozási platformok egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazhatnak, amelyek többek között a következőket foglalhatják magukban:

- a) az (EU) 2015/849 irányelv 14. cikke (2) bekezdésének megfelelően az ügyfél és – adott esetben – a tényleges tulajdonos kilétének ellenőrzése az üzleti kapcsolat létesítése során; vagy
- b) annak vélelmezése, hogy az ügyfél saját nevére szóló vagy közös tulajdonú, valamely EGT-országbeli szabályozott hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél vezetett számlájáról lehívott fizetés eleget tesz az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában foglalt követelményeknek.

18. iránymutatás: Megbízásos online átutalási szolgáltatóknak és számlainformációkat összesítő szolgáltatóknak szóló ágazati iránymutatás

18.1. Ezen iránymutatás alkalmazásakor a vállalkozásoknak figyelembe kell venniük az (EU) 2015/2366 irányelv 4. cikkének 18. és 19. pontjában szereplő fogalom meghatározásokat, amelyeknek megfelelően:

- a) a megbízásos online átutalási szolgáltató olyan pénzforgalmi szolgáltató, amely az (EU) 2015/2366 irányelv 4. cikkének 15. pontjában szereplő fogalom meghatározásnak megfelelően olyan szolgáltatást jelentő megbízásos online átutalást végez, amely a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő kérésére másik pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett fizetési számla vonatkozásában fizetési megbízás indítására szolgál;
- b) a számlainformációkat összesítő szolgáltató olyan pénzforgalmi szolgáltató, amely számlainformációk összesítését nyújtja, amely az (EU) 2015/2366 irányelv 4. cikkének 16. pontjában szereplő fogalom meghatározásnak megfelelően olyan internetes szolgáltatás, amely összesített információk nyújtására szolgál egy vagy több olyan fizetési számláról, amelyet a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő egy másik pénzforgalmi szolgáltatónál vagy több pénzforgalmi szolgáltatónál nyitott.

18.2. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy noha a megbízásos online átutalási szolgáltatók és a számlainformációkat összesítő szolgáltatók az (EU) 2015/849 irányelv szerinti kötelezett szolgáltatók, a hozzájuk társuló eredendő pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat a következők miatt korlátozott:

- a) a megbízásos online átutalási szolgáltatók részt vesznek ugyan a fizetési láncban, azonban maguk nem hajtják végre fizetési műveleteket, és nem tartják birtokukban a pénzforgalmi szolgáltatásokat igénybe vevők pénzeszközeit;
- b) a számlainformációkat összesítő szolgáltatók nem vesznek részt a fizetési láncban és nem tartják birtokukban a pénzforgalmi szolgáltatásokat igénybe vevők pénzeszközeit.

18.3. Megbízásos online átutalási szolgáltatások vagy „számlainformációkat összesítő szolgáltatók szolgáltatások nyújtásakor a megbízásos online átutalási szolgáltatóknak és a számlainformációkat összesítő szolgáltatóknak az I. címmel együtt az ezen ágazati iránymutatásban meghatározott rendelkezést is figyelembe kell venniük.

Kockázati tényezők

Ügyfélkockázati tényezők

18.4. A pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok értékelésekor a megbízásos online átutalási szolgáltatóknak és a számlainformációkat összesítő szolgáltatóknak legalább a következő, mint a kockázatot esetlegesen növelő tényezőket kell figyelembe venniük:

- a) Megbízásos online átutalási szolgáltatók esetében: Az ügyfél különböző fizetési számlákról utal át olyan pénzeszközöket ugyanazon kedvezményezett részére, amelyek együtt – egyértelmű gazdasági vagy jogszerű magyarázat nélkül – nagy összeget tesznek ki, vagy a megbízásos online átutalási szolgáltatónak alapos oka van azt feltételezni, hogy az ügyfél a monitoringra vonatkozó konkrét küszöbértékeket próbál kikerülni;
- b) Számlainformációkat összesítő szolgáltatók esetében: az ügyfél különböző fizetési számlákról utal át olyan pénzeszközöket ugyanazon kedvezményezett részére, vagy ugyanazon fizető féltől különböző fizetési számlákról kap olyan pénzeszközöket, amelyek együtt – egyértelmű gazdasági vagy jogszerű magyarázat nélkül – nagy összeget tesznek ki, vagy a számlainformációkat összesítő szolgáltatónak alapos oka van azt feltételezni, hogy az ügyfél a monitoringra vonatkozó konkrét küszöbértékeket próbál kikerülni.

A forgalmazási csatornához kapcsolódó kockázati tényezők

18.5. A pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok értékelésekor a megbízásos online átutalási szolgáltatók és a számlainformációkat összesítő szolgáltatók figyelembe vehetik az európai felügyeleti hatóságoknak az innovatív megoldások ügyfél-átvilágítási eljárás keretében történő alkalmazásáról szóló véleményét (JC 2017 81).

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

18.6. A pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok értékelésekor a megbízásos online átutalási szolgáltatóknak és a számlainformációkat összesítő szolgáltatóknak legalább a következő, mint a kockázatot esetlegesen növelő tényezőket figyelembe kell venniük, különösen akkor, ha az ügyfél több, különböző számlavezető pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett számlát használ a fizetések teljesítéséhez:

- a) Megbízásos online átutalási szolgáltatók esetében: az ügyfél magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóságba, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országba vagy olyan személy részére kezdeményez fizetést, akiről tudott, hogy ilyen joghatóságokkal áll kapcsolatban.
- b) Számlainformációkat összesítő szolgáltatók esetében: az ügyfél magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóságokból, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országból vagy olyan személytől kap pénzeszközöket, akiről tudott, hogy ilyen joghatóságokkal áll kapcsolatban, illetve az ügyfél magasabb pénzmosási és

terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóságokba, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országba vagy olyan személynek küld pénzeszközöket, akiről tudott, hogy ilyen joghatóságokkal áll kapcsolatban, vagy az ügyfél egynél több joghatóságban több személy nevére szóló fizetési számlákat kapcsol össze.

- 18.7. A pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok értékelésekor a megbízásos online átutalási szolgáltatóknak és a számlainformációkat összesítő szolgáltatóknak a következő, mint a kockázatot esetlegesen csökkentő tényezőket kell figyelembe venniük:
- a) Megbízásos online átutalási szolgáltatók esetében: az ügyfél EGT-tagországba vagy olyan harmadik országba kezdeményez fizetési műveletet, amely a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem tekintetében az (EU) 2015/849 irányelvben előírtaknál nem kevésbé szigorú követelményeket alkalmaz.
 - b) Számlainformációkat összesítő szolgáltatók esetében: az ügyfél fizetési számláit valamely EGT-tagországban vezetik.

Intézkedések

18.8. Az ügyfél:

- a) Megbízásos online átutalási szolgáltatók esetében: az ügyfél az a természetes vagy jogi személy, aki/amely a fizetési számlával rendelkezik, és e számláról fizetési megbízás indítását kéri. Abban az egyedi esetben, amikor a megbízásos online átutalási szolgáltató nem a fizető féllel, hanem a kedvezményezettel áll az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikkének 13. pontja értelmében vett üzleti kapcsolatban megbízásos online átutalási szolgáltatások nyújtása céljából, és a fizető fél az adott megbízásos online átutalási szolgáltatót veszi igénybe, hogy egyetlen vagy egyszeri fizetési műveletet kezdeményezzen az adott kedvezményezett részére, akkor a megbízásos online átutalási szolgáltató ügyfele ezen iránymutatások alkalmazásában nem a fizető fél, hanem a kedvezményezett. Ez nem sérti az (EU) 2015/849 irányelv 11. cikkét és ezen iránymutatások I. címét, különösen az üzleti megbízások tekintetében, valamint a megbízásos online átutalási szolgáltatóknak az (EU) 2015/2366 irányelvben és más alkalmazandó uniós jogszabályokban foglalt kötelezettségeit.
- b) Számlainformációkat összesítő szolgáltatók esetében: az ügyfél az a természetes vagy jogi személy, aki szerződést kötött a számlainformációkat összesítő szolgáltatóval. Ez az a természetes vagy jogi személy lehet, aki a fizetési számlával (számlákkal) rendelkezik.

- 18.9. A megbízásos online átutalási szolgáltatóknak és a számlainformációkat összesítő szolgáltatóknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk az üzleti tevékenységükkel összefüggő pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat feltárása és értékelése érdekében. E célból a megbízásos online átutalási szolgáltatóknak és a számlainformációkat összesítő szolgáltatóknak valamennyi rendelkezésükre álló adatot figyelembe kell venniük. A rendelkezésükre álló adatok típusa *többek között* a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő kifejezett hozzájárulásával az ügyfélnek nyújtott konkrét szolgáltatástól és attól függ, hogy az (EU) 2015/2366 irányelv 66. cikke (3) bekezdésének f) pontjával és 67. cikke (2) bekezdésének f) pontjával összhangban mely adatok szükségesek a szolgáltatásaik nyújtásához.

18.10. Tekintettel az (EU) 2015/849 irányelv 11. cikkére, a megbízásos online átutalási szolgáltatóknak és a számlainformációkat összesítő szolgáltatóknak kockázatérzékenységi alapon kell meghatározniuk az ügyfél-átvilágítási intézkedések terjedelmét, figyelembe véve valamennyi adatot, amely a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő kifejezett hozzájárulásával rendelkezésükre áll, és amely az (EU) 2015/2366 irányelv 66. cikke (3) bekezdésének f) pontjával és 67. cikke (2) bekezdésének f) pontjával összhangban a szolgáltatásaik nyújtásához szükségesek. A legtöbb esetben az ezen üzleti modellekhez kapcsolódó alacsony szintű eredendő kockázat azt jelenti, hogy az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás lesz a norma. Az említett, alacsony kockázatot jelentő esetek tekintetében, és amennyiben az egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedések alkalmazását a nemzeti jog tiltja vagy korlátozza, a megbízásos online átutalási szolgáltatók és a számlainformációkat összesítő szolgáltatók meghatározhatják ügyfél-átvilágítási intézkedéseiket, és értelemszerűen alkalmazhatják a 18.15. iránymutatást.

18.11. Monitoring: A megbízásos online átutalási szolgáltatóknak és a számlainformációkat összesítő szolgáltatóknak ügyfél-átvilágítási folyamataik keretében biztosítaniuk kell, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó rendszerüket oly módon alakítják ki, hogy az figyelmeztesse őket az ügyletekkel kapcsolatos szokatlan vagy gyanús tevékenységre, figyelembe véve valamennyi adatot, amely a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő kifejezett hozzájárulásával rendelkezésükre áll, és amely az (EU) 2015/2366 irányelv 66. cikke (3) bekezdésének f) pontjával és a 67. cikke (2) bekezdésének f) pontjával összhangban a szolgáltatásaik nyújtásához szükségesek. A megbízásos online átutalási szolgáltatóknak és a számlainformációkat összesítő szolgáltatóknak saját tipológiát vagy harmadik felek tipológiáit kell alkalmazniuk az ügyletekkel kapcsolatos szokatlan tevékenység feltárására.

Ügyfél-átvilágítás

18.12. A megbízásos online átutalási szolgáltatóknak és a számlainformációkat összesítő szolgáltatóknak az I. címmel összhangban ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk ügyfeleikre vonatkozóan.

18.13. Az (EU) 2015/849 irányelv 13. cikkének értelmében a számlainformációkat összesítő szolgáltatóknak minden egyes számla hozzáadásakor meg kell kérdeznie az ügyfelet, vagy más módon ellenőriznie kell, hogy a számla az ügyfél saját számlája-e, közös számla-e vagy jogi entitás számlája-e, amelyhez az ügyfél jogosult hozzáférni (például egyesületi, vállalati számla).

Fokozott ügyfél-átvilágítás

18.14. A magasabb kockázatot jelentő helyzetekben a vállalkozásoknak az I. címben meghatározott fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

18.15. A vállalkozásoknak mindig tudniuk kell az ügyfelük nevét. A megbízásos online átutalási szolgáltatók és a számlainformációkat összesítő szolgáltatók mérlegelhetik az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás alkalmazását, például az alábbiakat:

- a) A pénzeszközök származására való hagyatkozás az ügyfél kilétének bizonyítékaként, amennyiben az ügyfél fizetési számlájának adatai ismertek, és a fizetési számlát EGT-beli szabályozott pénzforgalmi szolgáltatónál vezetik;
- b) Az ügyfél kiléte ellenőrzésének az üzleti kapcsolat létesítése utáni későbbi időpontra történő elhalasztása. Ebben az esetben a vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy politikáik és eljárásaik meghatározzák, hogy mikor kell ügyfél-átvilágítást alkalmazni;
- c) Az üzleti kapcsolat jellegének és céljának vélelmezése;

19. iránymutatás: Valutaváltási szolgáltatást nyújtó vállalkozásoknak szóló ágazati iránymutatás

19.1. A valutaátváltási szolgáltatást nyújtó vállalkozásoknak az I. címmel együtt az ezen ágazati iránymutatásban meghatározott rendelkezéseket is figyelembe kell venniük.

19.2. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük a valutaátváltási szolgáltatások eredendő kockázatait, amelyek jelentős pénzmossási és terrorizmusfinanszírozási kockázatnak tehetik ki őket. A vállalkozásoknak tudatában kell lenniük annak, hogy ezek a kockázatok az ügyletek egyszerűségének, gyorsaságának és gyakran készpénzalapú jellegének tulajdoníthatók. A vállalkozásoknak azt is figyelembe kell venniük, hogy korlátozott ismeretekkel rendelkezhetnek az ügyfélhez kapcsolódó pénzmossási és terrorizmusfinanszírozási kockázatról, mivel az ügyfelek általában ügyleti megbízásokat hajtanak végre, mintsem hogy üzleti kapcsolatot létesítsenek.

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

19.3. A vállalkozásoknak a következő, mint a kockázatot esetlegesen növelő tényezőket kell figyelembe venniük:

- a) Az ügylet abszolút értelemben vagy az ügyfél gazdasági profiljához viszonyítva szokatlanul nagy;
- b) Az ügyletnek nincs látható gazdasági vagy pénzügyi célja;

19.4. A vállalkozásoknak a következő, mint a kockázatot esetlegesen csökkentő tényezőket kell figyelembe venniük:

- a) Az átváltott összeg alacsony; a vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy az alacsony összegek önmagukban nem elegendőek a terrorizmusfinanszírozási kockázat kiiktatásához;

Ügyfélkockázati tényezők

19.5. A vállalkozásoknak a következő, mint a kockázatot esetlegesen növelő tényezőket kell figyelembe venniük:

- a) Az ügyfél viselkedése:
 - i. az ügyfél ügyletei éppen csak az alkalmazandó ügyfél-átvilágítási küszöbérték alatt maradnak, különösen, ha ezek az ügyletek gyakoriak vagy rövid időn belül kerül sor rájuk;
 - ii. az ügyfél nem tud vagy nem fog információt szolgáltatni a pénzeszközök eredetéről;
 - iii. az ügyfél nagy összegű, nem konvertibilis vagy nem gyakran használt valuta átváltását kéri;
 - iv. az ügyfél nagy mennyiségű adott pénznemű, kis címletű bankjegyet vált át más pénznemű, nagyobb címletű bankjegyekre; vagy fordítva.
 - v. Az ügyfél viselkedésének nincs nyilvánvaló gazdasági értelme;
 - vi. Az ügyfél ugyanazon a napon ugyanazon vállalkozás több telephelyét keresi fel (amennyiben a vállalkozásnak tudomása van erről);
 - vii. Az ügyfél az azonosítási küszöbértékről érdeklődik és/vagy megtagadja a véletlenszerű vagy rutinkérdésekre való válaszadást;
 - viii. Az ügyfél egy adott külföldi pénznemben meglévő pénzeszközöket másik külföldi pénznemre váltja át;
 - ix. Nagy összegek átváltása vagy gyakori átváltások, amelyek nem kapcsolódnak az ügyfél üzleti tevékenységéhez;
 - x. Az ügyfél által eladott valuta nincs összhangban az állampolgársága vagy a lakóhelye szerinti országgal;
 - xi. Az ügyfél saját helyéhez képest szokatlan helyről vásárol valutát, logikus magyarázat nélkül;

- xii. Az ügyfél olyan valutát vásárol, amely nem felel meg az ügyfél célországára vonatkozó ismereteknek;
 - xiii. Az ügyfél nagy összegben vásárol vagy ad el olyan joghatóságból származó valutát, amelyet a pénzmosáshoz vagy a terrorista tevékenységhez kapcsolódó alpbűncselekmények jelentős szintje jellemez;
- b) Az ügyfél üzleti tevékenysége:
- i. Az ügyfél üzleti tevékenységéhez magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat társul, például kaszinók, nemesfémek és drágakövek vásárlása/értékesítése, hulladékkereskedő;

A forgalmazási csatornához kapcsolódó kockázati tényezők

19.6. A vállalkozásoknak a következő, mint a kockázatot esetlegesen növelő tényezőket kell figyelembe venniük:

- a) A szolgáltatás nyújtása teljes mértékben online történik, megfelelő biztosítékok nélkül;
- b) A szolgáltatások nyújtása közvetítői hálózaton keresztül történik

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

19.7. A vállalkozásoknak a következő, mint a kockázatot esetlegesen növelő tényezőket kell figyelembe venniük:

- a) A valutaváltási szolgáltatást nyújtó vállalkozás magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén található;

Intézkedések

19.8. Mivel ez az üzleti tevékenység elsősorban ügyletalapú, a vállalkozásoknak mérlegelniük kell, hogy milyen monitoringrendszereket és kontrollmechanizmusokat vezessenek be, hogy még akkor is biztosított legyen a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kísérletek feltárása, ha csak alapszintű vagy semmilyen ügyfél-átvilágítási információval nem rendelkeznek az ügyfélről. E monitoringrendszert az üzleti tevékenység volumenéhez és a kockázati kitézettséghez kell igazítani.

Ügyfél-átvilágítás

19.9. A vállalkozásoknak egyértelműen meg kell határozniuk belső politikáikban és eljárásaikban, hogy mikor kell ügyfél-átvilágítást végezniük alkalmi ügyfeleikre vonatkozóan. Ennek a következőkre kell kiterjednie:

- a) Az a helyzet, amikor egy ügylet vagy az azonosított, egymással összefüggő ügyletek összege eléri a 15 000 EUR-t, vagy a nemzeti küszöbértéke(ke)t, ha az(ok) alacsonyabb(ak), vagy meghaladja azt. A politikáknak és az eljárásoknak egyértelműen meg kell határozniuk, hogy az egyszeri ügyletek sorozata mikor számít üzleti kapcsolatnak, figyelembe véve a vállalkozások tevékenységeinek körülményeit (azaz az egyszeri ügylet átlagos normál nagysága a normál ügyfélkörük esetében).
- b) Az a helyzet, amikor fennáll a pénzmosás vagy a terrorizmusfinanszírozás gyanúja.

19.10. A vállalkozásoknak a 4.7. iránymutatás b) pontjával összhangban minden esetben rendszereket és kontrollmechanizmusokat kell bevezetniük a következők érdekében:

- a) az egymással összefüggő ügyletek azonosítása (például annak feltárása, hogy ugyanaz az ügyfél több irodát is felkeres-e rövid időn belül);
- b) oly módon történő ügyletmonitoring, amely a vállalkozás méretére, irodáinak számára, az ügyletek nagyságára és volumenére; a végzett tevékenységek típusára, a vállalkozás szolgáltatási csatornáira és az üzleti tevékenységének egészére kiterjedő kockázatértékelés során azonosított kockázatokra figyelemmel megfelelő és hatékony.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

19.11. Amennyiben az ügyleti megbízáshoz vagy az üzleti kapcsolathoz fokozott kockázat társul, a vállalkozásoknak az I. címmel összhangban fokozott ügyfél-átvilágítást kell alkalmazniuk, ideértve adott esetben a fokozott ügyletmonitoringot (például a gyakoriság növelése vagy a küszöbértékek leszállítása), valamint több információ szerzését az üzleti tevékenység jellegéről és céljáról, illetve az ügyfél pénzeszközeinek származásáról.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

19.12. A nemzeti jogszabályok által megengedett mértékben a vállalkozások mérlegelhetik, hogy alacsony kockázatot jelentő helyzetekben egyszerűsített ügyfél-átvilágítást alkalmazzanak, például az alábbiakat:

- a) az ügyfél kiléte ellenőrzésének az üzleti kapcsolat létesítése utáni későbbi időpontra történő elhalasztása;

- b) az ügyfél kilétének az ügyfél saját nevére szóló vagy közös tulajdonú, valamely EGT-beli szabályozott hitelintézetnél vagy pénzügyi intézménynél vezetett számlájáról lehívott fizetés alapján történő ellenőrzése.

20. iránymutatás: Vállalatfinanszírozásra vonatkozó ágazati iránymutatás

- 20.1. A vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó vállalkozásoknak figyelembe kell venniük az e tevékenységekhez kapcsolódó eredendő pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokat, és szem előtt kell tartaniuk, hogy ez a tevékenység szoros tanácsadói kapcsolatokon alapul, különösen vállalati ügyfelekkel és más felekkel, például potenciális stratégiai befektetőkkel.
- 20.2. Vállalatfinanszírozási szolgáltatások nyújtásakor a vállalkozásoknak az I. címet, továbbá az ezen iránymutatásban meghatározott rendelkezéseket kell alkalmazniuk. Ezzel összefüggésben a 12., 15. és 16. ágazati iránymutatás is releváns lehet.

Kockázati tényezők

Az ügyfelekhez és a kedvezményezettekhez kapcsolódó kockázati tényezők

- 20.3. Vállalatfinanszírozási szolgáltatások nyújtásakor a vállalkozásoknak a következő, mint a kockázatot esetlegesen növelő kockázati tényezőket kell figyelembe venniük:
 - a) az ügyfél tulajdonlása nem átlátható nyilvánvaló kereskedelmi vagy jogszerű magyarázat nélkül. Például, ha a tulajdonjogot vagy az irányítást más entitások, például bizalmi vagyonkezelők vagy az (EU) 2017/2402 rendelet 2. cikkének 2. pontjában meghatározott, értékpapírosítási különleges célú gazdasági egység gyakorolja;
 - b) a vállalati struktúrák vagy az ügyletek összetettek, például hosszú holdinglánc fedőcégek használatával, vagy az átláthatóság hiánya, és úgy tűnik, hogy ennek nincs észszerű üzleti célja;
 - c) amennyiben nincs bizonyíték arra, hogy az ügyfél megbízást vagy a megfelelő vezető tisztségviselőktől jóváhagyás kapott a szerződés megkötésére;
 - d) kevés független eszköz áll rendelkezésre az ügyfél kilétének ellenőrzésére;
 - e) kötelelesség, például befektetési csalás vagy bennfentes kereskedelem gyanúja áll fenn.

20.4. Vállalatfinanszírozási szolgáltatások nyújtásakor a vállalkozásoknak a következő, mint a kockázatot esetlegesen csökkentő kockázati tényezőket kell figyelembe venniük: Az ügyfél:

- a. alacsony szintű korrupcióval érintett joghatóságból származó közigazgatási hatóság vagy vállalkozás; vagy
- b. a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó hatékony rendszerrel rendelkező joghatóságból származó hitelintézet vagy pénzügyi intézmény, és a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségeinek való megfelelés tekintetében felügyelet alá tartozik.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

20.5. Vállalatfinanszírozási szolgáltatások nyújtásakor a vállalkozásoknak a következő, mint a kockázatot esetlegesen növelő kockázati tényezőket kell figyelembe venniük:

- a. az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő joghatóság területén telepedett le vagy ilyen joghatósággal áll kapcsolatban. A vállalkozásoknak különös figyelmet kell fordítaniuk a nagymértékű korrupcióval érintett joghatóságokra.

Intézkedések

20.6. A vállalatfinanszírozási szolgáltatók az üzleti tevékenység jellegéből adódóan természetesen jelentős mennyiségű, átvilágítással kapcsolatos információt gyűjtenek; a vállalkozásoknak fel kell használniuk ezeket az információkat a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem céljára.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

20.7. Amennyiben az üzleti kapcsolathoz vagy az ügyleti megbízáshoz fokozott kockázat társul, a vállalkozásoknak fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazniuk, például az alábbiakat:

- a) További ellenőrzések az ügyfelek tulajdonosi szerkezetére és ellenőrzési struktúrájára, tényleges tulajdonosaira és különösen az ügyfél kiemelt közszereplőkkel való esetleges kapcsolataira, valamint arra vonatkozóan, hogy ezek a kapcsolatok milyen mértékben érintik az üzleti kapcsolathoz társuló pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot;
- b) Az ügyfél gazdasági tevékenységében és a vállalatfinanszírozási ügyletben jelentős mértékben részt vevő igazgatók, részvényesek és más felek feddhetetlenségének értékelése;

- c) A gazdasági társaság egyéb tulajdonosai vagy a felette ellenőrzést gyakorló egyéb személyek kilétének ellenőrzése;
- d) Az ügyletben részt vevő összes fél által bevont pénzeszközök vagy eszközök származásának és jellegének megállapítása, adott esetben megfelelő harmadik felektől származó bizonyítékok vagy biztosítékok révén.
- e) További ellenőrzések a vállalati ügyfél pénzügyi helyzetének meghatározása céljából;
- f) Nem okirati bizonyítékformák használata, például találkozók olyan hiteles személyekkel, akik ismerik a szóban forgó személyeket; például bankárok, auditorok vagy jogi tanácsadók. A vállalkozásoknak mérlegelniük kell, hogy ez a bizonyíték elegendő-e annak igazolására, hogy az ügyfél helyesen mutatta be személyes és pénzügyi körülményeit. Az ilyen jellegű nem okirati bizonyítékok alkalmazása esetén nyilvántartást kell vezetni, amelyben meghatározzák, hogy mi alapján hoztak döntéseket;
- g) Kockázatérzékeny ügyfél-átvilágítási ellenőrzések a pénzügyi megállapodás többi részes felére vonatkozóan, hogy elegendő háttérismeretet lehessen gyűjteni az ügylet jellegének megismeréséhez. Ennek az az oka, hogy nemcsak a vállalkozás ügyfelei, hanem az ügyletben részt vevő azon felek is pénzmosási kockázatot jelenthetnek a vállalkozás számára, amelyekkel a vállalkozás nem áll közvetlen üzleti kapcsolatban. A vállalkozásoknak figyelembe kell venniük, hogy e felek közé tartozhatnak a következők:
 - i. a vállalati ügyfél felvásárlási vagy beolvasztási célpontja;
 - ii. a vállalati ügyfélbe potenciálisan vagy ténylegesen befektetők;
 - iii. olyan gazdasági társaságok, amelyekben a vállalkozás jelentős tulajdonosi részesedést szerez (de amelyekkel nincs szélesebb körű üzleti kapcsolata);
 - iv. esetleges jövőbeli ügyfelek;
 - v. az (EU) 2017/2402 rendelet 2. cikkének 1. pontjában meghatározott értékpapírosítási ügyletek során: az értékpapírosítási különleges célú gazdasági egység nevében eljáró közvetítő (aki szabályozott és nem szabályozott entitás is lehet);
- h) A vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó vállalkozásoknak fokozott, folyamatos monitoringot kell alkalmazniuk. Az automatizált ügyletmonitoringot alkalmazó vállalkozásoknak e tekintetben kombinálniuk kell az automatizált ügyletmonitoringot a tevékenységet végző munkavállalók tudásával és

szakértelmével. E fokozott monitoringnak annak teljes megértését kell eredményeznie, hogy az ügyfél miért hajtja végre az adott ügyletet vagy tevékenységet; e célból a vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy munkavállalóik felhasználják az ügyféllel kapcsolatos ismereteiket, és ami az adott körülmények között helyénvaló lenne ahhoz, hogy ki tudják szűrni azt, ami szokatlan vagy potenciálisan gyanús.

- i) Értékpapírok kibocsátásában való részvételkor a vállalkozásnak meg kell győződnie arról, hogy az értékpapírosítással létrejött eszközök vagy értékpapírosítási ügyletek befektetőknek történő értékesítésében részt vevő harmadik felek megfelelő saját ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmaznak.
- j) Az értékpapírosítással létrejött eszközökhöz vagy értékpapírosítási ügylethez kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok mérlegelésekor a vállalkozásnak meg kell értenie a konstrukció mögöttes gazdasági célját, a konstrukcióban részt vevő különböző felek tekintetében megfelelő átvilágítási szintet is beleértve, amelybe beletartozhatnak azok a felek is, akikkel a vállalkozás nem áll közvetlen üzleti kapcsolatban.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

20.8. A vállalkozásoknak a vállalatfinanszírozási tevékenység kapcsolaton alapuló jellege, az ügyletek nagyságrendje, valamint a vállalatfinanszírozási konstrukciók által jelentett hitelkockázat és reputációs kockázat értékelésének szükségessége miatt rendelkezésükre álló információkat kell felhasználniuk az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás céljaira is.

20.9. Amennyiben a vállalkozások olyan közvetítőkkel kapcsolatosan járnak el, akik elsődlegesen a mögöttes ügyfeleik javára vezetnek számlákat, úgy a vállalkozásoknak a 16. ágazati iránymutatást kell alkalmazniuk.